प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

(आ.व. २०७९/०८०)

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम
२०८०

प्रकाशक:
नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम
सिंहदरबार, काठमाडौँ
फोन (०१) ४२००४७७
इमेल: info@pmep.gov.np
वेवसाइट: https://pmep.gov.np
२०८० माघ

शरत सिंह भण्डारी
मन्त्री
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
Sharat Singh Bhandari
Ministry of Labour, Employment & Social Security

नेपाल सरकार
Government of Nepal

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल ।
Singh Durbar, Kathmandu, Nepal
फोन नं.: ९७७-०१-४२११६९६
फ्याक्स: ९७७-०१-४२११८७७
इमेल: minister@moless.gov.np
वेवसाईट: www.moless.gov.np

च.नं./Ref. No.:

मन्तव्य

नेपालको संविधानको धारा ३३ ले प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई रोजगारी प्राप्त गर्ने तथा छनौट गर्न पाउने मौलिक हकको व्यवस्था गरे सँगै उक्त संवैधानिक व्यवस्थालाई मूर्त रूपमा दिन आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ देखि आन्तरिक रोजगारीको प्रत्याभूतिका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम एक प्रमुख कार्यक्रमको रूपमा सञ्चालनमा रहेको छ। यस कार्यक्रमले न्युनतम रोजगारीका अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक नीतिगत, कानुनी र संस्थागत प्रबन्ध गरी सबै स्थानीय तहहरूमा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ।

मुलुकभित्र रोजगारीका प्रयाप्त अवसर सिर्जना गरी उपलब्ध जनशक्तिको महत्तम उपयोग गर्दै आर्थिक विकास योगदान पुऱ्याउने तथा सबैका लागि न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यले कार्यन्वयनमा रहेको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले न्यूनतम रोजगारी लगायत रोजगार सिर्जनका क्षेत्रमा गरिएका कार्यसम्पादनका विषयहरू समेटि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी लागेको छ। राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त यस कार्यक्रमले विपन्न बेरोजगार नागरिकहरूको आय आर्जन र जीविकोपार्जन क्षेत्रमा ठूलो अवसर सिर्जना गरेको छ।

७५३ स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका रोजगार सेवा केन्द्रहरूले आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन र सेवा प्रवाह मार्फत न्युनतम रोजगारी सिर्जनमा केही सकारात्मक नतिजा प्राप्त भएका छन्। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको स्थानीय तहबाट सञ्चालन भएका कार्यसम्पादनको बार्षिक समिक्षाबाट कार्यसम्पादन उत्कृष्ट देखिएको छ। आगामी दिनमा यस कार्यक्रमलाई आन्तरिक उत्पादनसँग जोड्दै मुलुकको आर्थिक विकासमा योगदान गर्न सक्ने गरी सुधार गर्दै जानु पर्ने साथै सरकारका तीन वटै तह बीचमा प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य जरुरी देखिएको छ। थालनी गरिएका सुधारका प्रयत्नहरू र एकीकृत रूपमा श्रम र रोजगार सम्बन्धी सेवा प्रवाह गर्ने विषयमा अझ धेरै कार्य गर्नेपर्ने जिम्मेवारी आइपरेको छ। संविधानले प्रत्याभुत गरेको रोजगारीको हक, श्रम सम्बन्धी हक तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी हकको कार्यान्वयन गर्ने शिलसिलामा आन्तरिक रोजगारी सिर्जना, सिप विकास, स्वरोजगारी लगायतका क्षेत्रमा कार्य गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको ढाँचा परिमार्जन गरी सकृय श्रम बजारमा प्रवेश गर्नुपर्ने जिम्मेवारी पनि हाम्रो काँधमा रहेको छ। कार्यक्रमको बहुआयामिक जिम्मेवारीलाई आगामी दिनमा थप सवल, सुदृढ र प्रभावकारी बनाउदै लैजानु पर्ने भएको छ। यस कार्यक्रमको जिम्मेवारीको कार्यसम्पादनका लागि स्थानीय तह लगायत सरोकारवाला निकायहरूको समेत सकारात्मक सहयोग, समन्वय र सहकार्यको अपेक्षा गरेको छु।

अन्त्यमा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट सम्पादन गरिएका कार्यक्रमहरूलाई आम नागरिक समक्ष पुऱ्याउने उद्देश्यले तयार पारिएको प्रतिवेदन कार्यमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा संलग्न सबै कर्मचारीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिंदै कार्यक्रम सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

शरत सिंह भण्डारी
मन्त्री

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय

पत्र संख्याः-
चलानी नं.:-

सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल ।

मन्तव्य

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र सबै स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका रोजगार सेवा केन्द्रहरूबाट आ.व. २०७९/०८० मा सम्पादन भएका मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरू, भौतिक प्रगति, वित्तीय प्रगति र अन्य समग्र प्रगति साथै सञ्चालित आयोजनाहरूबाट हासिल भएका सिकाई एवं असल अभ्यास समेत समेटि आम सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा अत्यन्त खुशी लागेको छ। यो प्रतिवेदन सबै क्षेत्रहरूका लागि महत्वपूर्ण सूचनाको स्रोत हुने साथै अध्ययन तथा नीति निर्माणको तहमा समेत महत्वपूर्ण स्रोत सामाग्रीका रूपमा प्रयोग हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

न्युनतम रोजगारीको प्रत्याभुति गर्दै विपन्न नागरिकलई सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने उद्देश्यको साथ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याईएको हो। आ.व. २०७५/०७६ देखि कार्यान्वयनमा आएको यो कार्यक्रम हाल चौथो वर्षमा चलिरहेको छ। देशै भरी कार्यक्षेत्र भएको यस कार्यक्रमको आ.व. २०७९/०८० मा भए गरेका मुख्य मुख्य क्रियाकलापको भौतिक र वित्तीय प्रगतिको साथै कार्यक्रमको संक्षिप्त जानकारी, सरकारका तहगत संगठनात्मक व्यवस्था, विगत वर्षहरूमा भएको प्रगतिको तुलनात्मक विश्लेषण, कार्यक्रम कार्यान्वयनको क्रममा भएका सिकाई तथा देखिएका चुनौति समेत यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ। पारदर्शिता र जवाफदेहिताको प्रवर्द्धन गर्दै सुशासन कायम गर्न प्रतिवेदन सहयोगी बन्ने अपेक्षा लिएको छु।

यस कार्यक्रम कार्यान्वयनका चरणमा भोगेका कठिनाईहरू तथा सकारात्मक सिकाईहरू मार्फत समायानुकूल परिमार्जन गर्दै कार्यक्रम प्रति जनमानसमा उठेका प्रश्नहरूको उचित सम्बोधन सहित जनतालाई न्यूनतम रोजगारी प्रदान गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पुरा गर्न सफल हुनेछ भन्ने विश्वासका साथ कार्यक्रम सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दै यो प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनु हुने प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका राष्ट्रिय कार्यक्रम निर्देशक लगायत कर्मचारी परिवार प्रति हार्दिक धन्यवाद सहित आभार व्यक्त गर्दछु।

केवल प्रसाद भण्डारी
सचिव

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल
फोन नं.: ०१-४२११६५४, ४२००४७७
Email: info@pmep.gov.np
Website: http:/pmep.gov.np

प.सं.
च. नं./pmep/

प्रकाशकीय

रोजगारीको हकको संवैधानिक व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नका लागि नेपाल सरकारले सञ्चालन गरेका विभिन्न रोजगारमुलक कार्यक्रमहरू मध्ये प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गरी सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने र आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने एउटा महत्वपूर्ण कार्यक्रम हो । वि.सं. २०७५ फाल्गुन १ मा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री केपी शर्मा ओलीज्यू द्धारा समुदघाटन भई सञ्चालनमा आएको यस कार्यक्रमले विगमा दुई वर्षको छोटो अवधिको संस्थागत प्रयासमा विपन्न जनतामा एउटा नयाँ छाप छाड्न सफल भएको छ । रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ को कार्यदिशा बमोजिम गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा यस कार्यक्रमबाट भए गरेका कार्य, प्राप्त उपलब्धी एवं भोगेका चुनौतीहरूलाई समेटी यो समीक्षात्मक प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

यो प्रतिवेदन मूलतः आठ वटा विषयवस्तुमा समेटी तयार गरिएको छ । प्रतिवेदनको पृष्ठभूमि खण्डमा प्रतिवेदन तयार गर्नुको उद्देश्य र दोश्रो विषयमा प्रधानमन्त्री रोजागार कार्यक्रमको अवधारणात्मक परिचय उल्लेख गरिएको छ । जसमा कार्यक्रमको उद्देश्य, रणनीति, संरचनागत व्यवस्था, कानुनी व्यवस्था आदि उल्लेखित छन् । प्रतिवेदनमा तेश्रो विषयको रूपमा कार्यक्रमको बजेट तथा विगत चार वर्षको तुलनात्मक प्रगति समिक्षालाई प्रस्तुत गरिएको छ । यसमा बजेटको विनियोजन, अनुदान हस्तान्तरण, वार्षिक लक्ष्य र प्रगति, आर्थिक विवरण, रोजगार सेवा केन्द्रबाट भएको सेवा प्रवाह आदि जस्ता विषयहरू समेटिएका छन् । कार्यक्रमबाट प्राप्त मुख्य उपलब्धीलाई प्रतिवेदनको चौथो खण्डमा समावेश गरिएको छ भने सिकाई तथा भोगाईलाई प्रतिवेदनको पाँचौ विषयको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । छैठौ विषयको रूपमा रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अन्तर्गत यसको अवधारणा, सञ्चालन र विकासको विषय समेटिएको छ । यसै गरी सातौ विषयमा अनुगमन, मूल्या^+न र सहकार्यलाई उल्लेख गरिएको छ भने प्रतिवेदनको अन्तिम खण्डमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका चुनौतीगत पक्षलाई प्रकाश पारिएको छ ।

यो प्रतिवेदन गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट हालसम्म प्राप्त विवरण र अनुभवका आधारमा तयार गरिएको हो । कार्यसम्पादनमा भएका कठिनाई र स्थानीय सरकारबाट प्रगति संप्रेषणमा भएको ढिलाईले गर्दा सम्पूर्ण प्रगति विवरण प्रस्तुत हुन नसकेको अवस्था समेत यस सन्दर्भमा मननीय छ । साथै यस प्रतिवेदनलाई आगामी दिनमा परिमार्जन गर्न सरोकारवाला तथा श्रद्धेय पाठक वर्गको पृष्ठपोषण प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ । प्रतिवेदन तयारीमा महत्वपूर्ण सुझाव प्रदान गर्नु हुने माननीय मन्त्रीज्यू, श्रीमान् सचिवज्यू, स्थानीय सरकार एवं प्रत्यक्ष एवं अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न एवं सहयोग गर्नु हुने सबैप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

मदन दहाल
सहसचिव एवं राष्ट्रिय कार्यक्रम निर्देशक

सम्पादक मण्डल

मदन दहाल
संयोजक

शोभा कुमारी पोखरेल
सदस्य

दीपेन्द्र पौडेल
सदस्य

बसन्त बहादुर बोहरा
सदस्य

पंकज लाभ कर्ण
सदस्य सचिव

रञ्जना न्यौपाने
सदस्य

इन्दु शर्मा निरौला
सदस्य

सम्पादन सहयोगी

शम्भु कटुवाल
शाखा अधिकृत

नबराज सुबेदी
शाखा अधिकृत

मनोहर हरिजन
तथ्याङ्क अधिकृत

राजन साह
कम्प्युटर इन्जिनियर

बसन श्रेष्ठ
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन विज्ञ

सरिता व्यन्जनकार
कम्प्युटर अपरेटर

कार्यकारी सारांश

- नेपालको संविधानको धारा ३३ (१) मा प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको हक हुने उल्लेख भए बमोजिम रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ र रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ जारी भई कार्यान्वयनमा रहेका छन्। रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) मा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहले रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने प्रावधान रहेको र उपदफा (३) ले कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ।

- रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयन गर्न नागरिकलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूति गर्दै सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने र रोजगारीमूलक सेवा, सहायता एवं सुविधाको विस्तार गर्ने उद्देश्यका साथ सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा कार्यक्रमको रूपमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्ले मिति २०७५/१०/२५ मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ स्वीकृत गरी सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट मिति २०७५/११/०१ मा कार्यक्रमको विधिवत शुभारम्भ गर्नुभएको थियो।

- कार्यक्रमको दीर्घकालिन सोच न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चत र आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने भएतापनि न्यूनतम रोजगारी सम्बन्धी क्रियाकलाप कार्यान्वयन भएको छ भने आगामी दिनमा नतिजाको प्रभाव देखिने अपेक्षा लिइएको छ।

- कार्यक्रम सञ्चालनका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा निर्देशक समिति रहने संरचनागत व्यवस्था रहेको छ भने संस्थागत रूपमा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाई र ७५३ वटै स्थानीय तहमा रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालनमा रहेका छन्।

- यस कार्यक्रमलाई सहयोग गरी रोजगार सेवा तथा श्रम बजारको नतिजामा सुधार गर्न विश्व बैङ्कको सहुलियतपूर्ण ऋण सहयोगमा सन् १२ सेप्टेम्बर २०१९ देखि ३० जुन २०२४ अवधिसम्मका लागि युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना (Youth Employment Transformation Initiative Project) आयोजना सञ्चालनमा रहेको छ। यस आयोजनाले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग आवद्ध भई रोजगारी सिर्जना गर्ने र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूमा लक्षित वर्गको पहुँच अभिवृद्धि गर्दै जीवनयापनमा सुधार गर्ने लक्ष्य लिएको छ।

- प्र.म.रो.का.को लागि आ. व. २०७८/०७९ मा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिको संख्या ७,०८,२४५ रहेकोमा आ.व. २०७९/०८० मा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिको संख्या ८,४१,३७९ जना रहेको थियो जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १,३३,१३४ ले बढी देखिन्छ।

- आ.व. २०७८/०७९ मा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्ति मध्ये दुई लाख जनालाई न्यूनतम रोजगारी उपलब्ध गराउने लक्ष्य रहेकोमा १,६३,७०८ जनालाई औसत ७५ दिनको रोजगारीमा संलग्न गरिएकोमा आ.व. २०७९/०८० मा ८६,००० जनालाई रोजगारी प्रदान गर्ने लक्ष्य लिएकोमा ९१,६८५ जनालाई औसत ७८ दिनको रोजगारी उपलब्ध गराएको थियो। सूचिकृत बेरोजगारलाई औसत रोजगारी दिन विगतको तुलनामा सन्तोषजनक भएतापनि एक सय दिनको रोजगारी सिर्जना गर्ने लक्ष्य प्राप्तितर्फ कार्यक्रमले विशेष ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ।

- आ.व. २०७८/०७९ मा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कूल १२ अर्ब ३ करोड ४९ लाख विनियोजन भएकोमा आ.व. २०७९/०८० मा कार्यक्रमका लागि कूल रु. ७ अर्ब १५ करोड १० लाख बजेट विनियोजन भएको थियो जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ४०.५८ प्रतिशतले न्यून रहेको छ।

- आ.व. २०७८/०७९ मा नेपाल सरकारको स्रोतबाट रु. ७ अर्ब ४४ करोड ४२ लाख र विश्व बैंक (आ. डि. ए.) तर्फको शोधभर्नामा आधारित ऋण सहायताबाट रु. ४ अर्ब ५९ करोड ७ लाख प्राप्त भएकोमा आ.व. २०७९/८० मा नेपाल सरकार तर्फ रु. ३ अर्ब ६३ करोड २४ लाख र विश्व बैंक (आ. डि. ए.) तर्फ रु. ३ अर्ब ५१ करोड ८६ लाख प्राप्त भएको थियो। अघिल्लो आ.व. को तुलनामा नेपाल सरकारतर्फ ५१.२१ प्रतिशत र विश्व बैंक (आइ. डि. ए.) तर्फ २३.४५ प्रतिशतले न्यून रहेको छ। यस कार्यक्रममा बेरोजगार सूचीमा सूचिकृत हुने संख्या बढ्दै गएको भएपनि बजेट क्रमशः घट्दै गएको देखिन्छ।

- रोजगारीका अवसरहरूको सिर्जना, सीप तथा क्षमता अभिवृद्दि र रोजगार सेवाको विस्तार मार्फत विशेषगरी युवाहरूको श्रम बजारको परिमाणमा सुधार ल्याउने मुख्य लक्ष्य सहित सञ्चालनमा रहेको युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना अन्तर्गत आ.व. २०७७/०७८ देखि आ.व. २०७९/०८० सम्म भएको खर्च रकम रु. ८ अर्ब ३४ करोड ५९ लाख ७२ हजार विश्व बैंकबाट शोधभर्ना प्राप्त भइसकेको छ भने यस आयोजना अन्तर्गत आ.व. २०७९/०८० सम्ममा १ लाख ३२ हजारले न्यूनतम रोजगारी प्राप्त गरेको अवस्था छ।

- आ.व. २०७९/०८० मा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजना कार्यान्वयनको लागि रु. लागि ६ अर्ब ६३ करोड ७३ लाख वित्तीय हस्तान्तरण गरी स्थानीय तहमा पठाइएको थियो। वित्तीय हस्तान्तरण भएको रकम मध्ये सबैभन्दा बढी सुदूरपश्चिम प्रदेशमा १ अर्ब १२ करोड ७२ लाख र सबै भन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ६० करोड १८ लाख रहेको थियो।

- आ.व. २०७९/८० मा ७५३ स्थानीय तहमा अनुदान रकम उपलब्ध गराइएता पनि ७२० स्थानीय तहबाट मात्रै आयोजना कार्यान्वयन भएको छ। बेरोजगार व्यक्ति सूचिकरण नहुनु, रोजगार सेवा केन्द्रमा

कर्मचारी भर्ना हुन नसक्नु जस्ता कारणले बाँकी स्थानीय तहमा आयोजना सञ्चालन हुन नसकेको अवस्था देखिन्छ।

- आ.व. २०७८/०७९ मा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित कूल १८,१९५ आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा भएकोमा आ.व. २०७९/०८० मा १३,८११ वटा आयोजनाहरू कार्यान्वयन भएका थिए। अघिल्लो आ.व. को तुलनामा आयोजना कार्यन्वयनका लागि बजेट घट्दै गएको कारण आयोजनामा संख्यामा २४.०९ प्रतिशतले कमी आएको देखिन्छ।

- सार्वजनिक निर्माण कार्य (Public Works Program - PWP) मा आधारित न्यूनतम रोजगारी सिर्जना कार्यक्रमतर्फ सञ्चालित आयोजना मध्ये आ.व. २०७८/०७९ मा सडक यातायातको क्षेत्रमा ४५ प्रतिशत, साना सामुदायिक पूर्वाधारका विभिन्न आयोजनामा २१ प्रतिशत र उर्जा, सिँचाई तथा नदी नियन्त्रणमा ११ प्रतिशत रहेका थिए भने आ.व. २०७९/०८० मा सडक यातायातको क्षेत्रमा ४१.९ प्रतिशत, साना सामुदायिक पूर्वाधारका विभिन्न आयोजनामा २३.५ प्रतिशत र उर्जा, सिँचाई तथा नदी नियन्त्रणमा ९.५ प्रतिशत कार्यान्वयन भएका थिए।

- आ.व. २०७८/७९ मा स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान रु.१२ अर्ब 3 करोड ४९ लाख वित्तीय हस्तान्तरण गरिएकोमा रु. ८ अर्ब २ करोड ६७ लाख (६६.६९ प्रतिशत) खर्च भएको थियो भने आ.व. २०७९/८० मा रु. ६ अर्ब ६3 करोड ७३ लाख वित्तीय हस्तान्तरण गरिएकोमा ५ अर्ब ६२ करोड ११ लाख खर्च (८४.६८ प्रतिशत) भएको छ। खर्चको हिसाबले अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा आ.व. २०७९/०८० मा १७.९९ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ।

- कार्यक्रमको शुरुवाती वर्ष आ.व. २०७५/०७६ मा १ लाख ७२ हजार २७० जनालाई औसत १३ दिनको न्यूनतम रोजगारी सिर्जना गरिएकोमा आ.व. २०७९/८० को असार मसान्तसम्म कूल ७ लाख १५ हजार ३ सय २७ जनालाई औसत ५२ दिनको न्यूनतम रोजगारी सिर्जना गरिएको छ।

- आ.व. २०७५/०७६ देखि आ.व. २०७९/०८० सम्म रोजगारी सिर्जनामा कुल रु.२० अर्ब ९१ करोड ६९ लाख श्रमिकको ज्यालामा खर्च भएको छ। कार्यक्रमले गरिबी निवारण गरी, जनताको जीवनस्तर उकास्न तथा स-साना निर्माण कार्यमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याएको भएता पनि बजेट घट्दै गएका कारण पछिल्ला वर्षहरूमा न्यूनतम रोजगारी पाउने व्यक्तिको संख्या क्रमशः घट्दै गएको छ।

- युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजनालाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न साविकको कार्यविधि खारेज गरी युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजना (सञ्चालन र व्यवस्थापन) कार्यविधि,२०७९ लागु गरिएको छ।

- श्रम तथा रोजगार सेवालाई स्थानीय तहबाट एकीकृत रूपमा प्रदान गर्दै नमूना रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालन गर्न एकीकृत श्रम र रोजगार (सञ्चालन र व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८० लागु गरिएको छ।

- स्थानीय तहमा श्रम बजार विश्लेषण गरी रोजगारी सिर्जना गर्ने उद्देश्यले स्थानीय तहको रोजगार रणनीति तर्जुमा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८० तयार गरी सबै स्थानीय तहलाई पठाइएको छ।

- प्रधानमन्त्री रोजागार कार्यक्रम र युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कन भई सुझावहरू प्राप्त भएको छ।

- प्रधानमन्त्री रोजागार कार्यक्रमको ढाँचा परिमार्जन सम्बन्धमा १७ जिल्लाका १८३ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।

- रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्ने उद्देश्यले २१ जिल्लाका १८३ स्थानीय तहका रोजगार सेवा केन्द्रका ३६४ जना कर्मचारीलाई ४ दिने तालिम प्रदान गरिएको छ।

- सातै प्रदेशमा आ.व. २०७८/०७९ को प्रदेश स्तरीय वार्षिक समिक्षा कार्यकम सम्पन्न गरी कार्यक्रमको उपलब्धी मूल्याङ्कन तथा भावी कार्यादिशाको सम्बन्धमा सुझाव संकलन गरिएको।

- राष्ट्रिय योजना आयोगले तर्जुमा गरेको राष्ट्रिय रोजगारीको एकीकृत ढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (National Employment Management Information System-NEMIS) को निर्माणका लागि विस्तृत डिजाइन, निर्माण, कार्यान्वयन र सपोर्टको लागि विस्तृत कार्यशर्त, लागत अनुमान स्वीकृत गरी आसयपत्र आह्वान गरी प्राप्त आसयपत्रहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य भइरहेको छ।

- युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजना कार्यक्रम अन्तर्गत ५ वटा क्षेत्रमा सुचिकृत ८००० बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई कार्यस्थलमा आधारित सीप विकास तालिम दिने लक्ष्य अनुरूप परामर्शदाता खरिद गर्न विस्तृत कार्यशर्त, लागत अनुमान, मूल्याङ्कनका आधारहरू तयार र स्वीकृत गरी Request For Proposal (RFP) बाट प्राप्त प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य भइरहेको छ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कार्यरत रहने श्रमिक र रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारी समेत ९० हजार जनाको राष्ट्रिय बीमा कम्पनीसँग सामुहिक दुर्घटना बीमा सम्झौता गरी सामाजिक सुरक्षणको प्रत्याभुत गरिएको छ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत सबै स्थानीय तहमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रका कर्मचारीहरूको लागि Employment Management Information System-EMIS सञ्चालन, वातावरण संरक्षण र सेफगार्ड सम्बन्धी, वैदेशिक रोजगारी र Foreign Employment Information System-FEIMS सञ्चालन सम्बन्धी तालिमहरू Virtual बिधि मार्फत प्रदान गरिएको छ।

- श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान अन्तर्गत श्रव्यदृश्य सामाग्री उत्पादन र सार्वजनिक महत्वका सन्देशहरू प्रसारण गरी आन्तरिक रोजगारीमा टेवा पुऱ्याएको छ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहला आयोजनाको असल अभ्यास सम्बन्धी भिडियो डकुमेन्ट्री निर्माण गरीएको छ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वातावरण र सामाजिक व्यवस्थापन ढाँचा तयार गरिएको छ। उक्त ढाँचामा वर्णन गरिएका वातावरण व्यवस्थापन र सामाजिक सुरक्षणका विविध कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गरिएको छ।

विषय सूची

१. पृष्ठभूमि **१**

१.१ प्रतिवेदनको उद्देश्य २

२. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको परिचय **३**

२.१ कार्यक्रमको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीति: ४

२.२ युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको परिचय ४

२.३ संरचनागत व्यवस्था: ६

२.४ दरबन्दी विवरण ८

२.५ कानूनी व्यवस्था: ११

२.६ कार्यक्रमका सेवाग्राही र लक्षित समूह: ११

२.७ बजेट प्रक्षेपण र अपेक्षित उपलब्धी ११

२.८ पन्ध्रौँ योजना र दिगो विकास लक्ष्य १२

२.९. रणनीति तथा कार्यनीति १३

३. कार्यक्रमको बजेट तथा प्रगति समीक्षा **१७**

३.१ बजेट विनियोजन १७

३.२ स्थानीय तहलाई बजेट हस्तान्तरणका आधार १८

३.३ विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण १८

३.४ रोजगार सेवा केन्द्रको जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह २३

३.५ वार्षिक लक्ष्य र प्रगति अवस्था २५

३.६ बेरोजगार सूचीकरण गर्ने स्थानीय तहको संख्या २७

३.६.१ सूचीकृत बेरोजगारको संख्या २८

३.६.२ बेरोजगार सूचीकरणमा महिलाको सहभागिता ३०

३.६.३ बेरोजगार सूचीकरणमा युवाको सहभागिता ३१

३.६.४ बेरोजगार सूचीकरणमा लैङ्गिकता र उमेर समूहगत अन्तर्विच्छेदन (Intersectionality) ३१

३.६.५ बेरोजगार सूचीकरणमा जातिगत सहभागिता ३२

३.७ कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालन ३३

४. कार्यक्रमबाट प्राप्त उपलब्धीहरू **४८**

४.१ श्रमिकको कार्यस्थल दुर्घटना बीमा ४८

४.२ रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम ४९

४.३ स्थानीय रोजगार रणनीति तर्जुमा ४९

४.४ अन्य उपलब्धी ४९

४.४.१ कार्यक्रमको ढाँचा परिमार्जन ५०

४.४.२. प्रदेशस्तरीय वार्षिक समीक्षा तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम ५०
४.४.३. वातावरण तथा सामाजिक संरक्षण ५१
५. रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली ५३
५.१ रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली ५३
५.२ राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (NEMIS) ५४
६. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सहकार्य ५७
६.१ मध्यावधि मूल्याङ्कन ५७
६.२ नियमित अनुगमन ५८
७. कार्यक्रमबाट प्राप्त सिकाई तथा उपलब्धीहरू ५९
७.१ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट प्राप्त सिकाई तथा सुझावहारू ६१
७.२ कार्यक्रम कार्यान्वयनका चुनौतिगत पक्षहरू ६२
९. असल अभ्यास र अनुभूति
अनुसूचि १: प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको नतिजाको खाका ७९
अनुसूचि २: स्थानीय तहगत तथ्याङ्क ८०
कोशी प्रदेश ८०
मधेश प्रदेश ८८
बागमती प्रदेश ९६
गण्डकी प्रदेश १०३
लुम्बिनी प्रदेश १०८
कर्णाली प्रदेश ११५
सूदुरपश्चिम प्रदेश १२०
अनुसूचि ३: श्रम तथा रोजगार सम्मेलनको निष्कर्ष १२५
कार्यक्रमका केही तस्विरहरू १२८
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट सम्पन्न भएका आयोजनाहरू १३८

१. पृष्ठभूमि

मुलुकमा विद्यमान बेरोजगारी र गरिबीको समस्यालाई सम्बोधन गरी दिगो आर्थिक विकास हासिल गर्न नेपाल सरकारले रोजगारीलाई उच्च प्राथमिकता प्रदान गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा ३३ मा उल्लेखित रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम प्रत्येक नागरिकलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूतिका लागि आन्तरिक रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न नेपाल सरकारबाट प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम २०७५ फागुन १ देखि शुरूवात भएको हो ।

विपन्न तथा विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा झेल्नु पर्ने आर्थिक कठिनाई, गरिबी तथा प्राकृतिक प्रकोपका कारण सिर्जित समस्याबाट जीवनयापनमा आईपर्ने कठिनाइलाई सामान्यीकरण गर्न राज्यले नै नागरिकहरूलाई सामाजिक संरक्षणको रूपमा रोजगारीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सामाजिक र आर्थिक उन्नतिमा सहयोग पुर्याउने गर्दछ । यसरी सञ्चालन हुने रोजगारीका कार्यक्रमहरू अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिक (Cash for Work) मार्फत नागरिकको सामाजिक र आर्थिक उन्नतिमा प्रत्यक्ष सघाउ पुऱ्याउन पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने र व्यावसायिक तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरिन्छ ।

नेपालको संविधानले रोजगारीको हकलाई नागरिकको मौलिक अधिकारको रूपमा स्थापित गरेको सन्दर्भमा रोजगारीको हकसम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम एक सय दिनको रोजगारी नपाएका वा एक सय दिन बराबरको आम्दानी गर्न नसकेका १८-५९ वर्ष उमेर समूहका नागरिकलाई एक सय दिनको रोजगारी प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ सङ्घीय सरकारले तीनै तहको सरकारको सहकार्य तथा समन्वयमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यन्वयनमा रहेको छ । रोजगारीमा संलग्न हुन नसक्ने विपन्न बेरोजगारलाई राज्य नै अन्तिम रोजगारदाता मानी सामाजिक संरक्षण उपलव्ध गराउने प्रक्रिया नेपालकै सन्दर्भमा पनि नौलो भने होइन । विगतमा पनि ग्रामिण सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम (कामका लागि खाद्यान्न वा पारिश्रमिक) र कर्णाली रोजगार कार्यक्रम (कामका लागि पारिश्रमिक) जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका थिए ।

राज्यको सक्रिय श्रमशक्तिलाई निर्वाह भत्ता दिनु भन्दा रोजगारीमा संलग्न गराई ज्याला भुक्तानी गर्ने विधि अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलनमा रहेको छ । भारतमा महात्मा गान्धी राष्ट्रिय ग्रामिण रोजगार प्रत्याभूति ऐन[1] मार्फत कार्यान्वयन गरिएको विश्वकै ठुलो ग्रामिण रोजगार कार्यक्रमले कामको लागि ज्याला प्रदान गरी नागरिकको जीवनयापनमा प्रत्यक्ष सघाउ पुऱ्याउने र सार्वजनिक पूर्वाधारको विकासमा सहयोग गरी थप सामाजिक र आर्थिक अवसरहरू सिर्जना गर्ने कार्य भईरहेको छ । इथियोपियाको उत्पादनशील सुरक्षा सञ्जाल कार्यक्रम (Productive Safety-net Programme)[2] अति विपन्न घरधुरीलाई सार्वजनिक निर्माण कार्यहरूमा

1 *http:// mgnrega.nic.in*

2 *https://socialprotection.org/discover/programmes/productive-safety-net-programme-psnp*

रोजगारी प्रदान गर्नुका साथै बचत तथा ऋणको व्यवस्था, क्षमता अभिवृद्धि र श्रम बजारमा पहुँच सुनिश्चित गरी लक्षित समूहलाई गरिबीको रेखामाथि ल्याउन प्रयास भईरहेको छ । अर्जेन्टिनामा कार्यान्वयनमा रहेको प्रोगाम जेफेस कार्यक्रम ले विपन्न र जोखिममा रहेका सबै नागरिकलाई पूर्वाधार निर्माणका आयोजनामा सहभागी गराई रोजगारी सिर्जना गरेको तथा सामुदायिक पूर्वाधारको विकासमा प्रत्यक्ष सहयोग पुऱ्याएको छ । दक्षिण अफ्रिकी राष्ट्रहरूमा पनि श्रम संगठनहरू मार्फत लक्षित घरधुरीलाई श्रममूलक सार्वजनिक निर्माण कार्यमा संलग्न गराई गरिबी र बेरोजगारीको समस्यालाई सम्बोधन गरेको पाईन्छ ।

१.१ प्रतिवेदनको उद्देश्य

रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३० बमोजिम मन्त्रालयले प्रत्येक आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गरेका काम कारवाहीको बार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने प्रावधान बमोजिम यो प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरिएको छ ।

न्यूनतम रोजगारी र रोजगारमूलक सेवा तथा सहायता प्रवाह जस्ता मुख्य क्रियाकलाप गर्ने गरी सञ्चालित प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको शुरुवाती वर्ष आ.व. २०७५/०७६ देखि आर्थिक वर्ष २०७९/०८० सम्मको कार्यान्वयन अवस्था र प्रगति विवरण समेटी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यस कार्यक्रमवाट हालसम्म नीतिगत तथा कार्यक्रम व्यवस्थापनमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेता पनि आयोजना सञ्चालनका क्रममा विभिन्न चूनौतिको सामना गर्नु परेको थियो । कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सवल र दुर्वल पक्षहरूको विश्लेषण गरी दुर्वल पक्षहरूको न्यूनीकरण गर्दै सवल पक्षहरूको आन्तरिकीकरण गरी कार्यक्रमवाट सिर्जना भएका अवसरहरूको उपयोग गर्न तथा चुनौतीको विश्लेषण गरी कार्यक्रमको लक्ष्य अनुरूप आगामी दिनमा गरिनु पर्ने सुधारका उपाय प्रस्तुत गर्ने यस प्रतिवेदनको उद्देश्य रहेको छ । २०७६ बैशाखमा ७५३ वटै स्थानीय तहमा अनुदान रकम निकाशा गरी सञ्चालनमा ल्याइएको कार्यक्रम कार्यान्वयनका उपलव्धी, सिकाई तथा कार्यक्रमप्रतिको दृष्टिकोण र कार्यक्रम सुधारका लागि भएका प्रयासहरू समेतलाई समावेश गरी संस्थागत संस्मरण दस्तावेजको रूपमा यो प्रतिवेदन उपयोगी हुनेछ ।

२. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको परिचय

नेपालको संविधानको धारा ३३ (१) ले प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको हक हुने उल्लेख भएबमोजिम रोजगारीको हकसम्बन्धी ऐन, २०७५ र रोजगारीको हकसम्बन्धी नियमावली, २०७५ जारी भई कार्यान्वयनमा रहेका छन। रोजगारमूलक सेवा र सुविधाको विस्तार गर्न एवम् नागरिकलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूति गर्दै सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ आ.व. २०७५/०७६ देखि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ र विभिन्न कार्यविधि, मापदण्ड, मार्गदर्शन तथा रणनीतिहरू तर्जुमा गरि लागु गरिएका छन्। कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि निर्देशक समिति, संघीय तहमा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, प्रदेशस्तरीय निर्देशक समिति र सवै स्थानीय तहमा रोजगार सेवा केन्द्रहरू स्थापना भएका छन्।

चित्र-१

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको मुख्य रणनीतिक कार्यक्षेत्र

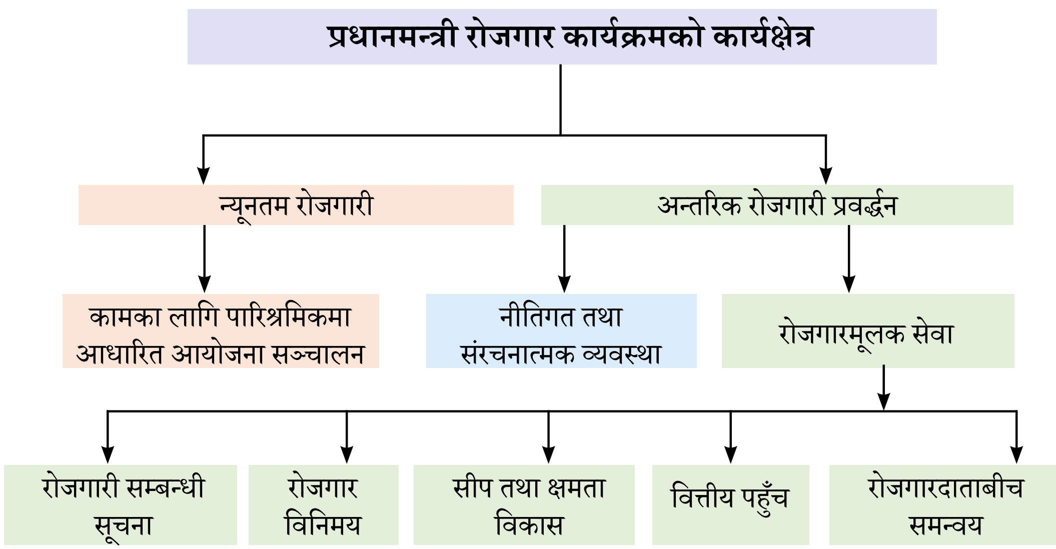

मुलत: मुलुकभित्र पर्याप्त रोजगारीको अवसर सिर्जना गरी उपलव्ध जनशक्तिको उपयोग गर्न, आर्थिक विकासमा योगदान पुर्‍याउन एवम् न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गरी सामाजिक संरक्षणको व्यवस्था गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गर्ने र आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने दीर्घकालीन सोचका साथ रणनीतिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ।

२.१ कार्यक्रमको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीति:

२.१.१ **दीर्घकालीन सोच:** सबैका लागि रोजगारीको प्रत्याभूति मार्फत नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु ।

२.१.२ **लक्ष्य:** आन्तरिक रोजगारीका अवसरमा वृद्धि र सामाजिक संरक्षणको प्रवर्द्धन गर्नु ।

२.१.३ **उद्देश्यहरू:**

क) बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न आवश्यक रोजगार सेवा र सहायता प्रदान गर्ने ।

ख) दक्ष तथा सक्षम जनशक्ति विकास गरी आन्तरिक रोजगारी तथा स्वरोजगारीको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने ।

ग) सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरूबीचको समन्वय र सहकार्यमा थप रोजगारीका अवसर सृजना गर्ने ।

घ) आन्तरिक रोजगारी सृजनाका लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।

ङ) सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको निर्माण, स्तरोन्नति र विस्तारमा योगदान गर्ने ।

च) आन्तरिक रोजगारी सृजना सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गरी रोजगारीका नयाँ क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने ।

२.१.४ **कार्यक्रमको रणनीति:**

न्यूनतम रोजगारीको सुनिश्चितता र आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न देहायका रणनीतिहरू अवलम्बन गरिएका छन् :-

क) स्थानीय स्तरमा रोजगारीको प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक निर्माणका कार्यहरूमा सम्भव भएसम्म श्रममूलक प्रविधिको प्रयोग गर्ने ।

ख) रोजगारी सृजनाका लागि अन्तर क्षेत्रगत तथा अन्तर तहगत समन्वय गर्ने ।

ग) सीपमूलक तालिम मार्फत श्रम बजारको माग अनुरूपको श्रमशक्ति विकास र आपूर्ति गर्ने ।

घ) तालिम, रोजगार, सूचना तथा परामर्श र वित्तीय सहगोग मार्फत रोजगार तथा स्वरोजगारका अवसरहरूको सृजना गर्ने ।

ङ) रोजगारी सृजनामा निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने ।

च) रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको स्थापना मार्फत रोजगारी सम्बन्धी क्षेत्रगत तथ्याङ्क नियमित रूपमा अद्यावधिक गरी उपयोग गर्ने ।

२.२ युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको परिचय

सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई लक्षित गरी थप रोजगारी तथा रोजगारमूलक सेवा प्रदान हुने गरी विश्व बैङ्कको ऋण सहयोगमा युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना (Youth Employment

Transformation Initiative Project) सञ्चालनमा रहेको छ । यस आयोजनाले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसंग आवद्ध भई रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूमा लक्षित वर्गको पहुँच अभिवृद्धि गर्दै श्रमिकको आयमा वृद्धि तथा लक्षित वर्गको जीवनयापनमा सुधार गर्ने लक्ष्य लिएको छ । आयोजनाले विशेष गरी बेरोजगार युवा र महिला लक्षित रोजगारी, जीवन उपयोगी तालिम र श्रम बजारमा महिला श्रमशक्तिको पहुँच वृद्धि गर्न रोजगारीका लागि तयारी क्लव (Ready to Work Club) गठन गर्ने लगायतका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नुका साथै स्थानीय तहमा सञ्चालनमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रको क्षमता अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न थप जनशक्तिको व्यवस्था तथा रोजगारमूलक सेवा र सुविधाको सुदृढिकरण लगायतका कार्यमा सहयोग गर्दै आइरहेको छ ।

आयोजनाको उद्देश्य:

(क) रोजगारीको सेवा, सुविधा र प्रणालीमा विकास तथा विस्तार गरी लक्षित वर्गको रोजगारीमा पहुँच अभिवृद्धि गर्ने,

(ख) रोजगारीका अवसरहरूको सिर्जना गर्ने,

(ग) रोजगार सेवाको प्रवर्द्धन मार्फत बेरोजगारीको दर न्यूनीकरण गर्ने ।

आयोजनाका कम्पोनेन्टहरू:

(क) कम्पोनेन्ट १: रोजगार प्रवर्द्धन प्रणाली र सेवाको सुदृढीकरण

(१) रोजगारीको अवसरमा पहुँच वृद्धि गर्ने,

(२) राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।

(ख) कम्पोनेन्ट २: जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका समूहका लागि श्रम बजारको उपलब्धिमा सुधार:

(१) सामुदायिक पूर्वाधारको मर्मत सम्भार तथा स्तरोन्नति र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा अल्पकालीन रोजगारी सिर्जना गर्ने,

(२) लाभग्राहीको रोजगार-योग्य क्षमतामा सुधार गर्ने ।

(ग) कम्पोनेन्ट ३: आयोजना व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मूल्या^+न र क्षमता अभिवृद्धि: आयोजना कार्यान्वयनका लागि व्यवस्थापकीय, अनुगमन तथा मूल्या^+न र संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

(घ) कम्पोनेन्ट ४: विशेष अवस्था: महामारीजन्य तथा अन्य आपतकालीन अवस्थामा आवश्यक रोजगारमूलक क्रियाकलाप गर्ने ।

२.३ संरचनागत व्यवस्था:

यस कार्यक्रममा केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्मका लागि देहाय अनुसारको संरचनागत व्यवस्था गरिएको छः

चित्र - २

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको संरचनात्मक व्यवस्था

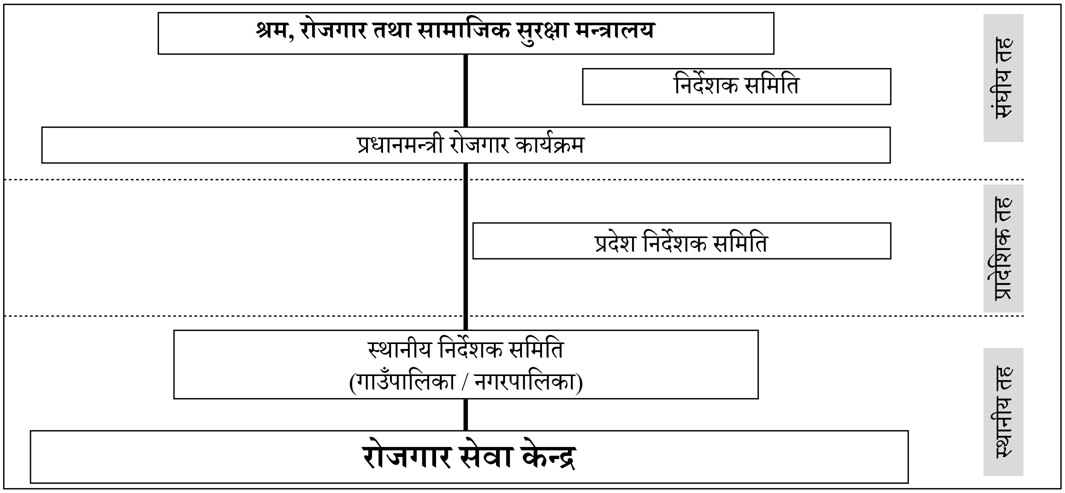

२.३.१. निर्देशक समिति:

रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १७ बमोजिम निर्देशक समितिको संरचना देहायबमोजिम छ:-

क)	मन्त्री/राज्यमन्त्री, श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय	-	अध्यक्ष
ख)	सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (सम्बन्धित विषय हेर्ने)	-	सदस्य
ग)	सचिव, श्रम रोजगार तथा सामाजिक विकास मन्त्रालय	-	सदस्य
घ)	सचिव अर्थ मन्त्रालय	-	सदस्य
ङ)	सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय (सम्बन्धित विषय हेर्ने)	-	सदस्य
च)	सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	-	सदस्य
छ)	सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	-	सदस्य
ज)	सहसचिव, मन्त्रालय (प्रधानमन्त्री रोजगार कायक्रम हेर्ने)	-	सदस्य सचिव

रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १९ बमोजिम निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेको छः-

क) श्रम बजारको माग र विद्यमान जनशक्तिको उपलब्धताको विश्लेषण र प्रक्षेपण।

ख) बेरोजगार व्यक्तिका लागि रोजगार वा स्वरोजगारको व्यवस्था गर्न आवश्यक नीति नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने।

ग) बेरोजगार व्यक्तिको अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्ने सम्बन्धमा प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहलाई मार्गदर्शन गर्ने ।

घ) बेरोजगार व्यक्तिलाई राज्यको तर्फबाट उपलब्ध गराइने बेरोजगार सहायता सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ।

ङ) बेरोजगार व्यक्तिलाई प्रदान गरिने निर्वाह भत्ताको सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई नीतिगत सुझाव दिने ।

च) रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तह बीच समन्वय गर्ने ।

छ) बेरोजगार सहायता कार्यक्रम कार्यान्वयनको मूल्याङ्कन गर्ने ।

२.३.२ प्रदेश निर्देशक समिति:

रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम ११ बमोजिम प्रदेश निर्देशक समितिको संरचना देहायबमोजिम रहेको छः

क)	मन्त्री/राज्यमन्त्री, रोजगार विषय हेर्ने मन्त्रालयको	-	अध्यक्ष
ख)	सचिव, रोजगार सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय	-	सदस्य
ग)	सचिव, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	-	सदस्य
घ)	सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	-	सदस्य
ङ)	सचिव, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	-	सदस्य
च)	सचिव, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	-	सदस्य
छ)	सचिव, रोजगार सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय	-	सदस्य सचिव

रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम १३ बमोजिम प्रदेश निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छः-

क) सम्बन्धित प्रदेशभित्रको श्रम बजारको माग र विद्यमान जनशक्तिको उपलब्धताको विश्लेषण र प्रक्षेपण गर्ने ।

ख) बेरोजगार व्यक्तिका लागि रोजगार वा स्वरोजगारको व्यवस्था गर्न आवश्यक नीति प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

ग) सम्बन्धित प्रदेशभित्रको बेरोजगार व्यक्तिको अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्न लगाउने ।

घ) बेरोजगार व्यक्तिलाई प्रदान गरिने निर्वाह भत्ताको सम्बन्धमा प्रदेश सरकारलाई सुझाव दिने ।

ङ) सम्बन्धित प्रदेशभित्र सञ्चालित बेरोजगार सहायता कार्यक्रमको कार्यान्वयनको मूल्याङ्कन गर्ने ।

च) सम्बन्धित प्रदेशभित्रका सरकारी निजी तथा गैरसरकारी निकायहरूसँग रोजगार सृजनाका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।

छ) समितिले दिएको मार्गदर्शन बमोजिम काम गर्ने ।

२.३.३. स्थानीय निर्देशक समिति:

रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम १४ बमोजिम स्थानीय निर्देशक समितिको संरचना देहाय बमोजिम रहेको छः-

क)	सम्बन्धित गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको प्रमुख	-	अध्यक्ष
ख)	सम्बन्धित गाउँ कार्यपालिका उपाध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको उपप्रमुख	-	सदस्य
ग)	गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाको प्रमुखले तोकेको वडा अध्यक्षहरू मध्ये दुई जना	-	सदस्य
घ)	सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	-	सदस्य
ङ)	रोजगार संयोजक	-	सदस्य सचिव

रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम १६ बमोजिम स्थानीय निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छः

क) सम्बन्धित स्थानीय तहभित्रको श्रम बजारको माग र विद्यमान जनशक्तिको उपलब्धताको विश्लेषण र प्रक्षेपण गर्ने।

ख) बेरोजगार व्यक्तिका लागि रोजगार वा स्वरोजगारको व्यवस्था गर्न आवश्यक नीति गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने।

ग) सम्बन्धित स्थानीय तह भित्रको बेरोजार व्यक्तिको अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्न रोजगार सेवा केन्द्रलाई मार्गदर्शन गर्ने।

घ) स्थानीय तहभित्र सञ्चालित रोजगार कार्यक्रम तथा बेरोजगार सहायता कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।

ङ) समितिले दिएको मार्गदर्शन बमोजिम काम गर्ने।

२.४ दरबन्दी विवरण

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागि मन्त्रालयमा छुट्टै संरचनात्मक व्यवस्था गरी देहाय बमोजिम अस्थायी दरबन्दी स्वीकृत गरिएको छः

तालिका-१

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको दरबन्दी विवरण

दरबन्दी विवरण						कैफियत
सि. नं.	पद, नाम	श्रेणी	सेवा/ समूह/ उपसमूह	स्वीकृत संख्या	रिक्त	
१.	सहसचिव	रा.प.प्र.	प्रशासन	१		स्थायी
२.	उपसचिव	रा.प.द्वि.	प्रशासन/सा.प्र.	२		स्थायी
३.	शाखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन/सा.प्र.	३		स्थायी
४.	लेखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन/लेखा	१		स्थायी
५.	कम्प्युटर ईन्जिनियर	रा.प.तृ.	नेपाल विविध	१		स्थायी
६.	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.तृ.	आ.यो./ तथ्याङ्क	१		स्थायी
७.	ना.सु.	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन/सा.प्र.	२		स्थायी/करार
८.	कम्प्यूटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्र.	विविध	२		स्थायी/करार
९.	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन		२		स्थायी/करार
१०.	का.स.	श्रेणी विहिन		१		स्थायी/करार

स्थानीय तहको लागि सिर्जना भएको दरबन्दी विवरण						कैफियत
सि. नं.	पद, नाम	श्रेणी	सेवा/ समूह/ उपसमूह	स्वीकृत संख्या	रिक्त	
१.	रोजगार संयोजक	अधिकृत/नासु	रा.प.तृ./रा.प.अन.प्र.	७५३		करार
२.	प्राविधिक सहायक	नायव सुब्बा	रा.प.अन.प्र.(प्र.)	७५३		करार
३.	रोजगार सहायक	नायव सुब्बा	रा.प.अन.प्र.(प्रा.)	७५३		करार

२.४.१ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको संगठन संरचना

संगठनात्मक संरचना (Organization Chart)

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम
श्री मदन दहाल
राष्ट्रिय कार्यक्रम निर्देशक
सहसचिव, रा.प.प्र. (प्रशासन) - १

कार्यक्रम व्यवस्थापन शाखा
श्री बसन्त बहादुर बोहरा
उपसचिव, रा.प.द्वि. (प्र / सा.प्र.) -१

शाखा अधिकृत, रा.प.तृ. (प्र./सा.प्र.) -२
- श्री पंकज लाभ कर्ण
- श्री नवराज सुवेदी

लेखा अधिकृत, रा.प.तृ.(प्र / लेखा) - १
- श्री इन्दु शर्मा निरौला

नायव सुब्बा, रा.प.अनं.प्र. (प्र. / सा.प्र.) - २
- श्री गोरख बहादुर शाही

कम्प्यूटर अपरेटर, रा.प.अनं.प्र. (विविध) - २
- श्री सरिता व्यञ्जनकार

हलुका सवारी चालक, (श्रेणी विहिन) - २
- श्री राज कुमार माली
- श्री दिपक देसार

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा
श्री शोभा कुमारी पोखरेल
उपसचिव, रा.प.द्वि. (प्र / सा.प्र.) -१

शाखा अधिकृत., रा.प.तृ. (प्र. / सा.प्र.) - १
- श्री शम्भु कुमार कटुवाल

तथ्याङ्क अधिकृत, रा.प.तृ. (आ.यो. / तथ्याङ्क) - १
- श्री मनोहर हरिजन

कम्प्यूटर ईन्जिनियर, रा.प.तृ. (नेपाल विविध) - १
- श्री राजन साह तेली

कम्प्यूटर अपरेटर, रा.प.अनं.प्र. (विविध) - २
- श्री रिता पराजुली

कार्यालय सहयोगी, (श्रेणी विहिन) - १
- श्री पवन कुमारी यादव

परामर्शदाताहरूको विवरण

- श्री महेश पोखरेल-खरिद विज्ञ
- श्री बसन श्रेष्ठ-अनुगमन तथा मूल्याङ्कन विज्ञ
- श्री राम बाबु अधिकारी-वित्त विज्ञ
- श्री राजेन्द्र बुढाथोकी-परियोजना अधिकृत
- श्री सुदन प्रजापति-सूचना प्रविधि अधिकृत
- श्री नवराज पोखरेल-वातावरण विज्ञ

२.५ कानूनी व्यवस्था:

कार्यक्रम सञ्चालनका लागि देहायका नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था गरिएको छः

- रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ र नियमावली, २०७५ (दोस्रो संशोधन, २०७७)
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ (दोस्रो संशोधन, २०७८) (नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदबाट २०७५/१०/२५ मा स्वीकृत)
- रोजगार संयोजकको पदपूर्ति र सेवा सुविधा सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५ (प्रथम संशोधन, २०७६ सहित) (नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदबाट २०७६/७/२९ मा स्वीकृत)
- बेरोजगार सूची निर्धारण तथा प्राथमिकीकरण मार्गदर्शन, २०७६
- कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७७
- स्थानीय तहमा प्राविधिक सहायक र रोजगार सहायक पदपूर्ति सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८
- श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान रणनीति, २०७८
- युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७९
- एकीकृत श्रम तथा रोजगार (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८०
- स्थानीय तहको रोजगार रणनीति निर्माण सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८०

२.६ कार्यक्रमका सेवाग्राही र लक्षित समूह:

कार्यक्रमका मुख्य दुई रणनीतिक क्रियाकलापमा सेवाग्राहीको पहुँच सुनिश्चित गर्ने सोच राखिएको छ। जस अनुरूप न्यूनतम रोजगारीका लागि देहायको लक्षित वर्ग रहेका छन् :-

क) १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका विपन्न बेरोजगार व्यक्ति।

ख) निर्वाह भत्ताको सन्दर्भमा विपन्न बेरोजगार व्यक्ति तथा निजको परिवार।

साथै, आन्तरिक रोजगारीका लागि रोजगार सेवा केन्द्रबाट रोजगारमूलक सेवा तथा सहायता प्रदान गर्न देहायको लक्षित वर्ग/ सेवाग्राही रहेका छन् :-

क) श्रमयोग्य जनशक्ति।

२.७ बजेट प्रक्षेपण र अपेक्षित उपलब्धी

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको दीर्घकालीन सोचका आधारमा वार्षिक क्रियाकलाप सहित ५ वर्षको कार्यक्रम दस्तावेज रहेको छ। तदनुरूप आवश्यक बजेट तथा स्रोत व्यवस्थापन बार्षिक विनियोजनबाट हुँदै आएको छ। पाँच वर्ष (आ.व. २०७५/०७६-२०७९/०८०) को लागि यस कार्यक्रमको अनुमानित बजेट रु. २६,६२,०३,७७,०८६ (अक्षरेपी छब्बिस अर्ब बैसठ्ठी करोड तीन लाख सतहत्तर हजार छयासी मात्र) प्रक्षेपण गरिएको छ। यस कार्यक्रमलाई नतिजामुखी बनाउन अपेक्षित नतिजाको खाका तयार गरीएको छ। नतिजाको खाका अनुसूचि १ मा रहेको छ। कार्यक्रमबाट देहायका नतिजा प्राप्त हुने अपेक्षा लिइएको छ:

क) **न्यूनतम रोजगारीको सुनिश्चितता मार्फत सामाजिक संरक्षणः** लक्षित समूहलाई एक सय दिनको न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित भएको हुनेछ। न्यूनतम रोजगारी उपलब्ध नभएका घरपरिवारका एक सदस्यलाई निर्वाह भत्ताको व्यवस्था भएको हुनेछ। यस कार्यबाट सामाजिक संरक्षणको प्रवर्द्धनमा मद्दत पुग्नेछ।

ख) **उत्पादनशील रोजगारीका अवसर वृद्धिः** यो कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट आन्तरिक रोजगारी र स्वरोजगारीका अवसरमा वृद्धि हुनेछ। कार्यक्रमबाट श्रमयोग्य जनशक्ति र आर्थिक रूपमा सक्रिय उमेर समूहका नागरिकहरूको स्थायी मौसमी तथा अल्पकालिन रोजगारी र स्वरोजगारीका लागि आवश्यक पर्ने सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि द्वारा रोजगार तथा स्वरोजगार बन्न प्रोत्साहन र सहयोग सेवा उपलब्ध हुनेछ। यसबाट उत्पादनशील रोजगारीका अवसरहरूको सिर्जना भई विद्यमान बेरोजगारी कम गर्न मद्दत पुग्नेछ।

२.८ पन्ध्रौँ योजना र दिगो विकास लक्ष्य

(क) पन्ध्रौँ योजना (२०७६/७७ - २०८०/८१) मा रोजगारी

पन्ध्रौँ योजना (२०७६/७७ - २०८०/८१) मा उल्लेख भए अनुरूप नै श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयका कार्यक्रमहरू केन्द्रित गरिएका छन्। पन्ध्रौँ योजनाका श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, नीति, रणनीति र कार्यक्रमका विवरणहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

१. **सोच :-** सबै नागरिकलाई मर्यादित र उत्पादनशील रोजगारीका अवसरको उपलब्धता।

२. **लक्ष्य :-** उत्पादनशील क्षेत्रमा रोजगारी अभिवृद्धि गरी बेरोजगारी दर तथा श्रमको अल्प उपयोगमा उल्लेखनीय रूपमा कमी ल्याउने।

३. **उद्देश्य**

- देशभित्र उत्पादनशील र मर्यादित रोजगारीका अवसर विस्तार गर्नु।
- असल औधोगिक श्रम सम्बन्ध विकास गर्नु।
- बालश्रम लगायत सबै प्रकारका श्रम शोषण अन्त्य गर्नु।
- वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित गर्नु।

२.९. रणनीति तथा कार्यनीति

सि.नं.	रणनीति	कार्यनीति
१	स्थानीय तहदेखि रोजगार कार्यक्रमलाई विस्तार गरी न्यूनतम रोजगारको प्रत्याभूति गर्ने।	✓ न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्ने गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम लगायतका विशेष कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। ✓ रोजगार र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न शैक्षिक प्रमाणपत्र धितो राखी न्यून ब्याजदरमा ऋण प्रवाहको व्यवस्थालाई विस्तार गरिनेछ। ✓ रोजगार सूचना केन्द्र स्थापना गरी निजी क्षेत्रमा सिर्जना हुने रोजगारीलाई उपलब्ध श्रम शक्तिको मागसँग आबद्ध गरिनेछ। ✓ 'श्रमको सम्मान, हाम्रो अभियान' मार्फत श्रमप्रतिको सकारात्मक धारणा विकास गरिनेछ र श्रम सम्परिक्षणको माध्यमबाट श्रमिक हक हितको प्रत्याभूति गर्नुका साथै कार्यथलोमा हुने सबै प्रकारका विभेदलाई अन्त्य गर्दै 'समान कामका लागि समान पारिश्रमिक' को प्रतिबद्धता लागू गरिनेछ। ✓ सम्पूर्ण श्रमिकहरूलाई पञ्जीकृत गरी सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याइनेछ।
		✓ मर्यादित श्रमको मान्यता अनुरूप सबै प्रकारको श्रमको शोषण अन्त्य गरिनेछ। हरेक श्रमलाई मर्यादित बनाइनेछ। साथै, बाँधा तथा बलपूर्वक लगाइने श्रमलाई निर्मूल पारिनेछ। जीवन धान्न पुग्ने तहमा न्यूनतम पारिश्रमिक तोकी आवश्यकता अनुसार समयानुकूल वृद्धि गर्दै लगिनेछ। ✓ सरकारी निकायले गर्ने विकास खर्चलाई रोजगारी सिर्जनासँग आबद्ध गरिनेछ। ✓ अनौपचारिक क्षेत्रमा रहेको रोजगारीलाई क्रमशः औपचारिक क्षेत्रमा रूपान्तरण गरिनेछ।

सि.नं.	रणनीति	कार्यनीति
2	विद्यमान श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी कानूनहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन र सामाजिक संवादको माध्यमबाट असल औद्योगिक श्रम सम्बन्धको विकास गर्ने।	✓ वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषलाई थप प्रभावकारी बनाउन कामदारको बर्गीकरण अनुसार योगदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ। ✓ असल श्रम सम्बन्ध विकास गर्न र श्रम विवाद समाधान गर्न सरकार, रोजगारदाता र ट्रेड युनियन बीच नियमित संवाद र समन्वयको प्रणाली स्थापना गरिनेछ। ✓ सरकार र नीजि क्षेत्रको सहकार्यमा श्रम विनिमय केन्द्रको स्थापना गरी सञ्चालन र नियमन गरिनेछ। ✓ प्रतिष्ठानहरूमा श्रमिकको व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षा सम्बन्धी मापदण्डको प्रभावकारी अनुगमन तथा नियमन गरी कार्यान्वयन गराइनेछ। ✓ श्रम कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै अनौपचारिक श्रमलाई औपचारिकीकरण गर्ने प्रकृया आरम्भ गरिनेछ। ✓ बालश्रमको अन्त्य गर्ने सम्बन्धी विद्यमान गुरूयोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै बालश्रम अन्त्य गरिनेछ। ✓ श्रमिक हक-हित र सुविधासँग सम्बन्धित विषयहरूमा निर्णय गर्दा श्रमिकहरूको अनिवार्य प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गरिनेछ।
३	राष्ट्रिय आवश्यकताका आधारमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा, तालिम र सीप विकासद्वारा श्रमिकको दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।	✓ सरकारलाई रोजगारका सूचना प्रबाह गर्नका लागि उत्प्रेरित गर्ने र यसका लागि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। ✓ रोजगारका विषयमा स्वदेश तथा विदेशमा भएका असल अभ्यासहरूबाट लाभ ज्ञान आदान-प्रदान केन्द्र स्थापना गरिनेछ। ✓ न्यूनतम ज्यालाको कार्यान्वयन तथा प्रतिष्ठान तथा संघ-संस्थामा कार्यरत श्रमिकको ज्याला, तलब भत्ता तथा अन्य सुविधा बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
		✓ प्रभावकारी रोजगार व्यवस्थापनका लागि विभिन्न तहका सरकारबीच समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
		✓ सामाजिक ऐक्यवद्धता, योगदान र सामाजिक साझेदारीमा आधारित सर्वकालिक सुरक्षाको बृहत कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

सि.नं.	रणनीति	कार्यनीति
४	वैदेशिक रोजगारका चरणलाई सुरक्षित, शोषणमुक्त, मर्यादित र अधिकतम प्रतिफलदायक बनाउने।	✓ प्रमुख गन्तव्य मुलुकहरूसँग श्रम सम्झौता गर्नुका साथै विदेशमा रहेका नेपाली श्रमिकहरूको हक अधिकारकोसंरक्षण र सामाजिक सुरक्षाका लागि कूटनीति श्रम समबन्ध अवलम्बन गरिनेछ। ✓ गन्तव्य मुलुकमा कामदारको हक अधिकार संरक्षण, प्रवर्द्धन र उद्धारकोलागि तहाँ रहेका सेवा प्रदायक, गैर आवसीय तथा प्रवासी नेपाली संघ-सस्था गठन र प्रतिष्ठित रोजगारदाता कम्पनीसँग प्रभावकारी समन्वय कायम गरिनेछ। ✓ सबै सरोकारवालाहरूको प्रतिनिधित्व रहने गरी वैदेशिक रोजगार परिषद्को स्थापना गरिनेछ। ✓ देशलाई आवश्यक पर्ने जनशक्तिको पहिचान र व्यवस्थापन गर्दै जगेडा श्रमिकलाई गन्तव्य मुलुकसँग श्रम सम्झौता गरी वैदेशिक रोजगारमा पठाउने व्यवस्था गरिनेछ। ✓ भारतमा रोजगारीका लागि जाने कामदारले स्थानीय तहमा दर्ता हुने परिचय-पत्र जारी गर्ने र बीमा/कल्याणकारी कोषमा आबद्ध गराउन कानूनी व्यवस्था कार्यान्वयन गरिनेछ। ✓ वैदेशिक रोजगारको लागि जानेहरूको पूर्व अभिलेख राखी त्यसलाई सुरक्षित व्यवस्थित एवम् मर्यादित गरिनेछ। साथै, सबै खाले विकृतिहरूको कडाईका साथ नियन्त्रण गरिनेछ।
५	रोजगारी सिर्जना गर्न एवम् विभिन्न निकायसँग समन्वय तथा रोजगारी सन्बन्धी कार्यको नियमन गर्न अधिकार सम्पन्न उच्चस्तरीय 'राष्ट्रिय रोजगार प्राधिकरण' गठन गर्ने।	✓ जनशक्ति र रोजगारी सम्बन्धी केन्द्रीय तथ्याङ्क प्रणाली निर्माण गरी आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्याको विवरण अद्यावधिक गरिने छ। ✓ बजारमा आवश्यक रहेको जनशक्ति पूर्ति हुने रोजगारको खोजीमा रहेको र प्राधिकरणमा नाम दर्ता गर्ने व्यक्तिहरूलाई सीप सिकाउन राष्ट्रिय प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानसँग समन्वय गरिनेछ। ✓ युवा स्वरोजगार कोष, गरिबी निवारण कोष लगायतको कोष, बोर्ड र आयोगहरूलाई प्राधिकरणमा समाहित गरिनेछ।
		✓ राष्ट्रिय मानव संशाधन तथा जनशक्ति योजना तर्जुमा गरी तालिम र क्षमता विकासका माध्यमबाट सीपमूलक तथा प्राविधिक जनशक्ति विकास गरिनेछ।

(ख) दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goals-SDGs) मा रोजगारी

सन् २०१६ देखि २०३० सम्म विश्वको रूपान्तरण र विकासका हरेक आयाममा कसैलाई पनि पछाडि नछोड्ने प्रतिवद्दताका साथ सन् २०१५ मा संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभाले दिगो विकास लक्ष्य घोषणा गरेको थियो र नेपालले समेत उक्त लक्ष्य अनुरूप कार्य गरिरहेको छ। उक्त घोषणा बमोजिम दिगो विकासका १७ वटा लक्ष्य, १६९ वटा परिणात्मक लक्ष्य र २३२ वटा विश्वव्यापी सूचक निर्धारण गरिएको छन्। जस अन्तर्गत रोजगारसँग सम्बन्धित निम्नानुसार लक्ष्यमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट योगदान पुऱ्याइएको छ:

- **लक्ष्य नं. ८:** स्थिर, समावेशी र दिगो आर्थिक वृद्धि, पूर्ण तथा उत्पादनशील रोजगारी तथा मर्यादित कामलाई प्रवर्द्धन गर्ने।
- **लक्ष्य नं. १०:** देशभित्र तथा देशहरूबीचको असमानता हटाउने।

३. कार्यक्रमको बजेट तथा प्रगति समीक्षा

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको बजेट विनियोजन, सशर्त अनुदान, कार्यक्रमको प्रगतिको समीक्षात्मक विवरण यस खण्डमा उल्लेख गरिएको छ ।

३.१ बजेट विनियोजन

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा कार्यक्रमको लागि कूल रु ७ अर्ब १५ करोड १० लाख वजेट विनियोजन भएको थियो । विनियोजित बजेट मध्ये नेपाल सरकारको स्रोततर्फ रु. ३ अर्ब ६३ करोड २४ लाख र यूवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनातर्फ ३ अर्ब ५१ करोड ८६ लाख रहेको थियो । विनियोजित बजेट मध्ये मन्त्रालयबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमको लागि नेपाल सरकारको स्रोतबाट रु. २ करोड ९२ लाख ७६ हजार तथा विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायताबाट रु. ४८ करोड ४३ लाख ५७ हजार गरी जम्मा रु. ५१ करोड ३६ लाख ३३ हजार वजेट विनियोजित रहेको थियो । ७५३ स्थानीय तहहरूलाई सशर्त अनुदानको रूपमा नेपाल सरकारको स्रोतबाट रु ३ अर्ब ६० करोड ३१ लाख २४ हजार तथा विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायताबाट ३ अर्ब ३ करोड ४२ लाख ४३ हजार गरी जम्मा रु. ६ अर्ब ६३ करोड ७३ लाख ६७ हजार हस्तान्तरण भएकोमा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित कार्यक्रम (रोजगारी सिर्जना) मा ४ अर्ब ९५ करोड ३९ लाख विनियोजन गरिएको थियो ।

चित्र नं. ३

आ.व. २०७९/०८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको बजेट विनियोजन (रु. हजारमा)

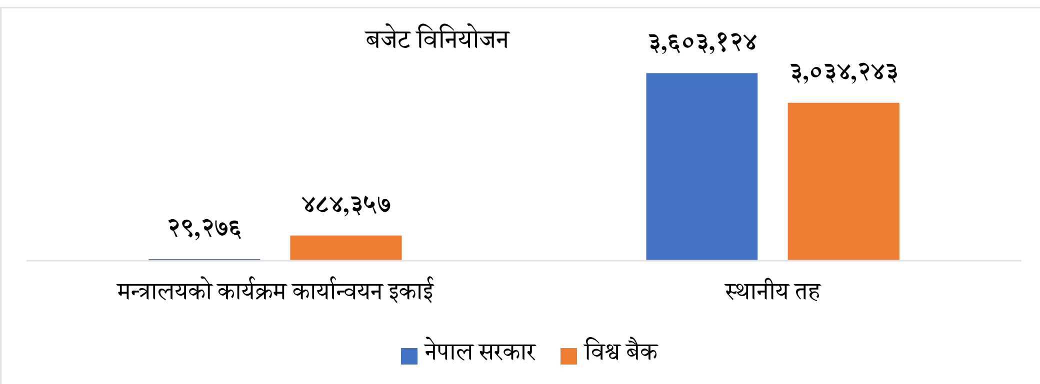

स्रोत: EMIS/SuTRA

३.२ स्थानीय तहलाई बजेट हस्तान्तरणका आधार

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि सशर्त अनुदान रकम विनियोजन गर्न स्थानीय तहमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिको संख्यालाई प्रमुख आधार बनाइएको थियो।

३.३ विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको साथै ७५३ स्थानीय तहहरू गरी कुल ७५४ खर्च ईकाइहरू रहेका थिए। श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाईबाट नेपाल सरकारको स्रोततर्फ रु २ करोड ७० लाख ८७ हजार र विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायतातर्फ रु. ५ करोड ८० लाख २७ हजार गरी जम्मा रु. ८ करोड ५१ लाख १४ हजार खर्च भई १६.५७ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ। आ.व. २०७९/०८० मा कार्यक्रमको आयोजना इकाईको वित्तिय प्रगतिको विवरण तालिका नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा कार्यक्रमको आयोजना इकाईको वित्तीय प्रगति

स्रोत	विनियोजित रकम (रु. हजारमा)	खर्च (रु. हजारमा)	प्रगति (प्रतिशतमा)
नेपाल सरकार	२९,२७६	२७,०८७	९२.५२
विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायता	४८४,३५७	५८,०२७	११.९८
जम्मा	**५१३,६३३**	**८५,११४**	**१६.५७**

स्रोत: EMIS/SuTRA

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा सबै ७५३ स्थानीय तहहरूलाई सशर्त अनुदान उपलब्ध गराईएकोमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) बाट प्राप्त वित्तीय विवरण अनुसार नेपाल सरकार स्रोत तर्फ रु ३ अर्ब २० करोड ९२ लाख १५ हजार र विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायतातर्फ रु.२ अर्ब ४१ करोड १९ लाख १५ हजार गरी जम्मा रु. ५ अर्ब ६२ करोड ११ लाख ३० हजार खर्च भई ८४.६९ प्रतिशत वित्तिय प्रगति हासिल भएको छ।आ.व. २०७९/०८० मा स्थानीय तहको वित्तिय प्रगतिको विवरण तालिका नं. ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ३
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा स्थानीय तहको वित्तीय प्रगति

स्रोत	विनियोजित रकम (रु. हजारमा)	खर्च (रु. हजारमा)	प्रगति (प्रतिशतमा)
नेपाल सरकार	३,६०३,१२४	३,२०९,२१५	८९.०६
विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायता	३,०३४,२४३	२,४११,९१५	४९.४९
जम्मा	**६,६३७,३६७**	**५,६२१,१३०**	**८४.६९**

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

यसरी आ.व. २०७९/०८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको लागि कूल रु ७ अर्ब १५ करोड १० लाख वजेट विनियोजन भएकोमा कूल रकम रु ५ अर्ब ७० करोड ६२ लाख ४४ हजार खर्च भई ७९.८० प्रतिशत वित्तिय प्रगति भएको छ। आ.व. २०७९/०८० को कूल वित्तिय प्रगतिको विवरण तालिका नं. ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ४
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को कूल वित्तिय प्रगति

स्रोत	विनियोजित रकम (रु. हजारमा)	खर्च (रु. हजारमा)	प्रगति (प्रतिशतमा)
नेपाल सरकार	३,६३२,४००	३,२३६,३०२	८९ .१०
विश्व बैंकको सहुलियतपूर्ण ऋण सहायता	३,५१८,६००	२,४६९,९४२	७० .२०
जम्मा	**७,१५१,०००**	**५,७०६,२४४**	**७९ .८०**

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

आ.व. २०७९/०८० मा प्रदेशहरूको लागि विनियोजन भएको बजेट रु. ६ अर्व ६३ करोड ७३ लाख मध्ये रू. ५ अर्ब ६२ करोड ११ लाख (८४.६९ प्रतिशत) खर्च भएको थियो। स्थानीय तहमा भएका वित्तीय प्रगतिलाई स्थानीय संचित कोष ब्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) बाट प्राप्त प्रदेशगत विवरण तालिका नं. ५ मा विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। स्थानीय तह अनुसार विनियोजित बजेट तथा खर्चको विस्तृत विवरण अनुसूचि २ मा प्रस्तुत गरिएको छ। आ.व. २०७९/०८० मा नेपाल सरकार र विश्व बैंक (आइ.डि.ए.) स्रोततर्फको विनियोजित बजेट तथा खर्चको प्रदेशगत विवरण तालिका नं. ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ५
नेपाल सरकार र विश्व बैंक (आइ.डि.ए.) स्रोत तर्फको विनियोजित बजेट तथा खर्चको प्रदेशगत विवरण (रु. लाखमा)

प्रदेश	विनियोजित वजेट	खर्च प्रगती						
		कामका लागि पारिश्रमिक	रोजगार सेवा केन्द्रको सञ्चालन	रोजगार सेवा केन्द्रको सुदृढिकरण	रोजगार संयोजकको पारिश्रमिक तथा सुविधा	रो. सहा. र प्रा. स.को पारिश्रमिक तथा सुविधा	नमूना रोजगार सेवाकेन्द्र सञ्चालन	जम्मा खर्च
कोशी	१०४००	६६८७	३१४	३६९	७४०	९९१	२३	९१२४
मधेस	९३८८	४२९३	२५२	३१३	५७०	५९७	३१	६०५६
बागमती	९१२०	५९९९	२६३	२९३	६०८	८३९	२५	८०२७
गण्डकी	६०१८	३७२०	१७१	२२१	४२३	६०५	०	५१४०
लुम्विनी	८९५७	५८३६	२३७	२७९	५५८	७६०	४५	७७१५
कर्णाली	११२१८	८३५२	१८७	२००	४६०	५८८	१५	९८०२
सुदूरपश्चिम	११२७२	८६६१	२१९	२५४	५२३	६७५	१५	१०३४७
जम्मा	६६३७३	४३५४८	१६४३	१९२९	३८८२	५०५५	१५४	५६२११

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

आ.व. २०७९/०८० मा नेपाल सरकार स्रोत तर्फको प्रदेशहरूको लागि विनियोजन भएको बजेट रु. ३ अर्व ६० करोड ३१ लाख मध्ये रू. ३ अर्व २० करोड ९२ लाख (८९.०६ प्रतिशत) खर्च भएको थियो। स्थानीय तहमा भएका वित्तीय प्रगतिलाई स्थानीय संचित कोष ब्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) बाट प्राप्त प्रदेशगत विनियोजित तथा खर्चको विवरण तालिका नं. ६ मा विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। आ.व. २०७९/०८० मा नेपाल सरकार स्रोततर्फको विनियोजित बजेट तथा खर्चको प्रदेशगत विवरण तालिका नं. ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६
नेपाल सरकार स्रोत तर्फको प्रदेशगत विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रु. लाखमा)

प्रदेश	विनियोजित वजेट	खर्च प्रगती		
		कामका लागि पारिश्रमिक	रोजगार संयोजकको पारिश्रमिक तथा सुविधा	जम्मा खर्च
कोशी	४८५९	३६४३	७४०	४३८३
मधेस	४३३०	२५८८	५७०	३१५८
बागमती	४२४९	३३१६	६०८	३९२४
गण्डकी	२४९९	१८०२	४२३	२२२५

प्रदेश	विनियोजित वजेट	खर्च प्रगती		
		कामका लागि पारिश्रमिक	रोजगार संयोजकको पारिश्रमिक तथा सुविधा	जम्मा खर्च
लुम्विनी	४६१०	३५५०	५५८	४१०८
कर्णाली	७८४०	६५९३	४६०	७०५३
सुदूरपश्चिम	७६४४	६७१८	५२३	७२४१
जम्मा	**३६०३१**	**२८२१०**	**३८८२**	**३२०९२**

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

आ.व. २०७९/०८० मा यूवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना स्रोत तर्फको प्रदेशहरूको लागि विनियोजन भएको बजेट रु. ३ अर्व ३ करोड ४२ लाख मध्ये रू. २ अर्व ४१ करोड १९ लाख (७९.४९ प्रतिशत) खर्च भएको थियो। स्थानीय तहमा भएका वित्तीय प्रगतिलाई स्थानीय संचित कोष ब्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) बाट प्राप्त प्रदेशगत विनियोजित तथा खर्चको विवरण तालिका नं. ७ मा विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। आ.व. २०७९/०८० मा विश्व बैङ्क (आइ.डि.ए.) स्रोत तर्फको विनियोजित बजेट तथा खर्चको प्रदेशगत विवरण तालिका नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ७

यूवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको प्रदेशगत विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रु. लाखमा)

प्रदेश	विनियोजित वजेट	खर्च प्रगती					
		कामका लागि पारिश्रमिक	रोजगार सेवा केन्द्रको सञ्चालन	रोजगार सेवा केन्द्रको सुदृढिकरण	रो. स. तथा प्रा. स. पारिश्रमिक तथा सुविधा	नमूना रोजगार सेवाकेन्द्र सञ्चालन	जम्मा खर्च
कोशी	५५४१	३०४४	३१४	३६९	९९१	२३	४७४१
मधेस	५०५८	१७०५	२५२	३१३	५९७	३१	२८९८
बागमती	४८७१	२६८३	२६३	२९३	८३९	२५	४१०३
गण्डकी	३५१९	१९१८	१७१	२२१	६०५	०	२९१५
लुम्विनी	४३४७	२२८६	२३७	२७९	७६०	४५	३६०७
कर्णाली	३३७८	१७५९	१८७	२००	५८८	१५	२७४९
सुदूरपश्चिम	३६२८	१९४३	२१९	२५४	६७५	१५	३१०६
जम्मा	**३०३४२**	**१५३३८**	**१६४३**	**१९२९**	**५०५५**	**१५४**	**२४११९**

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

आ.व. २०७९/०८० मा स्थानीयतहलाई हस्तान्तरण गरिएको सशर्त अनुदानको रकम रु. ६ अर्व ६३ करोड ७३ लाख ६७ हजार रहेको थियो। आ.व. २०७५/०७६ मा स्थानीयतहलाई हस्तान्तरण गरिएको सशर्त अनुदानको रकम रु. २ अर्व ३६ करोड ७९ लाख ६९ हजार रहे पनि समय सापेक्ष हस्तनान्तरण गरिएको सशर्त अनुदानको रकम बढ्दै गएता पनि आ.व. २०७९/०८० मा ३८.८६ प्रतिशत घटेको थियो। आ.व. २०७५/०७६ देखि आ.व. २०७९/०८० सम्म स्थानीयतहलाई हस्तनान्तरण गरिएको सशर्त अनुदानको तुलनात्मक विवरण तालिका नं. ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ८

आ.व. २०७५/ ०७६ देखी आ.व. २०७९/ ०८० सम्मको स्थानीयतहलाई हस्तनान्तरण गरिएको सशर्त अनुदानको तुलनात्मक विवरण (रकम रु. हजारमा)

प्रदेश	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७9/080
कोशी	३६३०००	२५३१५१	१५४९८८०	१५९४९५६	१०४००७८
मधेश	४१५०००	४२९२३५	१२२८८१५	१३४४०२३	९३८७९१
बागमती	३४३३००	३०६९२१	१४६७६३७	१४४१७५४	९११९९०
गण्डकी	१९९३००	१५३९२८	९१०१५४	९७३०६४	६०१८८१
लुम्बिनी	३९९५००	३५८१६७	१४४४५५४	१४६८०८०	८९५७३९
कर्णाली	२६८२००	४०५२४४	१६६६७६३	१९६८२८८	११२१८०५
सुदूरपश्चिम	३७९६६९	३९६५५४	१६८१८४४	२०६७००६	११२७०८३
कूल	**२३६७९६९**	**२३०३२००**	**९९४९६४६**	**१०८५७१७१**	**६६३७३६७**

स्रोत: EMIS/SuTRA

३.४ रोजगार सेवा केन्द्रको जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह

३.४.१ जनशक्ति व्यवस्थापन

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनका लागि नेपाल सरकारले प्रत्येक वर्ष अस्थायी दरबन्दी सिर्जना गरी ७५३ स्थानीय तहमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रका लागि रोजगार संयोजक, रोजगार सहायक र प्राविधिक सहायक गरी २२५९ जना कर्मचारीको व्यवस्था गरेको छ। रोजगार सेवा केन्द्रले स्थानीय तहमा वेरोजगार सूचिकरण, कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजनाहको छनौट, रोजगारी सिर्जना लगायतका कार्यहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ।

स्थानीय तहका ७५३ रोजगार सेवा केन्द्र मध्ये ७४० (९८ प्रतिशत) रोजगार केन्द्रहरूमा कुनै न कुनै पदका कर्मचारी कार्यरत रहेका र बाँकी १३ वटा रोजगार सेवा केन्द्र हालसम्म पनि रिक्त रहेका छन्। ७५३ रोजगार सेवा केन्द्र मध्ये ६६५ रोजगार संयोजक, ५७६ रोजगार सहायक र ६६५ प्राविधिक सहायक गरी जम्मा १९०६ कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्। कोशी र सुदूरपश्चिम प्रदेशका सबै स्थानीय तहमा कुनै न कुनै पदका कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्। मधेश प्रदेशका ९ तथा बागमती, गण्डकी, लुम्बिनी र कर्णाली प्रदेशका एक एक स्थानीय तहहरू कर्मचारी बिहिन रहेका छन्। रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. ४ मा प्रस्तुत गारिएको छ।

चित्र नं. ४:

रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको प्रदेशगत संख्या

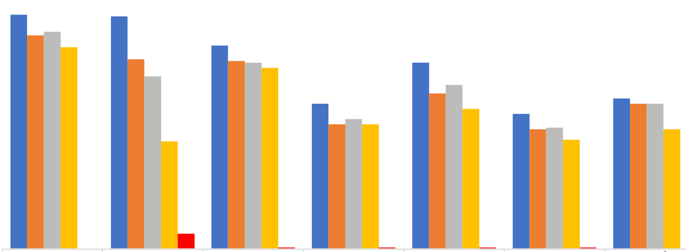

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
स्थानीय तह	१३७	१३६	११९	८५	१०९	७९	८८
रोजगार संयोजक	१२५	१११	११०	७३	९१	७०	८५
प्राविधिक सहायक	१२७	१०१	१०९	७६	९६	७१	८५
रोजगार सहायक	११८	६३	१०६	७३	८२	६४	७०
कर्मचारी नभएको		९	१	१	१	१	

स्रोत: ***EMIS***

सबै प्रकारका रोजगारमूलक सेवाहरू एकद्धार प्रणालीको रूपमा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले मन्त्रालयले एकीकृत श्रम तथा रोजगार सेवा (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८० स्वीकृत गरी श्रम तथा रोजगारमूलक देहाय बमोजिमका सेवाहरू एकीकृत रूपमा प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरेको छ।

क) सूचना सङ्कलन, समन्वय, रोजगार सिर्जना तथा रोजगारमा पदस्थापना।

ख) सीपमूलक तथा क्षमता विकासका क्रियाकलापको संयोजन तथा सञ्चालन।

ग) वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित गर्न आवश्यक सहजिकरण तथा परामर्श।

घ) वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका श्रमिकको सामाजिक र आर्थिक पुनः एकीकरण सम्बन्धी क्रियाकलापहरू।

ङ) स्वरोजगारका लागि उद्यमशिलता विकास तथा व्यावसायिक योजना निर्माणमा सहयोग।

च) स्थानीय तहमा पहुँच भएका श्रम, रोजगार सम्बन्धी सूचना प्रणाली सञ्चालन र विवरण अद्यावधिक गर्ने।

रोजगारीको खोजीमा रहेका जनशक्ति, दक्ष/अर्धदक्ष/अदक्ष श्रमिकको खोजीमा रहेका रोजगारदाता र श्रम बजारमा उपलब्ध अवसरको सूचना आदान प्रदान गरी रोजगारी प्रत्याभूतिमा सहजिकरण, सहकार्य र समन्वय कायम गर्न जनताको नजिकैको सरकारको रूपमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले रोजगार सेवा केन्द्रको प्रभावकारी परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ।

रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐनको व्यवस्था बमोजिम स्थापित रोजगार सेवा केन्द्रले रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) मार्फत कार्यसम्पादन गरी तथ्याङ्क प्रविष्टि लगायत प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने गरेको छ। रोजगार सेवा केन्द्र र निजी क्षेत्रसंगको सहकार्य अभिवृद्धि हुने गरी EMIS को विस्तार तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने गरिएको छ। तीनै तहका सरकारको रोजगार सेवा विनिमय केन्द्र (Employment Exchange Service Centre) को रूपमा रोजगार सेवा केन्द्रको स्तरोन्नती गर्ने कार्य क्रमश: कार्यान्वयन गरिदै लगिएको छ।

रोजगार सेवा केन्द्रले सिमित रूपमा रोजगारमूलक सेवाको प्रवाह गरे तापनि यस कार्यक्रम मातहत कार्यान्वयन हुने युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना समेतको सेवालाई एकिकृत रूपमा सञ्चालन गरी देहायका सेवाहरू क्रमश: उपलव्ध गराउने कार्यनीति समेत रहेको छ :

- कार्यस्थल स्वास्थ्य एवं सुरक्षा सम्बन्धी तालिम,
- श्रमिकको लागि जीवन उपयोगी तालिम,
- रोजगारी र स्वरोजगारी सम्बन्धी तालिममा सहजिकरण र
- निजी क्षेत्र र रोजगारदातासँग समन्वय गरी कार्यस्थलमा आधारित तालिम (Apprenticeship Training)।

आगामी आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहमा सीप तथा क्षमता विकासको मागको अध्ययन र रोजगारीको माग तथा आपूर्तिको अन्तरविश्लेषण गरी तदनुरूपको क्षमता विकासका क्रियाकलापको सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। कार्यक्रम मार्फत सञ्चालन हुने तथा अन्य निकायले सञ्चालन गर्ने तालिम कार्यक्रमको संयोजन तथा सहकार्य गर्ने जिम्मेवारी समेत स्थानीय तहमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रलाई तोकिएको छ।

३.५ वार्षिक लक्ष्य र प्रगति अवस्था

कार्यक्रमको आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक लक्ष्य (Annual Target) अनुसार प्रगतिको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ :-

वार्षिक लक्ष्य	प्रगति विवरण
आ.व. २०७९/०८० मा ८,४१,३७९ जना सूचीकृत बेरोजगार मध्ये ८६,००० हजार जनालाई सामुदायिक आयोजना मार्फत कामका लागि पारिश्रमिक (रोजगारी सिर्जना) गर्ने लक्ष्य रहेको।	✓ ९१,६८५ जनालाई १३,८११ आयोजनाहरू मार्फत औसत ७८ दिनको रोजगारी उपलब्ध गराईएको।
रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत जनशक्तिहरूका लागि रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सञ्चालन सम्बन्धी र क्षमता विकास/ अभिमुखिकरण कार्यक्रम लगायतका तालिम सञ्चालन	✓ रोजगार सेवा केन्द्रका प्राविधिक सहायकहरूलाई आयोजनाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धीमा रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिम भरच्युल माध्यमबाट सञ्चालन गरिएको।
	✓ २१ जिल्लाका १८६ पालिका अन्तर्गत रोजगार सेवा केन्द्रमा रहेका ३६४ कर्मचारी (रोजगार संयोजक र रोजगार सहायक) लाई क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको।
श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी सेवाहरू एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्न, स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्न र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको ढाँचा परिवर्तन सम्बन्धमा जनप्रतिनिधिहरूसँग अन्तक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम	✓ २१ जिल्लाका १९४ स्थानीय तहका प्रमुख, उपप्रमुख, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतहरूसँग छलफल अन्तक्रिया गरी राय/सुझाव सङ्कलन गरिएको।
प्र.म.रो.का.को प्रदेशस्तरीय समीक्षा	✓ सातै प्रदेशमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक समीक्षा सम्पन्न भएको।

वार्षिक लक्ष्य	प्रगति विवरण
रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरू लगायत आयोजनामा खटिएका श्रमिकहरूको बीमा गर्ने।	✓ कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजनामा १०० दिन काममा खटिँदा कार्यरत रहने दुई लाख श्रमिकको कार्यस्थल दुर्घटनाको सामुहिक राष्ट्रिय बीमा कम्पनीसँग बीमा गरी सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गरिएकोमा ८ जना लाभान्वित भएका।
सूचिकृत बेरोजगारका लागि प्रदान गरिने कार्यस्थल र जीवन उपयोगी तालिम प्रदान (८,००० जनालाई)	✓ पाठ्यक्रम तयार भई तालिम प्रदान गर्न परामर्श सेवा खरिद कार्यका लागि प्रस्तावना (RFP) जारी भई मूल्याङ्कन भईरहेको।
राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (NEMIS)	✓ NEMIS निर्माणको लागि आशयपत्र (EOI) को सूचना प्रकाशन भई प्राप्त आशयपत्र उपर मूल्याङ्कन गरी संक्षिप्त सूची र Request for Proposal (RFP) जारी गर्ने क्रममा रहेको। ✓ रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) को ड्यासबोर्डमा परिवर्तन गरी EMIS मा रहेको सूचनाको प्रस्तुतिकरणलाई व्यवस्थित, विश्वसनिय र भरपर्दो बनाईएको।
सञ्चार तथा पहुँच (रणनीति तर्जुमा तथा क्रियाकलापहरू सञ्चालन)	✓ सार्वजनिक महत्वका सन्देश रेडियो नेपाल मार्फत प्रसारण गरिएको। ✓ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट ७ वटै प्रदेशमा सञ्चालित आयोजनाहरूको श्रव्य दृश्य सामाग्री उत्पादन गरी प्रसारण गरिएको।
राष्ट्रिय रोजगार नीतिको पुनरावलोकन	✓ राष्ट्रिय रोजगार नीति, २०७१ को पुनरावलोकन गरी समय सान्दर्भिक नयाँ राष्ट्रिय रोजगार नीति तर्जुमाका लागि प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएको।
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ संसोधन	✓ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ संशोधन गर्न निर्देशिकाको मस्यौदा तयार गरी सहमतिका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको।

वार्षिक लक्ष्य	प्रगति विवरण
युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको मध्यवाधी मूल्याङ्कन	✓ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र युवा रोजगारीका लागि रूपान्तरण पहल आयोजनाको मध्यावधी मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको।
स्थानीय रोजगार रणनीतिको नमूना तयार	✓ स्थानीय रोजगार रणनीतिको नमूना तयार गरी स्थानीय तहलाई पठाइएको।

३.६ बेरोजगार सूचीकरण गर्ने स्थानीय तहको संख्या

आ.व. २०७९/८० को लागि गत आ.व. २०७८/७९ मा स्थानीयततहले बेरोजगार सूचीकरणको लागि इच्छुक बेरोजगारका लागि स्थानीय तहबाट फागुन महिनामा आवेदन आह्वान गरिएको थियो। उक्त आह्वनबाट प्राप्त आवेदनलाई रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अनुसार बेरोजगार सूचीकरण तथा प्राथमिकीकरण गरिएको थियो ।आ.व. २०७९/८० का लागि कूल ७३५ स्थानीय तहले बेरोजगार सूचीकरण गरेका छन्। कोशी, कर्णाली तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशका सबै स्थानीय तहले बेरोजगार सूचिकरण गरेका छन्। प्रदेशगत स्थानीय तहको संख्याको तुलनामा मधेश प्रदेशमा सबै भन्दा कम स्थानीय तहले बेरोजगार सूचीकरण गरेका छन्। प्रदेशगत तुलनात्मक विवरण चित्र नं. ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ५
बेरोजगार सूचीकरण गर्ने स्थानीय तहको संख्या, प्रदेशगत

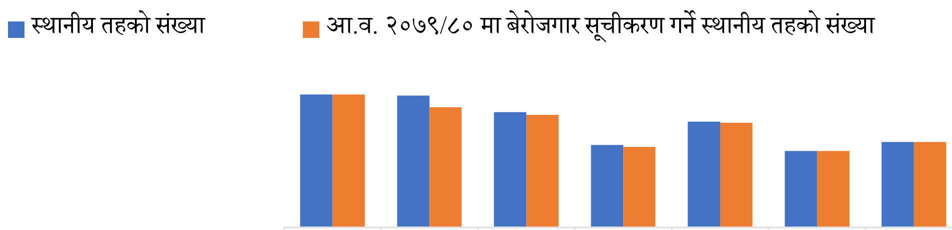

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
स्थानीय तहको संख्या	१३७	१३६	११९	८५	१०९	७९	८८
आ.व. २०७९/८० मा बेरोजगार सूचीकरण गर्ने स्थानीय तहको संख्या	१३७	१२४	११६	८३	१०८	७९	८८

स्रोत: *EMIS*

कार्यक्रमको सुरुको वर्षहरूमा सबै स्थानीय तहहरूले बेरोजगार सूचीकरण नगरे पनि पछिको आ.व.मा लगभग सबै स्थानीय तहहरूले बेरोजगार सूचीकरण गरेको देखिन्छ। आ.व. २०७६/७७ देखि आ.व. २०८०/८१ सम्म सूचीकृत बेरोजगारहरूको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ६

बेरोजगार सूचीकरण गर्ने स्थानीय तहको प्रदेशगत विवरण

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७६/७७	१२४	११६	१०९	७९	१०६	७६	८७
आ.व. २०७७/७८	१३७	१३०	११७	८३	१०९	७९	८८
आ.व. २०७८/७९	१३७	१२१	११६	८२	१०७	७६	८८
आ.व. २०७९/८०	१३७	१२४	११६	८३	१०८	७९	८८
आ.व. २०८०/८१	१३७	१२५	११८	८४	१०७	७९	८८

स्रोत: EMIS

३.६.१ सूचीकृत बेरोजगारको संख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार १० बर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका १,५६,८९,७७७ जना आर्थिक रूपले सक्रिय व्यक्तिहरू मध्ये १,१०,३८,१०५ जना (७०.३५%) अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय र ४६,५१,६७२ जना (२९.६५%) अक्सर आर्थिक रूपले निष्क्रिय रहेका छन् ।आ.व. २०७९/८० का लागि ८,४१,३७९ जना बेरोजगार सूचीकृत भए। सूचीकृत बेरोजगारहरू मध्ये सबै भन्दा बढी कर्णाली प्रदेशमा २४% र त्यस पछि सुदूरपश्चिम प्रदेशमा २२% बेरोजगार सूचीकृत भएका थए। सबै भन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ६% सूचीकृत भएका थिए। प्रदेशगत तुलनात्मक विवरणहरू चित्र नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

प्रदेश	जनसंख्याको प्रतिशत (राष्ट्रिय जनगणना, २०७८)
कोशी प्रदेश	१७
मधेश प्रदेश	२१
बागमती प्रदेश	२१
गण्डकी प्रदेश	८
लुम्बिनी प्रदेश	१८
कर्णाली प्रदेश	६
सुदूरपश्चिम प्रदेश	९

चित्र नं. ७
सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेशगत विवरण

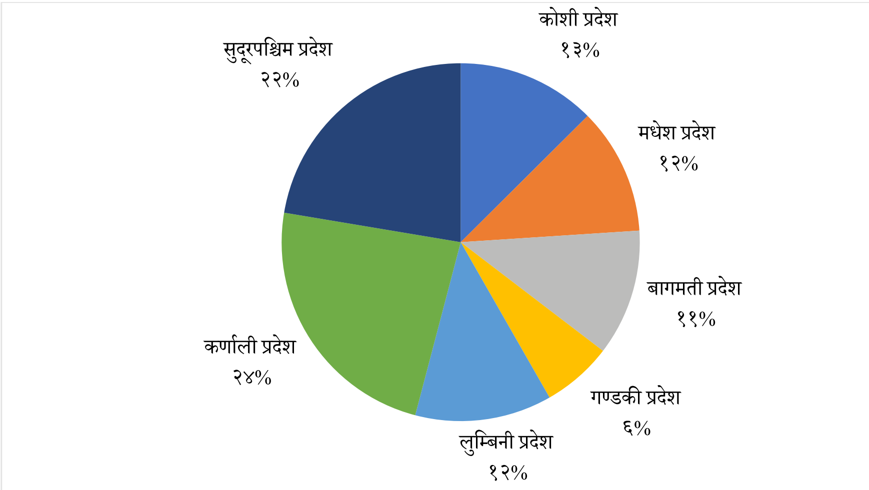

स्रोत: *EMIS*

आ.व. २०७५/०७६ मा १७ लाख १ लाख ५ सय ५१ जनाले बेरोजगार सूचीकरणको लागि आवेदन दिएका थिए। आ.व. अनुसार बेरोजगार सूचीकरणको सङ्ख्या बढ्दै गएको देखिन्छ। आ.व. अनुसार प्रदेशगत सूचीकृत बेरोजगारहरूको तुलानात्मक विवरण चित्र न. ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ८
सूचीकृत बेरोजगारको प्रदेश विवरण

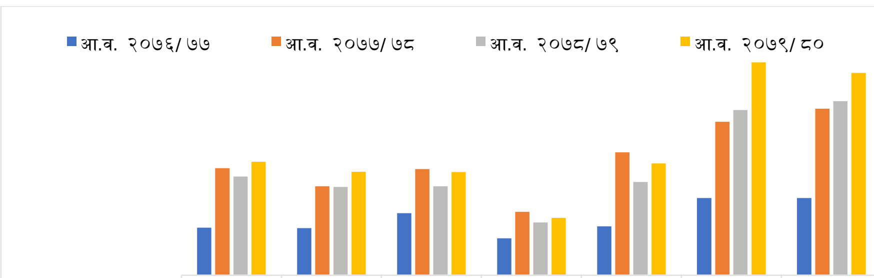

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७६/७७	४४२९८	४३९३२	५७६६९	३४४०६	४५४५८	७१७६९	७१७८१
आ.व. २०७७/७८	९९६०६	८२८१३	९८७८६	५९०३९	११४३८२	१४२८३४	१५४९८९
आ.व. २०७८/७९	९१७६३	८२१२७	८२७५६	४९०४७	८६८८२	१५३७४६	१६१९२४
आ.व. २०७९/८०	१०५४७८	९६१९०	९६०९१	५३३९६	१०३९३८	१९८१४६	१८८१४०

स्रोत: *EMIS*

३.६.२ बेरोजगार सूचीकरणमा महिलाको सहभागिता

महिलाको सहभागिता	प्रतिशत
१८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये महिला (जनगणना २०७८)	५३
सूचीकृत बेरोजगार मध्ये महिला (आ.व. २०७९/८०)	५४

सामाजिक समावेशीकरणमा महिलाको सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । सूचीकृत बेरोजगार मध्ये महिलाको प्रतिशत विवरण चित्र नं. ९ मा दिइएको छ। जनगणना २०७८ को विवरण अनुसार १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये महिला ५३ प्रतिशत रहेको छ। आ.व. २०७९/८० का लागि सूचीकृत बेरोजगार मध्ये ५४ प्रतिशत सहभागी महिला छन्। प्रदेशगत तुलनामा लुम्बिनी प्रदेशमा सूचीकृत बेरोजगार मध्ये महिलको उपस्थिति सबै भन्दा बढी रहेको छ । गण्डकी प्रदेशमा महिलाको उपस्थिति सबै भन्दा कम रहेको छ । अर्थात लुम्बिनी र गण्डकी प्रदेशमा क्रमशः धैरे र थोरै महिलाहरू बेरोजगार छन्।

चित्र नं. ९

सूचीकृत बेरोजगारमा महिलाको प्रतिशत, प्रदेशगत विवरण)

स्रोतः *EMIS*

३.६.३ बेरोजगार सूचीकरणमा युवाको सहभागिता

सामाजिक समावेशिकरणमा युवाको सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । जनगणना २०७८ को विवरण अनुसार १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये युवा (१८ देखि ४० वर्ष उमेर) ६९ प्रतिशत रहेको छ। आ.व. २०७९/८० मा सूचीकृत बेरोजगार मध्ये ६४ प्रतिशत सहभागी युवा छन्। यस सन्दर्भमा जनसंख्याको अनुपातमा सूचीकृत बेरोजगार युवा ५ प्रतिशतले कम थियो । सूचीकृत बेरोजगार मध्ये युवाको प्रतिशत विवरण चित्र नं. १० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

युवाको सहभागिता	प्रतिशत
१८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये युवा (१८ देखि ४० वर्ष उमेर) (जनगणना २०७८)	६९
१५ देखि ३४ वर्षका युवाको बेरोजगार दर (नेपाल श्रमशक्ति सर्भेक्षण २०७४/७५)	६९
युवारूप आयोजनाका लाभग्राहीहरू मध्ये युवाको प्रतिशत	६०
सूचीकृत बेरोजगार मध्ये युवा (आ.व. २०७९/८०)	६४

चित्र नं. १०

सूचीकृत बेरोजगारमा युवाको प्रतिशत, प्रदेशगत विवरण

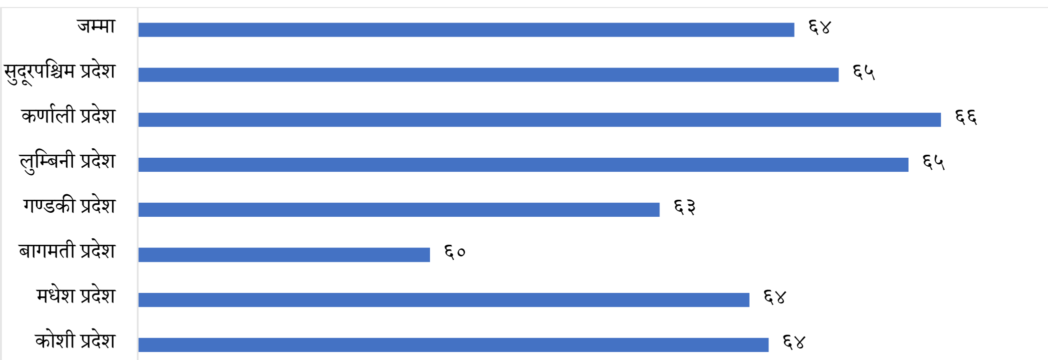

स्रोत: ***EMIS***

३.६.४ बेरोजगार सूचीकरणमा लैङ्गिकता र उमेर समूहगत अन्तर्विच्छेदन (Intersectionality)

सामाजिक समावेशिकरणमा लैङ्गिगता र उमेर समूहगत अन्तर्विच्छेदन (Intersectionality) विश्लेषणले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । सूचीकृत महिला बेरोजगार मध्ये सबै भन्दा बढी ६७.९ प्रतिशत लुम्बिनी प्रदेशमा सूचीकृत भएका थिए भने सबै भन्दा कम ५८.१ प्रतिशत बाग्मती प्रदेशमा सूचीकृत भएका थिए। त्यस्तै सूचीकृत पुरुष बेरोजगार मध्ये सबै भन्दा बढी ६६.२ प्रतिशत कर्णाली प्रदेशमा सूचीकृत भएका थिए भने सबै भन्दा कम ५८.१ प्रतिशत बाग्मती प्रदेशमा सूचीकृत भएका थिए। आ.व. २०७९/८० को सूचीकृत बेरोजगार महिला र पुरुष मध्ये युवाको प्रतिशत विवरण चित्र नं. ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ११

सूचीकृत महिला तथा पुरुष बेरोजगार मध्ये युवाको प्रतिशत विवरण

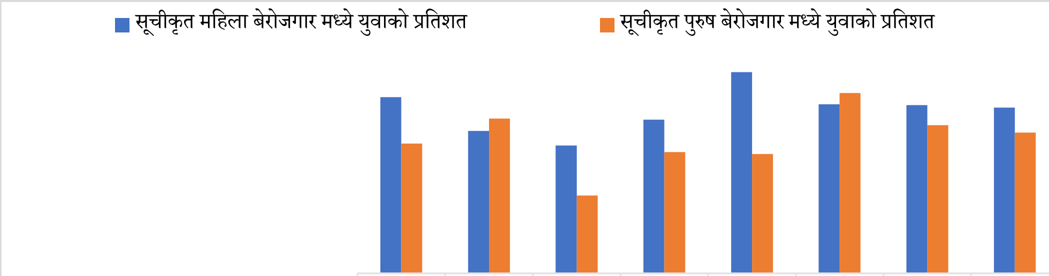

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश	जम्मा
सूचीकृत महिला बेरोजगार मध्ये युवाको प्रतिशत	६५.९	६३.२	६२.१	६४.१	६७.९	६५.३	६५.३	६५.१
सूचीकृत पुरुष बेरोजगार मध्ये युवाको प्रतिशत	६२.२	६४.२	५८.१	६१.६	६१.४	६६.२	६३.७	६३.१

***स्रोत:* EMIS**

३.६.५ बेरोजगार सूचीकरणमा जातिगत सहभागिता

जातिगत विश्लेषण सामाजिक समावेशीकरणको एक महत्वपूर्ण आधार हो । नेपालमा जनसंख्या तथा सूचीकृत बेरोजगारको जातिगत संरचना तालिका तथा चित्र नं. १२ मा दिइएको छ। आ.व. २०७९/८० मा सूचीकृत बेरोजगार मध्ये क्षेत्री (३०.३ प्रतिशत), आदिबासी जनजाति (३०.१ प्रतिशत), तथा दलितको (२५.१ प्रतिशत) प्रतिनिधित्व क्रमशः पहिलो, दोस्रो तथा तेस्रो स्थानमा छन् । सूचीकृत बेरोजगारहरूको जातिगत विवरण चित्र नं. १२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १२

सूचीकृत बेरोजगारको जातिगत विवरण

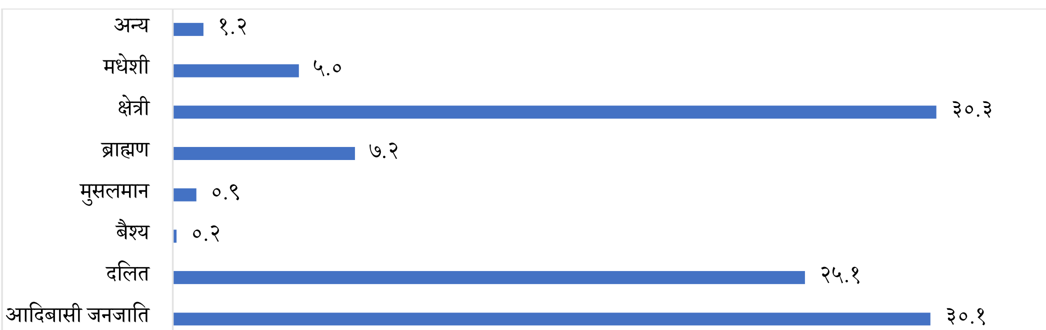

***स्रोत:* EMIS**

३.७ कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालन

यस कार्यक्रमबाट न्यूनतम रोजगारीका लागि दिगो र उत्पादनशील लगानी कायम गर्दै कामका लागि पारिश्रमिक (Cash for Work) को सिद्धान्तमा आधारित सार्वजनिक निर्माण कार्यक्रम (Public Works Programme) मार्फत स्थानीय स्तरमा भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकासमा योगदान पुऱ्याउन आयोजना सञ्चालन गरिएको छ, जसको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

(क) आयोजना सञ्चालन गर्ने स्थानीय तहको विवरण

आ.व. २०७९/८० का लागि कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजना कार्यान्वय गर्न स्थानीय तहमा अनुदान रकम उपलब्ध गराइएकोमा ७२० स्थानीय तहबाट आयोजना कार्यान्वयन भएको थियो। यस अवधिमा विश्व बैंकको सहयोगमा सञ्चालित युवारूप आयोजनाको सहयोग अन्तर्गत ७०६ स्थानीय तहले कामका लागि पारिश्रमिक आयोजना सञ्चालन गरेको थियो। बेरोजगारको सूचिकरण नहुनु तथा स्थानीय निकायको चुनाव हुनुका कारणले अन्यमा आयोजना सञ्चालन हुन नसकेको हो। कोशी कर्णाली तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशका सबै स्थानीय तहले र सवै भन्दा कम मधेश प्रदेशका स्थानीय तहले कामका लागि पारिश्रमिक आयोजनाहरू कार्यान्वयन गरेका थिए जसको प्रदेशगत सख्यात्मक विवरण देहायको चित्र नं. १३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १३

आयोजना कार्यान्वयन भएको स्थानीय तहको संख्या

स्रोतः EMIS

(ख) न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिएको व्यक्तिको संख्या

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले ८६ हजार बेरोजगार व्यक्तिलाई एक सय दिनको रोजगारी उपलब्ध गराउने लक्ष्य राखेकोमा बेरोजगारको सूचिकरणकालागि निवेदन आब्हानबाट ८४१,३७९ जना बेरोजगार. प्राथमिकीकरण एवं सूचिकृत थिए जस मध्ये स्थानीय निकायले कूल सारांस ९१ हजार ६ सय ८५ जनालाई रोजगारीमा संलग्न गराएको थियो। यस अवधिमा विश्व बैंकको सहयोगमा सञ्चालित युवारूप आयोजनाको सहयोग अन्तर्गत २७ हजार ४ सय ७ जनालाई रोजगारी उपलब्ध गराइएको थियो।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको समग्रमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सबैभन्दा सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अधिक र गण्डकी प्रदेशमा कम रोजगार छन्। प्रदेशगत विवरण चित्र नं. १४ मा प्रस्तुत छः

चित्र नं. १४

रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिहरूको प्रदेशगत संख्या

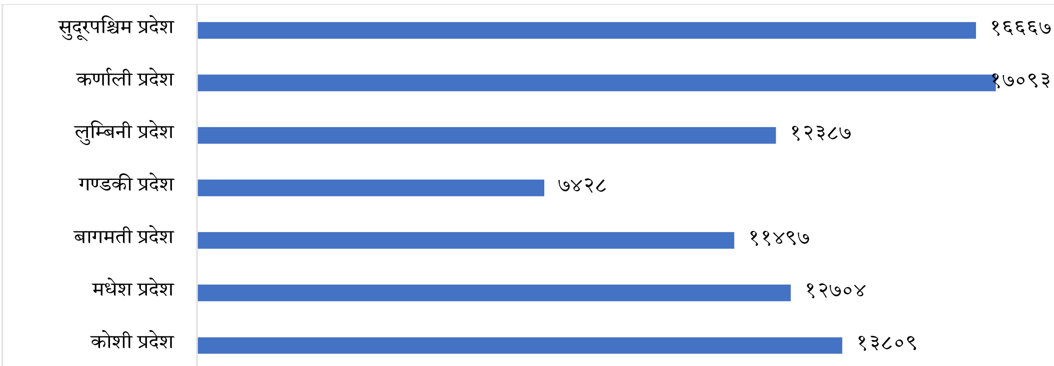

स्रोतः EMIS

आ.व. २०७५/७६ मा १ लाख ७२ हजार २ सय ७० जनाले रोजगारीमा संलग्न भएका थिए। आ.व. २०७९/८० मा ९१ हजार ६ सय ८५ जना न्यूनतम रोजगारीमा सङ्लग्न भएका थिए। आ.व. २०७५/७६ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म यस कार्यक्रमबाट ७ लाख १२ हजार ८ सय १७ जना न्यूनतम रोजगारीमा खटिएका छन्। आ.व. २०७६/७७ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म न्यूनतम रोजगारीमा खटिएको व्यक्तिहरूको प्रदेशगत विवरण तालिका नं. ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ९

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ देखि २०८०/०८१ सम्म न्यूनतम रोजगारीमा खटिएका ब्यक्तिहरुको प्रदेशगत विवरण

प्रदेश	आर्थिक वर्ष				जम्मा
	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
कोशी	१५०४८	२८८५०	२३४६१	१३८९९	८१२५८
मधेश	९४८४	१६५६३	१५५३०	१२७१०	५४२८७
बागमती	१४३५५	२५०५७	२१३५९	११४९७	७२२६८
गण्डकी	९,६११	१४,०९९	११९९३	७४२४	४२३२७
लुम्बिनी	२११२३	२७३२४	२१,७४३	१२,३८७	८२५७७
कर्णाली	१६४३८	२९६८६	३५१४०	१७०६४	९८३२८
सुदूरपश्चिम	१९५७६	३७८८८	३५,३३४	१६७०४	१०९५०२
जम्मा	**१०५६३५**	**१७९४६७**	**१६३७६०**	**९१६८५**	**५४०५४७**

श्रोतः EMIS

(ग) रोजगारी प्रदान गरिएको दिन

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले ८६ हजार बेरोजगार व्यक्तिलाई एक सय दिनको रोजगारी सृजना गर्ने लक्ष्य राखेकोमा स्थानीय निकायले कूल ७१ लाख ६२ हजार ३ सय ८६ दिनको न्यूनतम रोजगारी सृजना गरेको थियो। यस अवधिमा विश्व बैंकको सहयोगमा सञ्चालित युवारूप आयोजनाको सहयोग अन्तर्गत २४ लाख २१ हजार ५ सय ७६ दिनको रोजगारी उपलब्ध गराइएको थियो ।आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मध्ये सबैभन्दा अधिक सुदूरपश्चिम प्रदेशमा र सबैभन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा छन्। जसको संख्यात्मक विवरण देहायको चित्र नं. १५ मा प्रस्तुत छः

चित्र नं. १५
रोजगारी प्रदान गरिएको दिनको प्रदेशगत विवरण

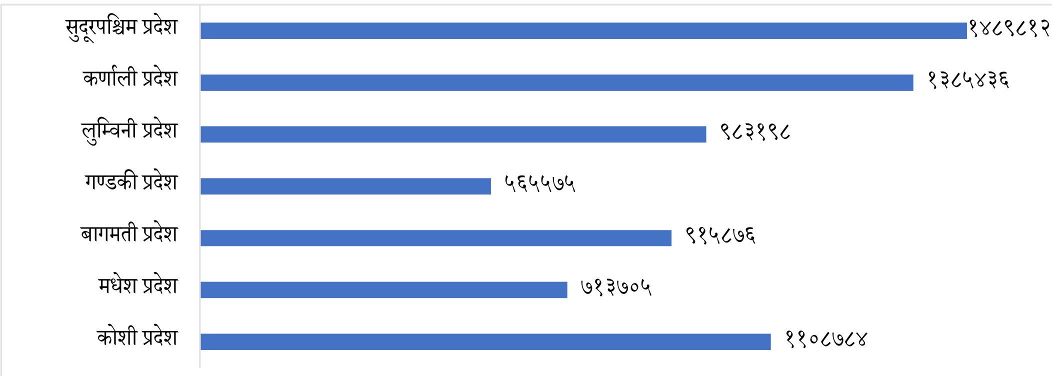

स्रोत: *EMIS*

आ.व. २०७५/०७६ मा न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिएको दिनको संख्या कम भएपनि पछिका वर्षहरूमा न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिएको दिनको संख्या बढ्दै गएको देखिन्छ। आ.व. २०७५/०७६ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म आर्थिक वर्ष अनुसार न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिएको दिनको संख्यात्मक प्रदेशगत विवरण चित्र नं. १६ मा चित्रमा प्रस्तुत गगरिएको छ।

चित्र नं. १६

प्रदेशगत न्यूनतम रोजगारी प्रदान गरिएको दिनको विवरण

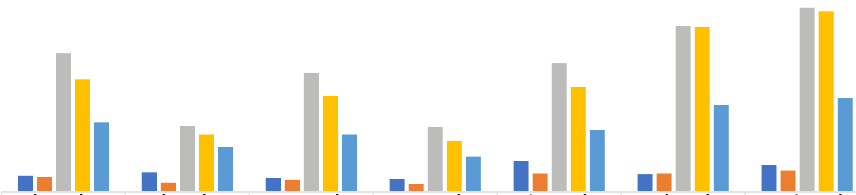

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७५/७६	२५८७९५	३१२६७५	२२६०३६	२०३११३	४९२६३०	२८३७५५	४३३३०६
आ.व. २०७६/७७	२३४५१३	१४८०९७	१९६०१९	१२४२३८	२९६१५६	२९६६४८	३४३७२९
आ.व. २०७७/७८	२२०७४५४	१०५०४४३	१८९६११२	१०३८८५२	२०४६७६१	२६३९९१६	२९३१५६६
आ.व. २०७८/७९	१७९०६९९	९१५८४९	१५२७४०२	८१५६५१	१६६९७९९	२६२५३४९	२८७१८२९
आ.व. २०७९/८०	११०८७८४	७१३७०५	९१५८७६	५६५५७५	९८३१९८	१३८५४३६	१४८९८१२

स्रोत: ***EMIS***

(घ) औसत रोजगारी दिन

समग्रमा ५२ दिनको (१०० दिनको लक्ष्य) औसत न्यूनतम रोजगारीमा रोजगार उपलव्ध गराइएको छ। प्रथम वर्षमा न्यूनतम रोजगारीमा औसत १३ दिनको रोजगार उपलव्ध गराइएकोमा आ.व. २०७६/०७७ मा औसत १६ दिनको, आ.व. २०७७/०७८ मा औषत ७७ दिनको, आ.व. २०७८/०७९ मा औषत ७५ दिनको र आ.व. २०७९/०८० मा औषत ७८ दिनको रोजगारी उपलव्ध गराईएको थियो। रोजगारी उपलब्ध गराउने क्रममा औसत रोजगारी दिनमा वृद्धि भए तापनि १०० दिनको रोजगारी सृजना गर्न लक्ष्य प्राप्तिका लागि कार्यक्रमले ध्यान दिनु पर्ने देखिएको छ। औषत रोजगारी उपलब्ध गराईएको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. १७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १७

प्रदेशगत औषत रोजगारी दिनको संख्यात्मक विवरण

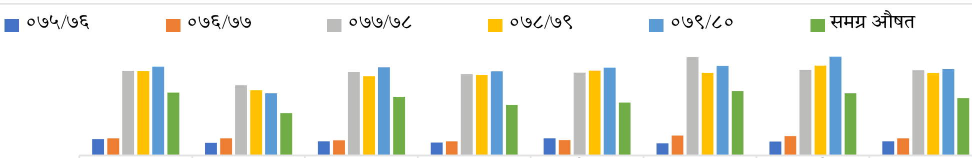

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्विनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश	औषत
०७५/७६	१५	११	१३	१२	१५	११	१३	१३
०७६/७७	१६	१६	१४	१३	१४	१८	१८	१६
०७७/७८	७७	६३	७६	७४	७५	८९	७७	७७
०७८/७९	७६	५९	७२	७३	७७	७५	८१	७५
०७९/८०	८०	५६	८०	७६	७९	८१	८९	७८
समग्र औषत	५७	३८	५३	४६	४८	५८	५६	५२

स्रोत: ***EMIS***

(ङ) रोजगारीमा महिला सहभागिता

सामाजिक समावेशिकरणमा महिलाको सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।। जनगणना २०७८ को विवरण अनुसार १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये महिला ५३ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सूचीकृत बेरोजगार मध्ये ५७ प्रतिशत सहभागी महिला छन्। रोजगार प्राप्त व्यक्तिमा महिला प्रतिशत ५९ रहेको छ। यस सन्दर्भमा सूचीकृत बेरोजगारको अनुपातमा रोजगार प्राप्त महिलाको प्रतिशत २ प्रतिशतले बढी छ। अर्थात रोजगारीमा महिलालाई प्राथमिकता दिइएको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा महिलको उपस्थिति सबै भन्दा बढी रहेको छ। कोशी प्रदेशमा महिलको उपस्थिति सबै भन्दा कम रहेको छ। रोजगार प्राप्त व्यक्ति मध्ये महिलाको प्रतिशत विवरण चित्र नं. १८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १८

रोजगार प्राप्त व्यक्तिमा प्रदेशगत महिलको प्रतिशत

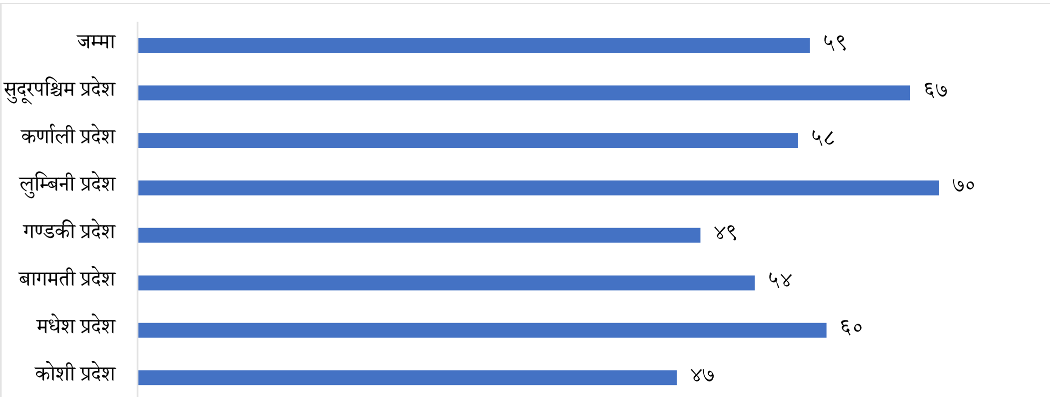

स्रोत: EMIS

(च) रोजगारीमा युवा सहभागिता

सामाजिक समावेशिकरणमा युवाको सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ। रोजगार प्राप्त व्यक्ति मध्ये युवाको प्रतिशत विवरण चित्र नं. १९ मा दिइएको छ। जनगणना २०७८ को विवरण अनुसार १८ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरू मध्ये युवा (१८ देखि ४० वर्ष उमेर) ६९ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सूचीकृत बेरोजगार मध्ये ६४ प्रतिशत सहभागी युवा छन्। रोजगार प्राप्त व्यक्तिमा युवा लगभत प्रतिशत ६२ रहेको छ। यस सन्दर्भमा सूचीकृत बेरोजगारको अनुपातमा रोजगार प्राप्त युवाको प्रतिशत २ प्रतिशतले कम रहेको छ। अर्थात् रोजगारीमा युवालाई कम प्राथमिकता दिइएको छ। कर्णाली प्रदेशमा युवाको उपस्थिति सबैभन्दा बढी भएता पनि वर्षेनी घट्दो क्रममा रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा युवाको उपस्थिति सबैभन्दा बढी र बागमती प्रदेशमा युवाको उपस्थिति सबैभन्दा कम रहेको छ।रोजगार प्राप्त व्यक्तिको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. २० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १९
सूचीकृत बेरोजगारमा युवाहरूको प्रदेशगत प्रतिशत

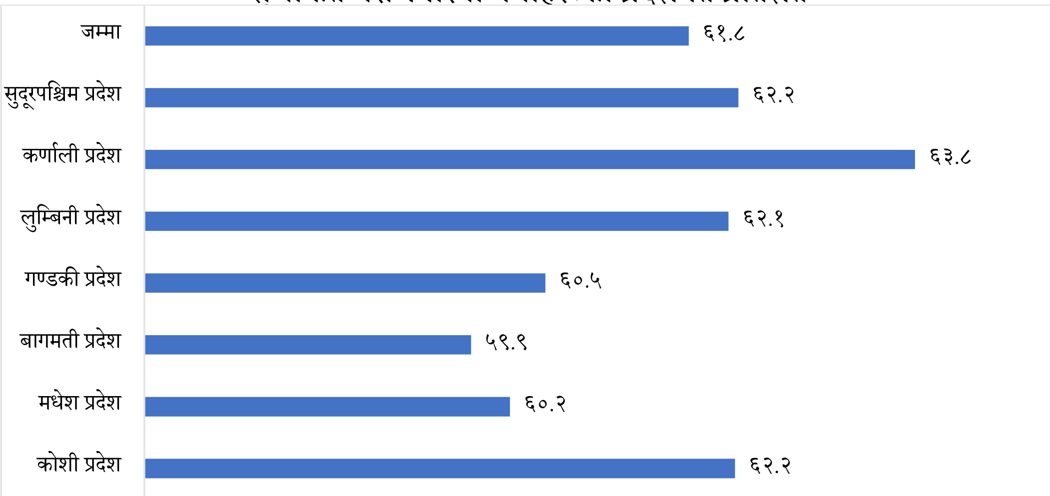

स्रोत: EMIS

हरेक आ.व. मा रोजगारीमा संलग्न यूवाहरूको सक्रिय सहभागिता अर्थात् ६० प्रतिशत भन्दा माथि नै रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७५/०७६ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म आर्थिक वर्ष अनुसार रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिमा युवाहरूको सहभागितको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. १६ मा चित्रमा प्रस्तुत गगरिएको छ ।

चित्र नं. २०
रोजगार प्राप्त व्यक्तिमा युवाहरूको सहभागितको प्रदेशगत विवरण (प्रतिशतमा)

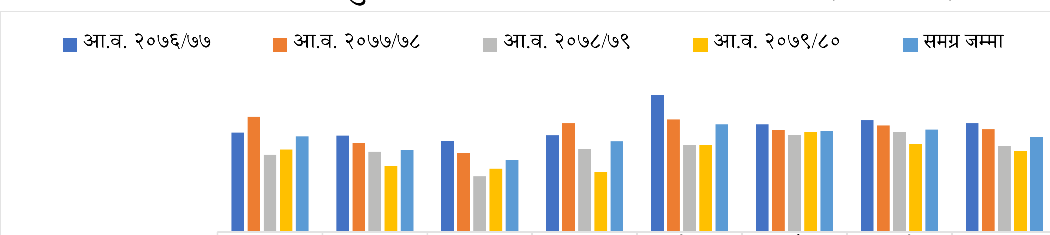

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश	जम्मा
आ.व. २०७६/७७	६२.५	६२.२	६१.६	६२.२	६६.५	६३.४	६३.८	६३.५
आ.व. २०७७/७८	६४.२	६१.४	६०.३	६३.५	६३.९	६२.८	६३.३	६२.९
आ.व. २०७८/७९	६०.२	६०.५	५७.९	६०.८	६१.२	६२.२	६२.६	६१.०
आ.व. २०७९/८०	६०.७	५९.०	५८.७	५८.३	६१.२	६२.६	६१.३	६०.५
समग्र जम्मा	६२.१	६०.७	५९.६	६१.६	६३.४	६२.६	६२.८	६२.०

स्रोत: EMIS

(छ) रोजगारीमा जातिगत सहभागिता

सामाजिक समावेशिकरणमा जातिगत सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । रोजगार प्राप्त व्यक्तिमध्ये आदिबासी जनजाति (लगभग ३३ प्रतिशत), दलित (लगभग २९ प्रतिशत) र क्षेत्री (२४ प्रतिशत भन्दा बढी) क्रमशः पहिलो, दोस्रो तथा तेस्रो स्थानमा रहेको छन् । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सूचीकृत बेरोजगारको अनुपातमा रोजगार प्राप्त गर्ने दलित लगभग ४ प्रतिशतले बढी छ । अर्थात दलितले रोजगारीमा सबैभन्दा बढी प्राथमिकता पाएका छन् । रोजगार प्राप्त व्यक्तिको जातिगत प्रतिशत विवरण चित्र नं. २१ मा दिइएको छ ।

चित्र नं. २१
रोजगार प्राप्त व्यक्तिको जातिगत विवरण

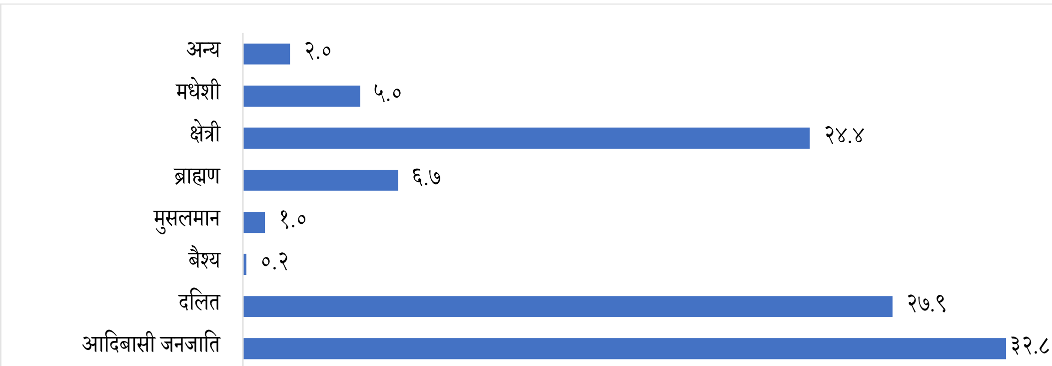

स्रोतः EMIS

ज) रोजगार प्राप्त व्यक्तिको जातिगत सहभागिता

सामाजिक समावेशिकरणमा जातिगतको सहभागिताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । हाल सम्मका रोजगार प्राप्त गर्ने व्यक्ति मध्ये लगभग ३२ प्रतिशत सहभागी आदिबासी जनजाति छन् । रोजगार प्राप्त गर्ने व्यक्तिमध्ये दलित (लगभग २७ प्रतिशत) र क्षेत्री (लगभग २७ प्रतिशत) क्रमशः दोस्रो तथा तेस्रो स्थानमा छन् । रोजगार प्राप्त व्यक्तिको विवरण तलको तालिका र चित्र नं. २२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र नं. २२

आ.व. अनुसार न्यूनतम रोजगारीमा सङ्लग्न व्यक्तिहरूको जातिगत विवरण

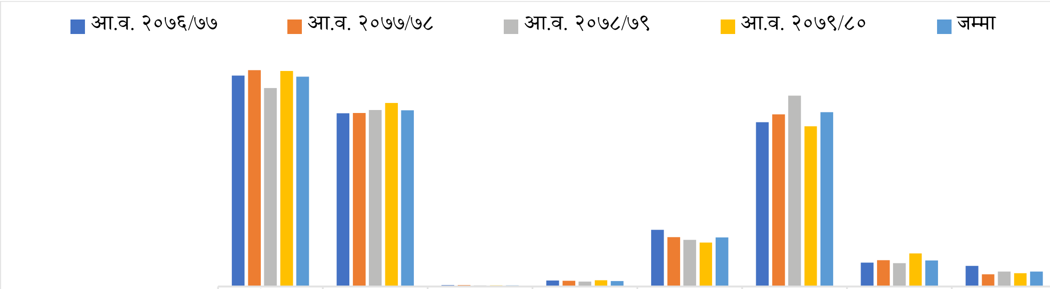

	आदिबासी जनजाति	दलित	बैश्य	मुसलमान	ब्राह्मण	क्षेत्री	मधेशी	अन्य
आ.व. २०७६/७७	३२.१	२६.४	०.२	०.९	८.६	२५.०	३.६	३.१
आ.व. २०७७/७८	३२.९	२६.४	०.२	०.९	७.५	२६.२	४.०	१.९
आ.व. २०७८/७९	३०.२	२६.९	०.२	०.७	७.१	२९.१	३.६	२.३
आ.व. २०७९/८०	३२.८	२७.९	०.२	१.०	६.७	२४.४	५.०	२.०
जम्मा	३१.९	२६.८	०.२	०.९	७.५	२६.५	४.०	२.३

स्रोत: EMIS

(झ) आयोजनाको संख्या तथा प्रकृति

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कूल १३ हजार ८ सय ११ आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा आएको थियो। सुदूरपश्चिम प्रदेशका स्थानीय तहमा बढी आयोजनाहरू सञ्चालन भएका थिए भने मधेश प्रदेशमा सबै भन्दा कम आयोजनाहारु सञ्चालन भएका छन्। प्रदेशगत आयोजनाको संख्यात्मक विवरण देहायको चित्र नं. २३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २३

प्रदेशगत आयोजना सञ्चालन भएको संख्यात्मक विवरण

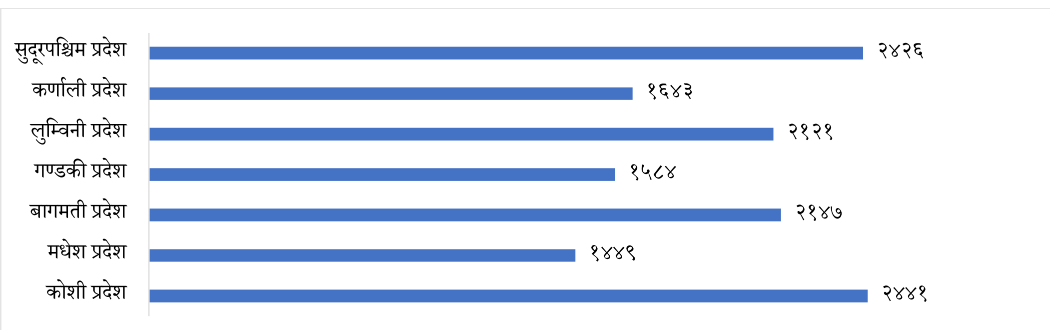

स्रोत: EMIS/SuTRA

कार्यान्वयन भएका आयोजना मध्ये सडक यातायातको क्षेत्रमा ४२%, साना सामुदायिक पूर्वाधारका आयोजनामा २३% र उर्जा, सिँचाई तथा नदी नियन्त्रणमा १०% कार्यान्वयन भए। आयोजना क्षेत्रगत संख्यात्मक विवरण चित्र नं. २४ मा प्रस्तुत छ।

चित्र नं. २४

आ.व. २०७९/०८० मा सञ्चालित आयोजनाको विवरण

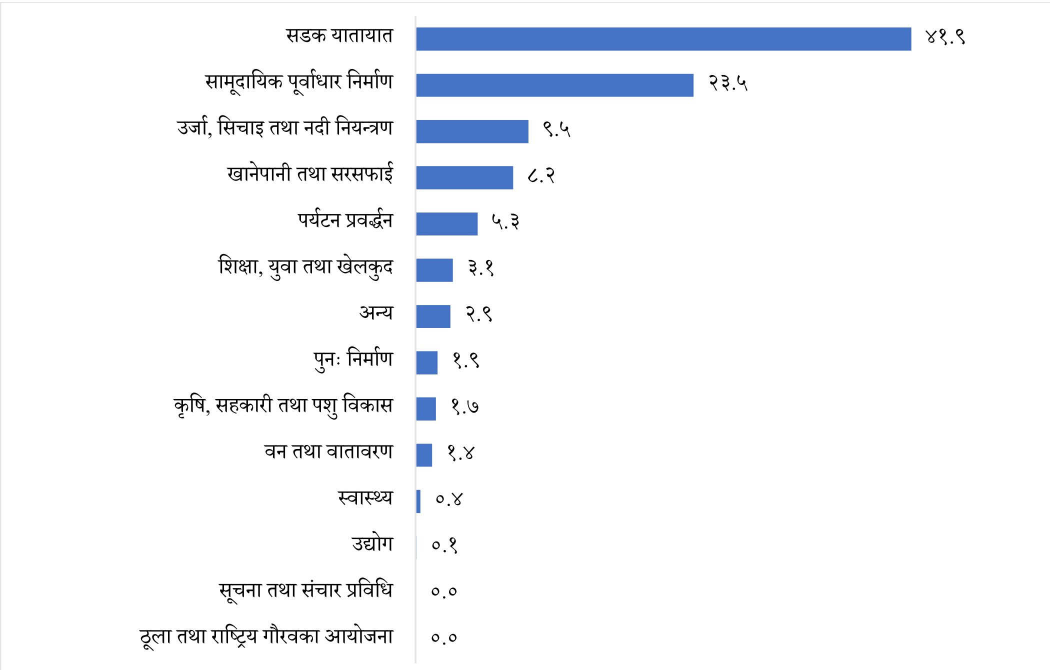

स्रोतः EMIS/SuTRA

(ञ) आयोजना कार्यान्वयन गरेका स्थानीय तहको संख्या

नेपाल सरकारले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा निर्देशनको पालना गरी स्थानीय तहले कामका लागि पारिश्रमिक आयोजना छनौट गर्दछ र रोजगारीका लागि छनौट भएका सूचीकृत बेरोजगारहरूलाई खटाउदछ। कार्यक्रम सञ्चालनको सुरु देखि हाल सम्म औषतमा ६५२ स्थानीय तहले आयोजना कार्यान्वयन गरेका थिए। प्रथम वर्ष आ.व. २०७५/७६ मा ५८४ वटा स्थानीय तहबाट मात्रै आयोजना कार्यान्वयन भएकोमा आ.व. २०७६/७७ मा ५४१ स्थानीय तह, आ.व. २०७७/७८ मा ७०८ वटा स्थानीय तहबाट, आ.व. २०७८/७९ मा ७०६ वटा स्थानीय तह र आ.व. २०७९/८० मा ७२० वटा स्थानीय तहबाट आयोजना कार्यान्वयन भएको छ। आ.व. अनुसार आयोजना कार्यान्वयन गरेका स्थानीय तहको विवरण चित्र नं. २५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २५
आ.व. अनुसार आयोजना कार्यान्वयन गरेका स्थानीय तहको विवरण

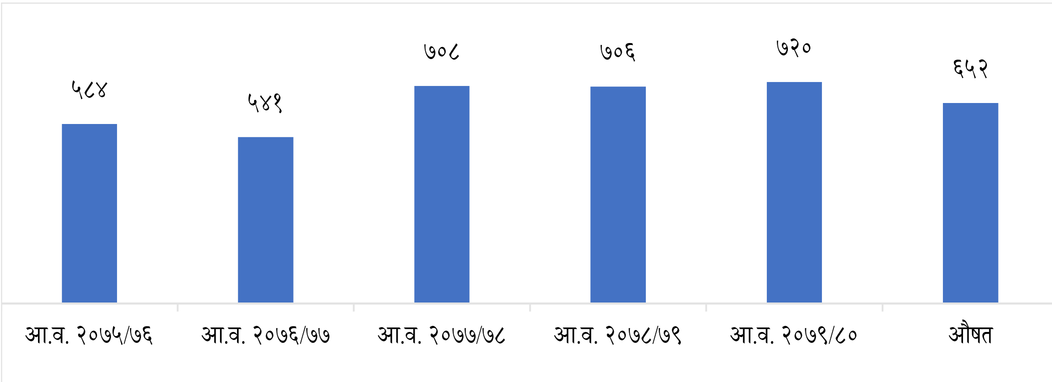

स्रोत: EMIS

प्रदेशगत आयोजना कार्यान्वयन गरेका स्थानीय तहको संख्या चित्र नं. २६ मा देखिन्छ। आ.व. २०७९/८० मा कोशी, कर्णाली तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशमा सबै स्थानीय तहले आयोजना कार्यान्वयन गरेका छन्। मधेश प्रदेशमा बाहेक सबै प्रदेशहरूमा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने स्थानीय तहको संख्या आ.व. २०७९/८० मा अघिल्लो आ.व. भन्दा बढी छ।

चित्र नं. २६
आयोजना कार्यान्वयन गरेका स्थानीय तहको प्रदेशगत विवरण

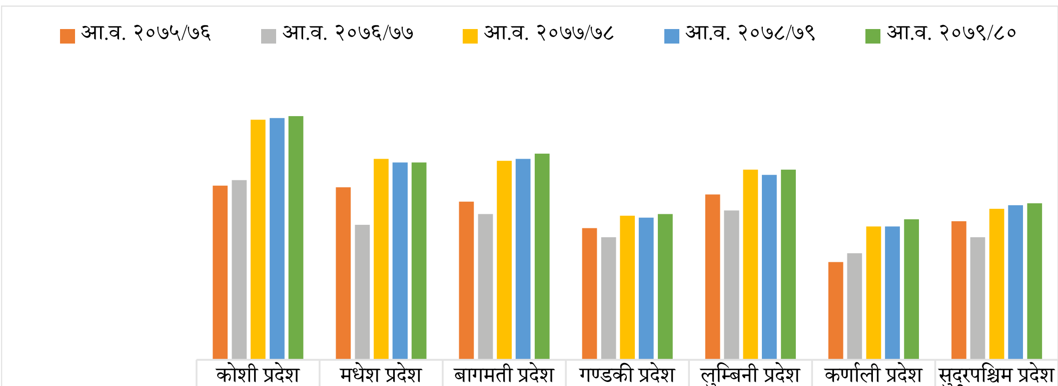

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७५/७६	९८	९७	८९	७४	९३	५५	७८
आ.व. २०७६/७७	१०१	७६	८२	६९	८४	६०	६९
आ.व. २०७७/७८	१३५	११३	११२	८१	१०७	७५	८५
आ.व. २०७८/७९	१३६	१११	११३	८०	१०४	७५	८७
आ.व. २०७९/८०	१३७	१११	११६	८२	१०७	७९	८८

स्रोत: EMIS/SuTRA

(ट) आयोजनाको संख्यात्मक विवरण

कार्यक्रम सञ्चालन भएदेखि समग्रमा ५९३०७ आयोजना सञ्चालन भएका छन् । कार्यक्रम सञ्चालनको प्रथम वर्षमा जम्मा ६,९०४ आयोजना सञ्चालन भएकोमा आ.व. २०७६/०७७ मा जम्मा ४,००२ आयोजना, आ.व. २०७७/०७८ मा जम्मा १६,०९३ आयोजना, आ.व. २०७८/०७९ मा १८१९७ र आ.व. २०७९/०८० मा १३८११ आयोजना कार्यान्वयमा आएका थिए। कार्यक्रमको बजेट घटेर आएकोले कामका लागि पारिश्रमिक आयोजनाको संख्या पनि आ.व. २०७८/७९ बाट घटेको छ। आ.व. अनुसार कार्यान्वयन भएका योजनाहरूको विवरण देहायको चित्र नं. २७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २७

आ.व. अनुसार आयोजना सञ्चालन भएको संख्यात्मक विवरण

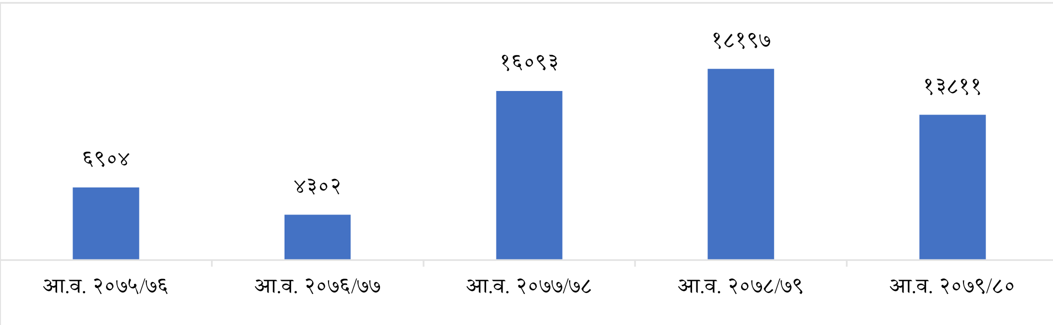

स्रोत: EMIS

आ.व. २०७९/२०८० मा सबैभन्दा धैरै आयोजनाहरू सुदूरपश्चिम प्रदेशमा सञ्चालन भएका थिएन भने सबै भन्दा कम मधेश प्रदेशमा सञ्चालन भएका थिए। आ.व. २०७५/२०७६ देखि आ.व. २०७९/२०८० सम्ममा कार्यान्वयन भएका आयोजनाहरूको संख्यात्मक प्रदेशगत विवरण चित्र नं. २८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २८

आ.व. २०७५/२०७६ देखि आ.व. २०७९/२०८० सम्म कार्यान्वयन भएका आयोजनाहरूको प्रदेशगत विवरण

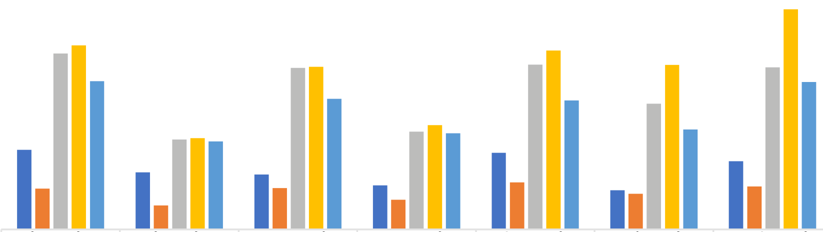

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७५/७६	१३१०	९३८	९०५	७२४	१२६०	६४५	११२२
आ.व. २०७६/७७	६७१	३९५	६७८	४८८	७७५	५८७	७०८
आ.व. २०७७/७८	२८९७	१४८१	२६५७	१६१०	२७१०	२०७०	२६६८
आ.व. २०७८/७९	३०३१	१५०२	२६७८	१७१४	२९४३	२७०८	३६२१
आ.व. २०७९/८०	२४४१	१४४९	२१४७	१५८४	२१२१	१६४३	२४२६

आ.व. २०७५/७६ आ.व. २०७६/७७ आ.व. २०७७/७८ आ.व. २०७८/७९ आ.व. २०७९/८०

स्रोत: ***EMIS***

(ठ) बजेट साझेदारी गर्ने स्थानीय तहको संख्या

आ.व. २०७६/७७ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म चार वर्षको अवधिमा औषतमा १७ प्रतिशत स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेका छन्। आ.व. २०७९/८० मा १६ प्रतिशत स्थानीय तहले (आयोजना कार्यान्वयन गरको ७२० स्थानीय तह मध्ये ११८ स्थानीय तह) बजेट साझेदारी गरेका छन्। आ.व. २०७९/८० मा बजेट साझेदारी गर्ने स्थानीय तहको संख्या अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको छ। आयोजना कार्यान्वयन गरेका तथा आयोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट साझेदारी गरेका स्थानीय तहको संख्यात्मक विवरण चित्र नं. २९ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २९

आ.व. अनुसार आयोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट साझेदारी गरेको स्थानीय तहको संख्यात्मक विवरण

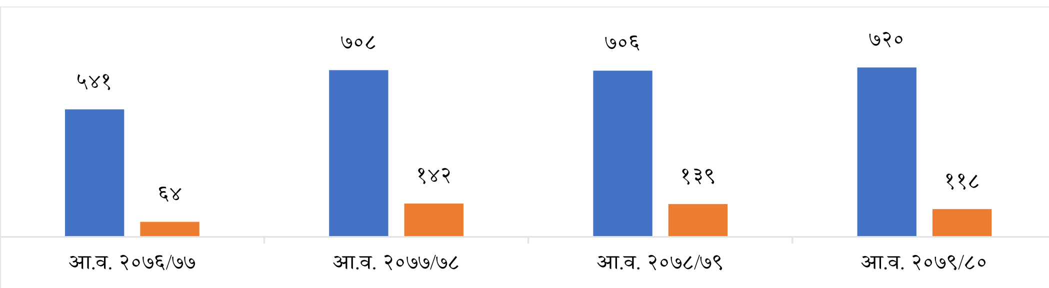

स्रोत: ***EMIS***

संख्यागतरूपमा कोशी प्रदेशमा बजेट साझेदारी गर्ने स्थानीय तहको संख्या धैरै रहेको तर बजेट साझेदारी गर्ने स्थानीय तहको संख्या वर्षेनी घटेको छ। कर्णाली प्रदेशमा बजेट साझेदारी गर्ने स्थानीय तहको संख्या थौरै रहेको तर वर्षेनी बढेको। बजेट साझेदारी गरेका स्थानीय तहको संख्यात्मक प्रदशगत विवरण चित्र नं. ३० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ३०

बजेट साझेदारी गरेको स्थानीय तहको प्रदेशगत विवरण

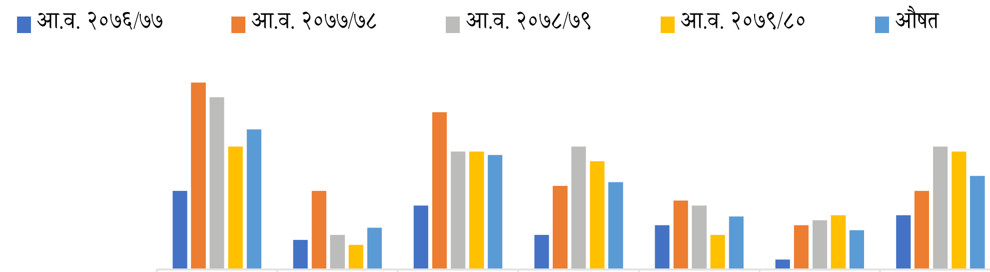

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७६/७७	१६	६	१३	७	९	२	११
आ.व. २०७७/७८	३८	१६	३२	१७	१४	९	१६
आ.व. २०७८/७९	३५	७	२४	२५	१३	१०	२५
आ.व. २०७९/८०	२५	५	२४	२२	७	११	२४
औषत	२९	९	२३	१८	११	८	१९

स्रोत: EMIS

(ड) स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको आयोजना संख्या

आ.व. २०७६/७७ देखि आ.व. २०७९/८० सम्म चार वर्षको अवधिमा सञ्चालित आयोजनाहरू मध्ये स्थानीय तहले औषतमा ११ प्रतिशत आयोजनामा (कूल ५२४०३ आयोजना मध्ये ५५३५ आयोजना) बजेट साझेदारी गरेका छन्। आ.व. २०७९/८० मा कूल आयोजना मध्ये लगभग १० प्रतिशत आयोजनामा (कूल १३८११ आयोजना मध्ये १३६० आयोजना) स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेका छन्। आ.व. २०७९/८० मा स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरिएका आयोजनाको संख्या अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको छ। स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको आयोजना संख्याको विवरण चित्र नं. ३१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ३१
आ.व. अनुसार आयोजना कार्यान्वयनमा बजेट साझेदारी गरेको स्थानीय तहहरूको विवरण

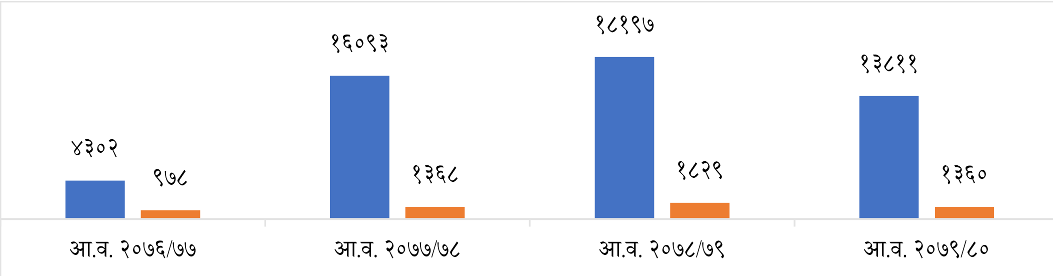

स्रोत: ***EMIS***

संख्यागतरूपमा कोशी प्रदेशमा स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको आयोजनाको संख्या धेरै रहेको तर आ.व. २०७९/८० मा अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको छ। मधेश प्रदेशमा स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको आयोजनाको संख्या धेरै रहेको तर आ.व. २०७९/८० मा अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको छ। स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको आयोजना संख्याको प्रदेशगत विवरण चित्र नं. ३२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ३२
आयोजना कार्यान्वयनमा बजेट साझेदारी गरेको स्थानीय तहहरूको प्रदेशगत विवरण

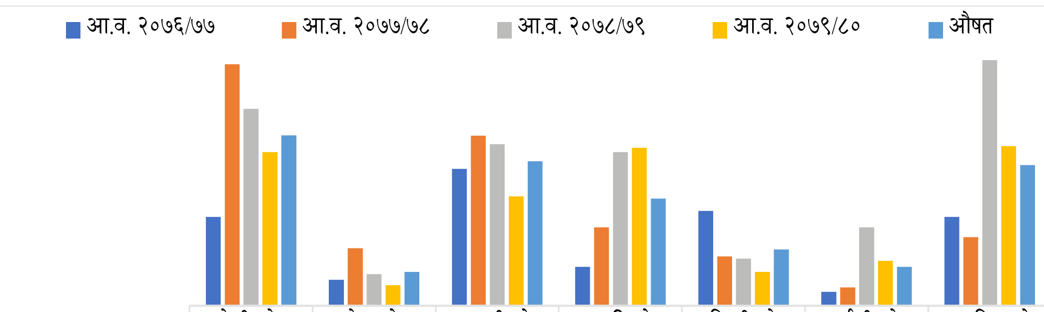

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७६/७७	१७८	५२	२७४	७८	१९०	२८	१७८
आ.व. २०७७/७८	४८३	११५	३४०	१५७	९९	३७	१३७
आ.व. २०७८/७९	३९४	६३	३२३	३०७	९४	१५७	४९१
आ.व. २०७९/८०	३०७	४१	२१९	३१६	६८	९०	३१९
औषत	३४१	६८	२८९	२१५	११३	७८	२८१

स्रोत: ***EMIS***

स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको रकम

- स्थानीय तहले औषतमा प्रति वर्ष रु. २४,५७,९३,७१९ बजेट साझेदारी गरेको।
- हाल सम्म स्थानीय तहले रु. ९८,३१,७४,८७६ बजेट साझेदारी गरेको।
- आ.व. २०७९/८० मा स्थानीय तहले हाल सम्मकै धैरै बजेट साझेदारी गरेको।

चित्र नं. ३३

आ.व. अनुसार स्थानीय तहले बजेट साझेदारी गरेको रकमको विवरण

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

- कोशी प्रदेशमा स्थानीय तहले सबैभन्दा धैरै बजेट साझेदारी गरेको तर आ.व. २०७९/८० मा अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको।
- लुम्बिनी प्रदेशमा स्थानीय तहले सबैभन्दा कम बजेट साझेदारी गरेको र आ.व. २०७९/८० मा अघिल्लो आ.व. भन्दा घटेको।

चित्र नं. ३४

स्थानीय तहले बजेट (रकम) साझेदारी गरेको प्रदेशगत विवरण

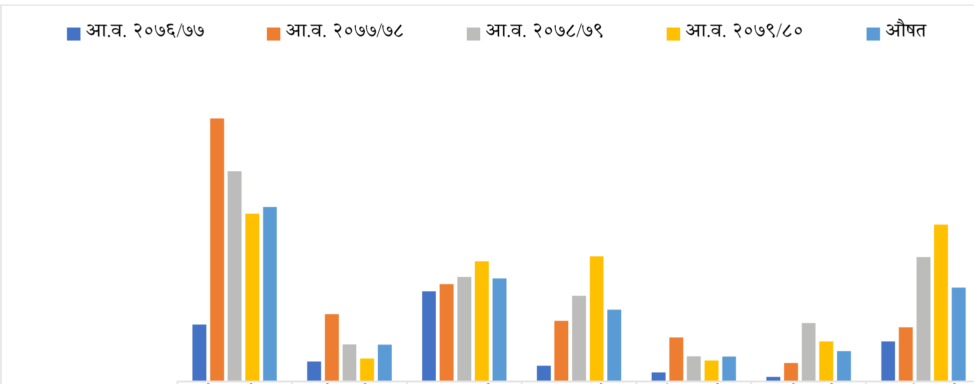

	कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
आ.व. २०७६/७७	२६१६८११०	९१७७३६२	४१४२६२५६	७२४८८२४	४१८२४४२	२१५६३९२	१८३४३५७४
आ.व. २०७७/७८	१२०७८४२२६	३०८८४१६४	४४६७२३२९	२७८३४४८३	२०२४८०२१	८४२८२६८	२४९००६९६
आ.व. २०७८/७९	९६५२३२८२	१७००४३२३	४८०६५६११	३९४०९०८४	११५७५६५२	२६८४०९७२	५७१३८६५२
आ.व. २०७९/८०	७७०१०६३५	१०४९०८४०	५५१३२२९८	५७४४९०७१	९६३४५४१	१८३६५६४८	७२०७९१२०
औषत	८०१२१५६३	१६८८९१७२	४७३२४१२४	३२९८५३६६	११४१०१६४	१३९४७८२०	४३११५५११

स्रोत: *EMIS/SuTRA*

४. कार्यक्रमबाट प्राप्त उपलब्धीहरू

आ.व. २०७५/०७६ को तेस्रो चौमासिकबाट शुरु गरिएको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको कार्यान्वयनका क्रममा आ.व. २०७९/०८० को अवधिमा कार्यक्रमले हासिल गरेका उपलब्धीहरूलाई देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

४.१ श्रमिकको कार्यस्थल दुर्घटना बीमा

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम रोजगारीको माध्यमबाट श्रमिकलाई सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने कार्यक्रम रहेकोले रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारीमा खटाउनु पूर्व श्रमिकको बीमा गर्ने परिपाटिलाई संस्थागत गरिएको छ।

आ.व. २०७८/०७९ देखि सम्पूर्ण सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारीमा खटाउनु पूर्व श्रमिकहरूको बीमा राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेडसँग गरिदै आएको छ। गत आ.व. २०७९/०८० का लागि २ लाख जना कर्मचारी लगायत श्रमिकहरूको सामुहिक दुर्घटना बीमा गरिएको थियो। स्थानीय तहका सूचिकृत बेरोजगारहरूले काम गर्ने क्रममा भएका दुर्घटनाहरूका लागि बीमा कम्पनीमा बीमा दावीका लागि परेको निवेदन संख्या, लाभान्वित संख्या र भुक्तानी रकम तपसिल बमोजिम तालिका नम्बर नं. १० मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. १०

कम्पनीमा बीमा दावीका लागि परेको निवेदन संख्या, लाभान्वित संख्या र भुक्तानी रकमको विवरण

आर्थिक वर्ष	सूचिकृत बेरोजगार	लक्ष्य (रोजगारी सिर्जना संख्या)	बीमा गरिएका व्यक्तिको संख्या	बीमा दावीका लागि परेको निवेदनको सङ्ख्या	दावी भुक्तानी भएको जम्मा रकम रु.
२०७८०७९	७,०८,२४५	२०००००	२०००००	३२	५५,६४,१६८
२०७९०८०	८,४१,३७९	८६०००	२०००००	८	२०,४०८३५
जम्मा	**१५,४९,६२४**	**२८६०००**	**४०००००**	**४०**	**७६,०५,००३**

स्रोतः राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड

४.२ रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम

रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत रोजगार संयोजक र रोजगार सहायकहरूलाई २१ जिल्ला १८६ स्थानीय तह अन्तर्गत रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत ३६४ कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक रोजगारी सिर्जना, श्रम बजार, एकीकृत श्रम तथा रोजगार सेवा प्रवाह, सामाजिक सेरक्षणको अवधारणा र नेपालमा सामाजिक संरक्षणका नीति, कार्यक्रम र क्रियाकलापहरूको विश्लेषणात्मक प्रस्तुति, रोजगारी, बेरोजगारी, मर्यादित श्रम, "श्रमको सम्मान, राष्ट्रिय अभियान" तथा रोजगारी सिर्जनाकालागि अन्तरतह र अनतर निकाय समन्वय र सहकार्यको आवश्यकता, नेपालमा जरोजगारीको अवस्था र आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पहलकदमीहरू, नेपाल सरकार कार्यविभाजन नियमावली, २०७४ का श्रम सम्बन्धी कार्यहरूको विवेचना, न्यूनतम रोजगारी र प्रधानजमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सक्रिय श्रम बजार सम्बन्ध नीतिको विश्लेषण र आवश्यकता, रेफरल सेवा, रोजगार विनिमय, आयोजना व्यवस्थापन लगायतका विषयहरूमा प्रशिक्षण प्रदान गरी क्षमता अभिवृद्धि गरिएको ।

४.३ स्थानीय रोजगार रणनीति तर्जुमा

स्थानीय रोजगारीको सन्दर्भ बुझ्न र राष्ट्रिय प्राथमिकताहरू अनुसार रोजगार प्रवर्द्धनमा सरोकारवालाकरुलाई संलग्न गराउन स्थानीय तहलाई सघाउ पुऱ्याउने उद्देश्यले स्थानीय रोजगार रणानीति तर्जुमाका लागि निर्देशिका र ढाँचाहरू उपलब्ध गराइएको ।

- शिक्षा र रोजगारी बीचको सम्बन्ध सुदृढिकरण
- युवा र जोखिममा परेका समूहहरूको रोजगारीका अवसरमा वृद्धि
- श्रम बजार सम्बन्धी सूचना र सम्बन्धहरूको विस्तार
- श्रम बजारको समावेशीकरणमा सुधार
- श्रम बजारको परिवर्तित मागहरू पूरा गर्न जनशक्तिको विकास
- सीप विकास र जीविकोपार्जनको माध्यमबाट युवा र प्रवासी कामदारहरूको सशक्तिकरण

स्थानीय तहलाई आ–आफ्नो स्थानीय रोजगारी रणनीति तयार गर्न नेपाल सरकारले यो निर्देशिका जारी गर्ने छ। यस निर्देशिकाले स्थानीय रोजगारी रणनीतिहरूको तर्जुमा गर्नको लागि मार्गनिर्देशन प्रदान गर्दछ ।

४.४ अन्य उपलब्धी

यस कार्यक्रमले आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनको लागि सरोकारवालासँग पटक पटक छलफल अन्तरक्रिया गरी आन्तरिक रोजगारी र स्वरोजगारीलाई राष्ट्रिय महत्वको रूपमा स्थापित गरेको छ । आ.व. २०७९/०८० मा सबै तहका सरकारको प्रमुख महत्वको विषयको रूपमा आन्तरिक रोजगारी परेको छ । प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले समेत यस कार्यक्रमलाई अनुसरण गरी मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, मेयर रोजगार कार्यक्रम, अध्यक्ष रोजगार कार्यक्रम आदि नामका रोजगारमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याएका छन् । नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नं. १२० मा "प्रधानमन्त्री

रोजगार कार्यक्रमलाई सबै तहको स्वामित्व स्थापित हुने गरी पुनः संरचना" र "रोजगारी, सीप विकास र उद्यमशीलतासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूको प्रभावकारीता अध्ययन गरी एकीकृत रूपमा कार्यान्वयन गर्ने" गरी उल्लेख भएको र सो सम्बन्धमा बजेट वक्तव्यको बुँदा नं. १२७ मा **"प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको ढाँचा परिमार्जन"** गर्ने उल्लेख भएको छ । नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको वर्तमान कार्यान्वयन प्रक्रियामा परिमार्जन गर्ने सन्दर्भमा स्थानीय तहसँग प्रारम्भिक राय परामर्श गर्न वाञ्छनिय देखिएकोले २१ जिल्लाका १९४ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू (प्रमुख/उपप्रमुख/अध्यक्ष/उपाध्यक्ष) र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया गरी सुझाव प्राप्त भएको छ ।

४.४.१ कार्यक्रमको ढाँचा परिमार्जन

हालसम्म प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संघीय सरकारबाट प्रदान गरिने सशर्त अनुदानमा मात्र आश्रित रहने गरेको, स्थानीयतहले कार्यक्रम सञ्चालनका लागी आफ्नो स्रोत साधनको परिचालन नगन्य रूपमा वा शुन्य कै अवस्थामा रहेको छ। अर्को तर्फ केन्द्र सरकार मार्फत बिनियोजन भएको रकमको झन्डै एक तिहाई बजेट ४ वर्षको वित्तीय प्रगति ६७.९२% छ) शत प्रतिशत खर्च हुन सकेको छैन भने सुचिकृत बेरोजगारहरूका लागि न्यूनतम १०० दिनको निर्धारित रोजगारी दिनु पर्नेमा औसतमा ७८ दिन मात्र दिन सकिएको अवस्था छ । यस अवस्थामा यदि तीनै तहका सरकारबीच कार्यगत जिम्मेवारी (Action oriented responsibilities) र वित्तीय सहभागितामूलक जिम्मेवारी (Financial Participatory Responsibilities) बिना कार्यक्रमका निर्धारित लक्ष्य तथा नतिजा हासिल गर्न सम्भव देखिदैन । तसर्थ: यस कार्यक्रमलाई पुनःर्संरचना गरी कार्यक्रमको ढाचा परिमार्जन गर्ने सम्बन्धमा मन्त्रालयले सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा गृहकार्य गरिरहेको छ ।

४.४.२. प्रदेशस्तरीय वार्षिक समीक्षा तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

आ.व. २०७९/०८० को प्रदेशस्तरीय वार्षिक समीक्षा तथा अन्तरक्रिया प्रदेशस्तरीय वार्षिक समीक्षा तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम कोशी प्रदेशको विराटनगरमा, मधेश प्रदेशको बर्दिबासमा, बाग्मती प्रदेशको चितवनमा, गण्डकी प्रदेशको पोखरामा, लुम्बिनी प्रदेशको नेपालगञ्जजमा, कर्णाली प्रदेशको सुर्खेतमा र सुदुरपश्चिम प्रदेशको धनगढीमा मन्त्रालयका कर्मचारीहरू र रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरू (रोजगार संयोजक/प्राविधिक सहायक/ रोजगार सहायक) गरी ७०१ जनाको सक्रिय सहभागितामा सम्पन्न भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा गत आ.व.मा प्र.रो.कार्यक्रम र यूवा रोजगारीका लागी रूपान्तरण पहल आयोजना मार्फत सञ्चालित कार्यक्रमहरूको प्रगति समिक्षा गर्नुका साथै प्र.रो. कार्यक्रमको आगामी दिनहरूमा गर्नु पर्ने सुधारका पक्षमा छलफल गरिएको थियो र साथै सुझावहरू पनि प्राप्त गरिएको थियो । उक्त प्राप्त भएका सुझावहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- रोजगार सेवा केन्द्रलाई स्थानीय तहको श्रम तथा रोजगारीका विषयमा एकीकृत सेवा प्रदान गर्ने गरी नीतिगत, कानुनी र क्षमता अभिवृद्धि गरिनु पर्ने।
- स्थानीय तहको अनिवार्य साझेदारी गर्नु पर्ने।
- स्थानीय तहको नेतृत्वलाई अभिमूखिकरण गर्नु पर्ने।
- स्थानीय तहको मूल्याङ्कन पद्दतिमा समाहित गर्नु पर्ने।
- एकिकृत रोजगार सेवा सञ्चालनको लागि स्वरोजगार, उद्यमशीलता, वैदेशिक रोजगारी, पुन: एकीकरण लगायत सामाजिक सुरक्षाका सम्बन्धमा सैद्धान्तिक र व्यवहारिक अभिमूखिकरण हुनु पर्ने।
- कार्यक्रमको सकारात्मक पक्ष र सिकाइलाई उजागर गर्दै राष्ट्रिय र प्रदेशस्तरमा उपयुक्त माध्यमबाट सञ्चार गरिनु पर्ने।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको कर्मचारी अन्य निकायलाई अन्य कार्यमा परिचालन गर्दा रोजगारी सिर्जनामा नकारात्मक प्रभाव परेको।
- बीमा दावी प्रक्रियालाई सहज बनाउनु पर्ने।

४.४.३. वातावरण तथा सामाजिक संरक्षण

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले सञ्चालन गरेको युवा रोजगारको लागि रूपान्तरण पहल कार्यक्रममा वातावरण र सामाजिक सुरक्षण सम्बन्धि बिबिध कार्यहरू सञ्चालन गरेको छ। यस बर्ष सुरक्षण कार्य अन्तर्गत आयोजनाको संरक्षण ढांचामा बर्णन गरिए बमोजिमका बिबिध कार्यहरू सञ्चालन गरियो। स्थानीय सरकारहरूका रोजगार सेवा केन्द्रलाई संरक्षणको लागि पनि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्य सहित निम्न कार्यक्रमहरू सञ्चालित भए :

क) वातावरण तथा सामाजिक सरक्षण स्क्रिनिंग चेक लिस्ट तयार तथा कार्यन्वयन

आयोजना अन्तर्गतका लाभग्राही द्वारा मर्मत सम्भार तथा निर्माण हुने उप आयोजनामा वातावरण र सामाजिक रूपमा पर्न सक्ने क्षतिलाइ आँकलन गरी त्यसको उचित सम्बोधन तथा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले यो चेक लिस्ट तयार गरिएको हो। यो स्क्रिनिंग चेकलिस्टमा सम्भावित क्षतिलाई आँकलन गरी त्यसलाई ब्यबस्थापन गर्ने उपाय समेत दिइएको हुन्छ। हरेक उप आयोजनामा छनोटको क्रममा यो वातावरण र सामाजिक स्क्रिनिंगलाइ एक अनिवार्य कागजातको रूपमा राखिएको हुन्छ।

ख) वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षण अनुगमन चेकलिस्ट तयारि तथा कार्यन्वयन

आयोजनाको वातावरण र सामाजिक ढाँचा अनुरूप कार्यहरू गर्न तथा त्यस अनुरूप कामहरू भए नभएको अनुगमन गर्नको लागि केन्द्रबाट मात्र सम्भव हुने नदेखिएको हुनाले सोमूल्याङ्कन फर्म तयार गरी सोहि अनुरूप हरेक पालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रले हरेक उप आयोजनाको सोमूल्याङ्कन फर्म भर्नु पर्ने हुन्छ। यो फर्मले आयोजना सञ्चालन गर्दा सम्भावित वातावरण र सामाजिक क्षतिलाई

न्यूनीकरण गर्नको लागि अपनाउनु पर्ने उपायहरूको कार्यन्वयनको बारेमा विस्तृत रूपमा दिने गर्दछ । यसलाई हरेक पालिकामा लागु गरिएको छ ।

(ग) आयोजना को मध्यावधि अडिट

आयोजना सुरु भए पश्चात हालसम्म भएका कार्यहरूमा सरक्षण सम्बन्धि के र कस्ता कार्यहरू भइरहेका छन् भन्ने उद्देश्यले मध्यावधि मूल्याङ्कन गर्दै वातावरण र सामाजिक परिक्षण गरी विश्व बैङ्कबाट स्वीकृत गरिएको छ । आयोजनाको वातावरण तथा सामाजिक ढाँचामा व्यवस्था गरिएबमोजिम उक्त अडिटले कार्य पद्दतिका सकारात्मक पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षलाई उल्लेख गरेको छ । आयोजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कनसँगै गरिएको यो अडिटबाट आएका सुझावहरूलाई आगामी दिनमा कार्यन्वयन गर्दै लागिने ।

(घ) वातावरण र सामाजिक सुरक्षण अनुगमन

हरेक पालिकामा संचालित उप आयोजनाको अनुगमन गर्न नसकिए पनि कार्यक्रमले तय गरेका र सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरूको नियमित रूपमा गरिने सुरक्षण अनुगमनहरू नियमित रूपमा गरिएको छ। यी अनुगमनबाट देखिएका कमजोरीहरूलाई सच्याउँदै राम्रा प्रयासहरूलाई नियमितता दिने गरिएको छ ।

(ङ) तालिम सञ्चालन

आयोजना तथा कार्यक्रमाबाट वातावरण र सामाजिक सुरक्षणका विविध आयामहरू जस्तै सुरक्षण मूल्याङ्कन, अनुगमन गुनासो व्यवस्थापन, कार्यस्थलमा स्वस्स्थ्य र सुरक्षा, दुर्घटना बीमा विश्व बैंकको सामाजिक र वातावरणीय ढाँचाका प्रावधानहरूको बारेमा रोजगारी सेवा केन्द्रका कर्मचारी तथा अरु सरोकारवालाहरूलाई भौतिक रूपका साथै अन्य माध्यमद्वारा (भर्चुअल) नियमित रूपमा तालिमहरू सञ्चालित गरिएका हुन् ।

यस बाहेक सुरक्षण अन्तर्गत आयोजनामा कार्यस्थलमा हुनुपर्ने सुरक्षा उपकरण, स्वास्थ्य, दुर्घटनाको कमी तथा अभिलेखीकरण गर्ने गर्ने जस्ता कार्यहरूलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गरिरहेको छ ।

५. रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

रोजागरीको हकसम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम (२२) मा व्यवस्था भएबमोजिम प्रत्येक रोजगार सेवा केन्द्रले बेरोजगार व्यक्ति तथा रोजगारदाताको विवरण, भौतिक तथा वित्तिय प्रगति विवरणहरू प्रविष्टि गर्न र प्रतिवेदन तयार गर्न तथा अभिलेख राख्न रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली सञ्चालनमा ल्याइएको हो ।

५.१ रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत निरन्तर सञ्चालनमा रहेको रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा सुचिकृत बेरोजगारको व्यवस्थापनदेखि कामका लागि पारिश्रमिक आयोजना तथा ज्याला व्यवस्थापनमा उल्लेखनीय भूमिका रहेको छ । हरेक वर्ष चैत्र महिनामा ७५३ वटै पालिकामा बेरोजगार व्यक्ति दर्ता तथा प्रणालीबाट प्राथमिकताक्रम सूची प्रकाशितको आधारमा पालिकाद्वारा छनौट भएका योजनामा संलग्न गराई न्यूनतम १०० दिन बराबरको ज्याला बैंक खातामा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

चित्र नं. ३५

रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको ड्यासबोर्ड

स्रोत: EMIS

रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेको समस्या तथा गुनासो लाई मन्त्रालयमा रहेको प्राविधिक शाखाबाट निरन्तर अनुगमन गरी समयअनुसार सुधार गर्दै सहजिकरण गरिरहेको छ । यस प्रणालीमा हरेक आर्थिक वर्षको वित्तिय तथा भौतिक विवरणहरू प्रविष्ट गरी सूचनाको प्रस्तुतिकरणलाई व्यवस्थित, विश्वासनीय भरपर्दो बनाइएको छ। साथै सरोकारवाला निकायहरूको आवश्यकता (माग) अनुसार विभिन्न निकायहरूमा प्रतिवेदन पेश गर्ने गरिएको छ। मन्त्रालयले श्रम तथा रोजगारी सम्बन्धी एकीकृत सूचना प्रणाली विकास तथा निर्माण गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (NEMIS) को विस्तृत डिजाइन निर्माणका लागि आसयपत्र माग गरी खरिद प्रकृया अगाडी बढाइएको छ।

५.२ राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (NEMIS)

रोजगारीको विषयसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित सूचना प्रणालीहरू नेपालमा धैरै भएपनि रोजगारीको परिदृश्य, रोजगारीको विनिमिय र जीवनवृत्तिका सम्भावनाहरूको बारेमा जानकारी सजिलैसंग उपलब्ध गराउने एक एकीकृत प्रणालीको अभावमा रोजगारको खोजीमा रहेकाहरूलाई आफ्नो जीवनवृति बारे योजना बनाउन असहज भएको छ । त्यसैगरी विद्यालय, विश्वविद्यालय, नीजि क्षेत्र, सञ्चार जगत, तालिम प्रदायक लगायतका संस्थाहरूलाई रोजगारदाताको माग अनुरूपको सीप योग्यता पहिचान गर्न र व्यक्ति एवं परिवारहरूलाई श्रम बजारमा के-कस्ता सीप र पेशामा सबैभन्दा बढी मूल्य तथा महत्व प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने बारे स्पष्ट धारणा बनाउन असहजता अन्योलता हुने गरेको छ । वर्तमान समयमा श्रम तथा रोजगारीका सूचकाङ्कको सङ्कलन गर्न सरकारले आवधिक रूपमा श्रमशक्ति सर्वेक्षण गर्दै आएको छ । श्रम तथा रोजगारीका सम्बन्धी एकीकृत तथ्याङ्क राष्ट्रको समष्टिगत अर्थतन्त्रलाई दिशा निर्देश गर्न एवम् यु.एन. लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय संघ संगठनलाई प्रतिवेदन उपलब्ध गराउन कठिनाई भएको छ। यी उल्लेखित विषयको समाधान तथा बेरोजगारलाई सम्बोधन गर्न, आर्थिक वृद्धिलाई बढावा दिने दिशामा एक महत्वपूर्ण कदमको रूपमा एकीकृत प्रणालीको अवधारणा अनुरूप राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली निर्माण गर्न लागिएको छ।

राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीले श्रम बजार सम्बन्धी सूचक पहिचान गरी निश्चित ढाँचाभित्र एकीकृत तथा संश्लेषण गरी सो सूचनाहरू विभिन्न उद्देश्यका लागि विभिन्न प्रयोगकर्ताहरूका निम्ति पहुँच योग्य हुने गरी जानकारी उपलब्ध गराउनेछ। प्रयोगकर्ताहरूको प्रकृतिअनुसार विभिन्न रोजगारको खोजीमा रहेका व्यक्ति, विद्यार्थी, तालिम केन्द्र, नीति निर्माता, रोजगार सहायता कार्यक्रम, रोजगारदाता लगायतलाई कृत्रिम ज्ञान (Artificial Intelligence) का माध्यमबाट श्रम बजारको जानकारी प्रवाह गराउने लक्ष्य लिएको छ । राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीले नेपालमा रोजगारी व्यवस्थापनमा हालको अवस्थालाई परिवर्तन गरी प्रविधिको माध्यमबाट प्रयोगकर्ता-मैत्री इन्टरफेस, सीप प्रशिक्षण सम्बन्धी विवरण आन्तरिक तथा वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी वास्तविक-समयका सूचनाहरू, डाटा एनालिटिक्स, भविष्यमा सिर्जना हुने रोजगारी तथा सीपका क्षेत्रको पहिचान गर्न प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्नेछ।

नेपालको श्रम बजार सम्बद्ध सूचना प्रणालीका व्यवस्थापनका लागि विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायहरूबाट आ-आफ्नो प्रयोजनको लागि सूचना व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण भएको छ। राष्ट्रिय रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीले नेपालको समग्र श्रम बजार सूचना प्रणालीको एकीकृत रूपमा API(Application Program Interface) माध्यमबाट तथ्याङ्क संकलन गरी कृत्रिम ज्ञान (Artificial Intelligence) का मध्यम बाट तथ्याङ्क प्रशोधन गर्ने, विश्लेषण तथा भण्डारण गरी श्रम बजारमा उपलब्ध उत्पादनशील रोजगारी तथा उद्यमशीलता विकासका सम्पूर्ण विवरणहरूलाई रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत प्रवाह हुने गरी लक्ष्य राखिएको छ।

मुलुकको समग्र जनशक्ति विकास योजना तालिम नीति, रोजगार नीति, आन्तरिक रोजगारी सिर्जना लगायतका कार्यक्रमहरूको सञ्चालन, व्यवस्थापन नतिजा र विश्लेषणमा देखिएको समस्या समाधान तथा सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरूलाई एकिकृत गर्नका लागि राष्ट्रिय योजना आयोगद्वारा "एकिकृत राष्ट्रिय रोजगार प्रणालीको ढाचा सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन" को सिफारिस अनुसार श्रम बजार रोगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलको सन् २०३० सम्मको दीर्घकालीन लक्ष्यका साथ अवधारणा निर्माण गरिएको छ।

चित्र नं. ३६
रोजगार सम्बन्धी एकीकृत राष्ट्रिय प्रणालीको अवधारणा

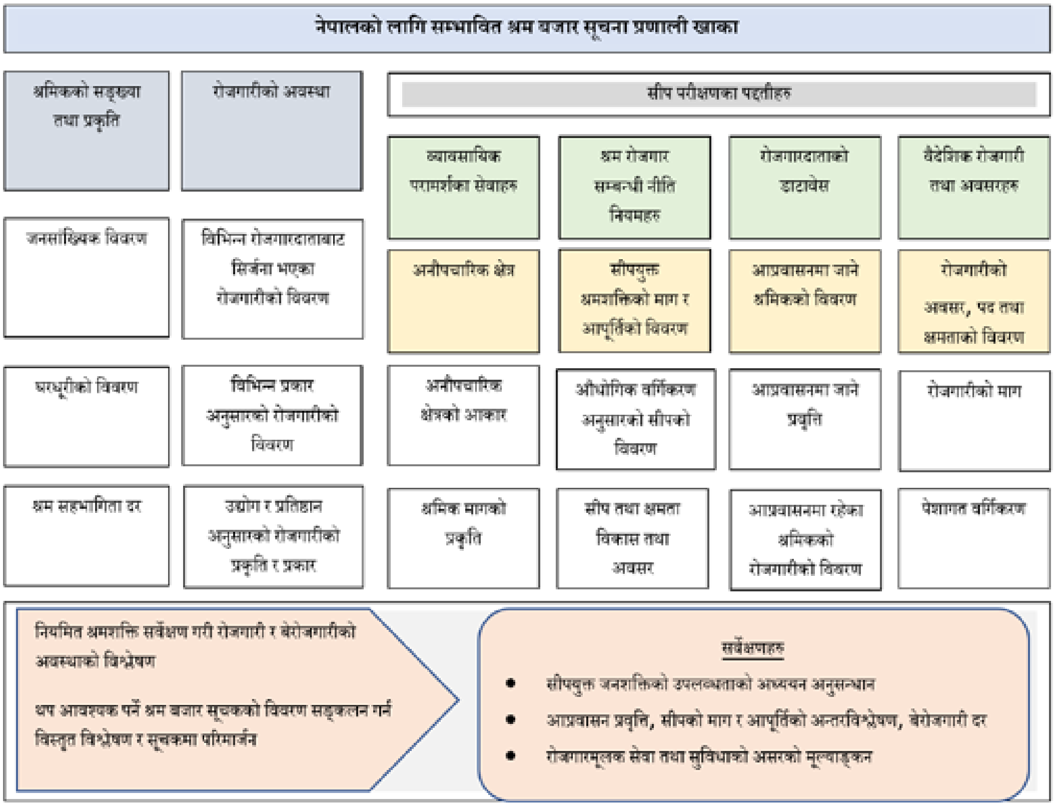

६. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सहकार्य

६.१ मध्यावधि मूल्याङ्कन

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तथा युवारूप आयोजनाको तेस्रो पक्षबाट मध्यावधि मूल्याङ्कन गरिएको छ । श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको नेतृत्वदायी भूमिकामा ७५३ वटै स्थानीय तह मार्फत कार्यान्वयनमा रहेको कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउनका लागि यससँग सम्बन्धित सवाल तथा समस्याहरूको पहिचान गरी सुधारका उपाय अवलम्वन गर्न यस कार्यक्रम तथा युवारूप आयोजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कन गर्ने विषय कार्यक्रम दस्तावेज तथा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक कार्यक्रममा समेटिएको थियो । सोअनुसार कार्यक्रमले कार्यगतशर्त तयार गरी कार्ययोजनासहित तेस्रो पक्षबाट मध्यावधि मूल्याङ्कन कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

मूल्याङ्कन कार्यका लागि राष्ट्रिय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन दिग्दर्शन २०७५ लाई मूख्य सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा लिई पन्ध्रौं योजनाको दस्तावेज, राष्ट्रिय रोजगार नीति २०७१, रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली २०७५, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७५, बेरोजगार सूची निर्धारण तथा प्राथमिकीकरण मार्गदर्शन २०७६ लगायतका ऐन, नियम, कार्यविधिलाई सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो ।

भौगोलिक अवस्था तथा गाउँपालिका, नगरपालिका र उप/महानगरपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने गरी प्रत्येक प्रदेशबाट तिन तिन वटा गरी जम्मा २१ वटा स्थानीय तहको छनौट गरिएको थियो । मूल्याङ्कन टोलीले स्थानीय तह स्थित जनप्रतिनिधि तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, रोजगार सेवा केन्द्रका कर्मचारी तथा लाभग्राहीहरूसँग समूहगत छलफल गरेको तथा अन्तर्वार्ता लिएको थियो । यसका अतिरिक्त श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्राल तथा आयोजना व्यवस्थापन इकाईका कर्मचारी तथा विश्व बैंकका प्रतिनिधिहरू समक्ष छलफल गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिइएको थियो ।

बैकिंग सेवा विस्तारमा समन्वय गरी पहुँच कमी भएका वा टाढा भएका स्थानीय तहमा श्रमिकको ज्याला भुक्तानी सहज रूपले दिने व्यवस्था मिलाउने, रोजगार संयोजक तथा स्थानीय तहका निर्वाचित पदाधिकारीलाई अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, निजी क्षेत्र वा निर्माण व्यवसायीहरूले निर्माण गर्ने पूर्वाधार तथा अन्य ठेक्काको काममा चाहिने अदक्ष श्रमशक्ति रोजगार सेवा केन्द्रबाट माग गरी काममा लगाउने व्यवस्था गर्ने, सूचना प्रवाहमा स्थानीय तहका पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाउनुका साथै स्थानीय आमसञ्चार माध्यमको पहुँच बढाउन प्रोत्साहन गर्ने, कामदारहरूको सीप विकास तथा स्वरोजगारका लागि तालिम तथा अभिमूखीकरण सञ्चालन गर्ने, रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता विकास र रोजगार

व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने लगायतका प्रयासहरू कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वनका लागि आवश्यक देखिएका छन्।

६.२ नियमित अनुगमन

स्थानीय तह मार्फत कार्यान्वयनमा रहेको बेरोजगारी सूचीकरण, कामका लागि पारिश्रमिक आयोजना सञ्चालन, रोजगारको ज्याला भुक्तानी लगायत रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा तथ्याङ्क प्रविष्टी जस्ता कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउने सम्बन्धी सवाल तथा समस्याहरूको पहिचान गर्न नियमित अनुगमन गरिएको थियो। अनुगमनको क्रममा निम्न सवाल तथा समस्याहरूको पहिचान गरिएको थियो:

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमकाबारेमा जनप्रतिनिधि कम सचेत रहेको।
- रोजगारीका लागि विनियोजित ज्याला रकमबाट लक्षितभन्दा धेरै बेरोजगारलाई थोरै दिनको रोजगारी दिएको।
- केही स्थानीय तहले एक सय दिनभन्दा बढी रोजगारी दिएको।
- रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा आयोजना विवरण प्रविष्ट गरिए तापनि रोजगारी सम्बन्धी विवरण प्रविष्ट नगरिएको।
- केही स्थानीय तहले कामका लागि पारिश्रमिक आयोजना सम्पन्न गरी रोजगारको ज्याला भुक्तनी गरिसके पछि पनि रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा आयोजनालाई पूर्णता नदिई सक्रिय बनाई राखेको।
- केही स्थानीय तहले रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा वित्तीय प्रगति विवरण प्रविष्ट नगरेको।
- महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) तथा रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट गरिएको वित्तिय प्रगति विवरणमा एकरूपता ल्याउन नसकेको।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको कार्यक्रम दस्तावेजमा विस्तृत अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको खाका रहे तापनि वार्षिक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना नबनेका कारण कार्यक्रमले नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने पद्दतीमा सुधार गर्न सकेको छैन। कार्यक्रमको वार्षिक बजेटमा यस कार्यका लागि रकम विनियोजन भए तापनि सिमित कर्मचारी द्वारा ७५३ वटै स्थानीय तहको अनुगमन गर्न कठिनाई भएको हुँदा योजनाबद्ध रूपमा अनुगमन हुन सकेको छैन तर परिस्थिति तथा आवश्यकता अनुसार नियमित अनुगमन गर्ने गरिएको छ। आगामी वर्षको कार्य योजनामा अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको खाकालाई युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल समेतको कार्यान्वयनलाई ध्यानमा राखि परिमार्जन गर्नु पर्ने देखिएको छ।

७. कार्यक्रमबाट प्राप्त सिकाई तथा उपलब्धीहरू

राष्ट्रिय स्वरूपको न्यूनतम रोजगारी र रोजगारमूलक सेवाको ७५३ स्थानीय तहबाट प्रत्याभुति हुने गरी कार्यान्वयन प्र.म.रो.का. कार्यान्वयन गर्दा देहायका मुख्य सिकाई हासिल भएका छन्ः

क) वृहत्तर कार्यक्षेत्र समेट्ने लक्ष्य लिई कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा पर्याप्त पूर्व तयारी, साधन स्रोतको प्रक्षेपण र स्वामित्व भाव सृजना गरेर कार्यान्वयनमा ल्याउँदा अपेक्षित नतिजा समयमै प्राप्त हुने।

ख) रोजगारले पार्ने प्रभाव र यसबाट प्राप्त हुने उपलब्धीका सम्बन्धमा हालसम्म व्यवस्था गरिएको रोजगारी सम्बन्धी नीति, संस्थागत संरचना, कार्यक्रम र आयोजनाप्रति नेतृत्वदायी सरोकारवाला बीच अवधारणागत एकरूपता, कार्यान्वयन तहमा प्रभावकारिता र अपननत्वको प्रतिवद्धताले नै सफलता उन्मुख गराउने।

ग) लक्षित वर्गको पहिचान र छनौट प्रक्रिया सुव्यवस्थित गर्न विद्यमान संयन्त्रको ठोस समन्वयात्मक प्रयास आवश्यक देखिएको।

घ) रोजगार सम्बन्धी विभिन्न तथ्य, तथ्याङ्क र विवरण एकीन गर्ने सूचना प्रविधियुक्त स्वचालित प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने।

ङ) रोजगारी अन्तर-क्षेत्रीय र बहुआयामिक विषयमा भएकोले क्षेत्रगत विकास नीति तथा कार्यक्रम बीच कार्यात्मक समन्वय कायम गर्दा प्रभावकारी हुने।

च) श्रम बजारका अवसर र विविधतालाई उपयोग गर्न रोजगारीको पारिस्थितिकीय प्रणाली (Employment Eco-System) का समग्र पक्षमा विचार गरी क्षेत्रगत रणनीतिक योजना तर्जुमाले दिगो नतिजा दिन सक्ने।

छ) अन्तर-तह तथा अन्तर-निकाय संस्थागत क्षमता विकास भएमा अपेक्षित उपलब्धी प्राप्त हुने।

ज) नगद रहित भुक्तानी (Cashless Payment) विधिले पारदर्शीता बढाएको छ भने वित्तीय अनुशासन कायम गर्न सहयोग मिलेको।

झ) अतिरिक्त कार्यक्रम पद्दतिमा नीतिगत परिमार्जन गर्दा कार्यान्वयनकर्ता र मुख्य सरोकारवालासँग परामर्श गरी त्यसबाट पर्न सक्ने प्रभावको आँकलन गरी तर्जुमा गर्दा कार्यान्वयनमा सहज हुन देखिन्छ।

ञ) कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सार्वजनिक निर्माण कार्यका आयोजना (Public Works Program) सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धमा सिकाइहरू देहायका छन् :

क. आयोजनाको लागत

नेपाल सरकारबाट जारी भएका विभिन्न पूर्वाधार निर्माण कार्यका मापदण्डअनुसार सामान्य अवस्थामा आयोजनाको ज्यालामा खर्च हुने ज्यालाको अनुपात करिब २०% रहने अवस्था छ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको सञ्चालन निर्देशिकामा आयोजना श्रम प्रधान हुने तथा ज्यालाको लागत कूल आयोजनाको ७०% हुनु पर्ने प्रावधानका कारण स्थानीय तहको पूर्वाधार निर्माण गर्ने

कार्यमा उक्त पूर्वाधारको निर्माणमा आवश्यक निर्माण सामाग्रीको लागत अधिकतम २५% मात्र हुनु पर्ने उल्लेख हुँदा पूर्वाधारको गुणस्तरमा प्रभाव परेको देखिन्छ । भारतको महात्मा गान्धी राष्ट्रिय रोजगार प्रत्याभूति ऐन मार्फत सञ्चालनमा रहेको राष्ट्रिय रोजगार कार्यक्रममा समेत भर्खरै निर्णय गरी आयोजनाको कूल लागतको ४०% प्रतिशत बराबरको रकम निर्माण सामाग्रीको खरिद गर्ने व्यवस्था भएको अवस्थामा भविष्यमा यस कार्यक्रमको ज्याला तथा निर्माण सामाग्रीको अनुपातलाई परिमार्जन गर्न दवाव पर्न सक्ने देखिन्छ । यसका लागि आगामी दिनमा सामुदायिक पूर्वाधारको निर्माण तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्यमा स्थानीय तह वा अन्य स्रोतसँग साझेदारी गर्न आवश्यक छ ।

वित्तीय हस्तान्तरणमै ज्यालाको दर (न्यूनतम पारिश्रमिक) रु. ५७७ उल्लेख भएको र निर्माण सामाग्री तथा कन्टिन्जेन्सीको रकमको व्यवस्था नभएको अवस्थामा कार्यान्वयनमा चुनौति देखिन सक्ने अवस्था छ । पुर्वाधारको मर्मत तथा स्तरोन्नतीका लागि आवश्यक पर्ने सुरक्षा सामाग्री, हाते औजार सामाग्रीहरूको व्यवस्था स्थानीय तहले गर्नु पर्ने तथा सो नभएको अवस्थामा आयोजना कार्यान्वयन गर्न कठिन हुने भएकोले कार्यक्रमले अर्थ मन्त्रालयसंग थप परामर्श गर्नु पर्ने देखिएको छ ।

न्यूनतम रोजगारी प्राप्त गर्ने सेवाग्राहीको विवरण धेरै जसो स्थानीय तहबाट सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था नहुँदा पारदर्शीताको पक्ष कमजोर रहेको छ ।

ख. रोजगार सेवा केन्द्रको प्रभावकारिता

सवै स्थानीय तहमा रोजगार संयोजकको नियुक्ति गर्न मन्त्रालयले स्थानीय तहलाई जिम्मेवारी प्रदान गर्ने गरी रोजगार संयोजकको पदपूर्ति र सेवा सुविधा सम्बन्धी मापदण्डमा परिमार्जन भएको छ । विविध कारणले नियुक्तिमा भएको ढिलाईका कारण रोजगार सेवा केन्द्रको सञ्चालनमा समस्या भएको अवस्था छ । यसका अतिरिक्त, नयाँ नियुक्त भएका रोजगार संयोजक, रोजगार सहायकलाई समेत अभिमुखिकरण लगायतका क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने आवश्यकता महशुस भएको छ ।

ग. बेरोजगार व्यक्तिको सीप विकास तथा श्रम बजारमा पहुँच अभिवृद्धि

कार्यक्रमले बेरोजगार व्यक्तिलाई कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित क्रियाकलाप सञ्चालन गरे तापनि कतिपय प्राथमिकताक्रममा रहेका सीपयुक्त तथा शैक्षिक बेरोजगार व्यक्तिलाई श्रम बजारको पहुँचमा सहयोग उपलब्ध गराउन आवश्यक क्रियाकलापको सञ्चालन गर्नु पर्ने हुन्छ । तथापि, कार्यक्रमले यस विषयलाई ध्यान दिँदै आ.व. २०७९/०८० मा युवा रोजगारका लागि रूपान्तरण पहल आयोजना अन्तर्गत कार्यस्थलमा आधारित जीवनपयोगी सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम तय गरी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाइएको छ । यसका अतिरिक्त, विभिन्न आयोजनाहरूले

सञ्चालन गरेको रोजगारमूलक सीप विकास लगायतका क्रियाकलापसंग सहकार्य गर्ने कार्यक्रमको नीतिलाई समेत कार्यान्वयनमा लैजानु पर्ने देखिएको छ। कोभिड पश्चात रोजगारीका क्षेत्रमा पर्न गएको चापलाई मध्यनजर गरी यसतर्फ कार्यक्रमले विशेष ध्यान दिई संयोजनकारी भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने देखिन्छ।

घ. रोजगारमूलक सेवा र सहायतामा समन्वय

श्रम बजारमा उपलब्ध अवसर र सम्भावना, विभिन्न रोजगारदाताको श्रमिकको आवश्यकता, राज्यमा उपलब्ध शैक्षिक तथा सीपमूलक तालिम केन्द्र, स्वरोजगारका लागि वित्तीय पहुँच, व्यावसायिक योजना निर्माण आदि आधारभूत विषयको जानकारी रोजगारीको खोजीमा रहेका वा उपल्लो स्तरको रोजगारी वा स्वरोजगारी गर्न चाहने नागरिकलाई रोजगार सेवा केन्द्रको संस्थागत विकासमा अन्तर-निकाय तथा क्षेत्रगत समन्वय र सहकार्य अभिवृद्धिको आवश्यकता छ।

७.१ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट प्राप्त सिकाई तथा सुझावहारू

- रोजगारी सृजना महत्वपूर्ण तथा बहुक्षेत्रीय कार्य भएकोले आन्तरिक श्रम बजार सुनिश्चित गर्न तीनै तहको सरकार, निजी क्षेत्र तथा सहकारी क्षेत्रमा रहेका रोजगारदाता सरोकारवालाबीच कार्यात्मक समन्वय र सहकार्य आवश्यकता पर्दछ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले स्थानीय तहमा रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने भएकोले कार्यक्रम र स्थानीय तहको थप जिम्मेवारी रहेको देखिन्छ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम का लागि केन्द्रीय मन्त्रालय (MOLESS) ले बिनियोजन गर्ने बजेटको कम्तिमा १५ प्रतिशत स्थानीय निकायले आफ्नै स्रोतबाट बिनियोजन गर्नु पर्ने अनिवार्य ब्यवस्था गरिनु पर्छ।
- रोजगार सेवा केन्द्र (ESC) लाई स्थानीय निकाय कै स्थायी इकाईको रूपमा राख्ने र ESC का कर्मचारीहरूको तलव र कार्यालयगत खर्चहरू स्थानीय निकाय कै बजेट लाइनबाट खर्च गर्ने प्रावधान राख्ने।
- केन्दीय, प्रादेशिक वा स्थानीय निकायबाट सञ्चालन हुने अन्य बिकास निर्माणका योजनाहरूका श्रममूलक काममा सम्बन्धित स्थानीय निकायमा सुचिकृत भएका कामदारहरूलाई कामका लागाउने ब्यबस्था मिलाउन सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।
- निर्देशिकाले व्यवस्था गरे बमोजिम रोजगार सम्वाद मञ्चको गठन गरी स्थानीय सरकारबाट नेतृत्व लिई रोजगारीको सम्भावना, समस्याको निदान तथा रोजगारी सृजनाका नवीनतम उपाय आवलम्बन गर्नु पर्ने।
- स्थानीय निकायहरूले सञ्चालन गर्ने रोजगार कार्यक्रमका लागि श्रममुलक योजना छनोट गर्ने।
- सुचिकृत बेरोजगारहरूलाई स्व-रोजगार उन्मुख सीप विकास तालिम कार्यान्वयन गर्ने।

- यस कार्यक्रमबाट श्रमिकको ज्याला भुक्तानी गर्दा अनिवार्य रूपमा बैंक खातामा भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यवस्थाले बिपन्न वर्गको पारिवारिक तहमा समेत वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि भएको छ । यसले सरकारको हरेक नागरिकको बैंक खाता खोल्ने नीतिमा समेत सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ।
- आन्तरिक रोजगारीका अवसरको क्षेत्रहरूको पहिचान गरी दिगो रोजगारी सिर्जना गर्न र कार्यक्रमलाई प्रभाकारीरूपमा सञ्चालन गरी आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्न सरोकारवाला निकायहरू समेतको सहभागितामा समय समयमा श्रम तथा रोजगार सभा सम्मेलन गर्नु आवश्यक देखिएको छ। प्रथम श्रम तथा रोजगार सम्मेलनबाट प्राप्त निष्कर्षलाई अनुसूचि ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

७.२ कार्यक्रम कार्यान्वयनका चुनौतिगत पक्षहरू

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्यान्यवयका लागि नीतिगत, कानूनी, संरचनागत आधारहरू निर्धारण गरी कार्यान्वयन शुरु गरी केही उपलब्धि हाँसिल भएको छ । यद्यपि रोजगारीको बहुआयामिकता र अन्तर-निकाय समन्वयको बढ्दो आवश्यकताका बीच संस्थागत र क्षमता क्रमश विकसित हुँदै गएको परिप्रेक्ष्यमा देहायबमोजिम विभिन्न प्रकारका चुनौती देखिएका छनः

(क) पहिलो वर्ष कायम भएको बजेट विनियोजनका आधार परिवर्तन भई नयाँ आधार निर्धारण भएकोमा आयोजना प्राथमिकीकरण प्रकृयामा उल्लेख्य समय लाग्नाले कार्यान्वयनमा ढिला भएको र अन्तिम चौमासिकमा काम गर्ने प्रचलनले गर्दा गैरकृषि समयमा रोजगारी उपलव्ध गराउने समयको उपयोग गर्न नसकिएको।

(ख) सशर्त अनुदान हस्तान्तरण पूर्वानुमान योग्य नरहँदा स्थानीय सरकारमा आयोजना कार्यान्वयनमा दुविधा उत्पन्न भई प्रभाव परेको।

(ग) **अपेक्षित अपनत्व (Ownership)को कमी:** प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सङ्घीय सरकारको मात्र कार्यक्रम नभएर तीनै तहका सरकारसँग समन्वय र सहकार्यमा सञ्चालन हुने कार्यक्रम हो। बजेट कार्यक्रम सङ्घीय सरकारबाट व्यवस्थापन भएता पनि स्थानीय तहबाट बजेट वमोजिम कार्यान्वयन हुन नसक्दा लक्ष्य अनुसारको प्रगति हासिल हुन सकेको छैन । यसका लागि मूलत: तीनै तहका सरकारबाट अपेक्षित अपनत्व कायम हुने अवस्थाको सिर्जना गर्नु परेको छ।

(घ) **भौगोलिक दायरा (Coverage) राष्ट्रिय स्वरूपको हुँदा समन्वयको कमी:** यो कार्यक्रम एकै पटक ७५३ स्थानीय तहमा लागू गरिएको हुँदा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र दक्षतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न गराउन विस्तारित भौगोलिक दायरा अनुरूप समन्वय, कार्यान्वयनमा सहजिककरण, सङ्घीय स्वरूपको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रगति प्रतिवेदनको भरपर्दो प्रणाली विकास नभइसकेको हुँदा चुनौती देखिएको छ।

(घ) संस्थागत क्षमता विकास: देशै भरी कार्यक्षेत्र रहेको र लाखौ व्यक्तिको प्रत्यक्ष सरोकार भएको यस प्रकृतिको कार्यक्रम प्रभावकारी कार्यान्वयन र व्यवस्थापनको लागि सरोकारवाला सबै पक्षको क्षमता विकास गरी कार्यक्रमको प्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ। यस कार्यक्रमका लक्षित वर्ग विपन्न बेरोगारको क्षमता अभिवृद्धि गरी माग पक्ष सशक्त बनाउने तथा रोजगारीको लागि स्थानीय रोजगार सेवा केन्द्र वा वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाई आपुर्ति पक्ष सवल बनाउन संस्थागत क्षमता विकास गर्नु पर्ने देखिएको छ। रोजगारी व्यवस्थापन बहुआयामिक बिषय भएकोले अन्तर-निकाय र क्षेत्रमा सहकार्य र समन्वय, कार्यात्मक साझेदारीको खाका सहित नतिजामूलक कार्यान्वयनको लागि सङ्घीय तह, प्रदेश तह र स्थानीय तहका संयन्त्र र कर्मचारीको क्षमता विकास जरुरी देखिएको छ।

(ङ) लेखांकन र प्रतिवेदन: यस कार्यक्रमबाट आयोजना सञ्चालनको लागि स्थानीय तहको ७५३ र मन्त्रालयको गरी कूल ७५४ वटा खर्च एकाई रहेका छन। सबै खर्च एकाईबाट भएको खर्चको एकिकृत विवरण संकलन गर्न कठिनाई रहेको छ। आगामी आ.व. देखि सञ्चालनमा आउने युवा रोजगारीको लागि रूपान्तरण पहल आयोजना अन्तरगतको बजेट सोधभर्नामा आधारित विश्व बैंकको ऋण भएकोले सो को विवरण स्थानीय तहले भिन्दै राख्नुपर्ने हुन्छ। लेखा राख्ने र EMIS मा प्रतिवेदन प्रविष्टि गर्न कार्यमा ढिलाइ भइरहेको छ। साथै, SuTRA लागू नभएका स्थानीय तह र भरपर्दो ईन्टरनेटको सुविधा नभएका स्थानीय तहबाट प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने कार्य जटिल रहेको छ।

(च) रोजगारमूलक सेवा, सहायता र सुविधा प्राथमिकतामा नपरेको: कार्यक्रमले मुख्यत: विपन्न बेरोजगार नागरिकलाई न्यूनतम रोजगारी उपलब्ध गराउने कार्यमा केन्द्रित हुनुपर्दा रोजगारमूलक सेवा प्रवाह, सहायता प्रदान र सुविधा उपलब्ध गराउने कार्यले प्राथमिकता पाउन नसकेको अवस्था छ।

(छ) अपेक्षा र आपूर्ति बीचको अन्तर: यस कार्यक्रममा सहभागि हुन ठूलो संख्यामा बेरोजगार व्यक्तिले आवेदन दिएको तर कार्यक्रमले विभिन्न प्रकारका बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारीमा संलग्न गराउन नसकेको वा रोजगारमूलक सेवा प्रदान गर्न नसकेको कारणले नागरिकको अपेक्षा र सेवा प्रवाहमा अन्तर देखिएको छ। साथै बेरोजगार सहायताका क्रियाकलाप एकीकृत स्वरूपमा प्रवाह नहुँदा सेवाग्राहीको सन्तुष्टि सुनिश्चित गर्न सकिएको छैन।

(ज) रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS)को स्तरोन्नती र तथ्याङ्कको सुरक्षा: यस कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा सहजता कायम गर्न रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) सञ्चालनमा रहेको छ। रोजगारीका क्षेत्रका सम्पूर्ण सूचनाहरू (बेरोजगारको विवरण, रोजगारदाताको विवरण, रोजगारीको अवसर आदि) एउटै पोर्टलबाट प्राप्त हुने गरी EMIS को Software र

Hardware मा स्तरोन्नती गर्नु आवश्यक छ । साथै यसमा रहने तथ्याङ्क तथा सूचनाको सुरक्षा, विश्वसनियता र गोपनियता कायम गर्ने विषयलाई सम्बोधन गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

(झ) प्राविधिक सक्षमता: श्रममूलक आयोजनाको छनौट लागत अनुमान तयारी तथा मूल्याङ्कन गर्ने कार्यको लागि स्थानीय तहमै क्षमता विकास गर्नु पर्ने हुन्छ । यस प्रकृतिका आयोजनाको लागत अनुमान तयार पार्न स्वीकृत नर्म्स पनि पाइदैन । यस कार्यक्रमका लक्षित वर्गको श्रमको उत्पादकत्वको आधारमा मापदण्ड तयार पार्नु चुनौतिपूर्ण रहेको छ । साथै भौगोलिक अवस्थिति अनुसार एउटै मापदण्ड लागू गर्नु अर्को चुनौतिको कार्य हो ।

(ट) प्रभावकारी अनुगमन र मूल्याङ्कन: ७५३ वटा स्थानीय तहमा सञ्चालित आयोजना तथा रोजगार सेवा केन्द्रको व्यवस्थापनमा मूलत: स्थानीय सरकारलाई नै बजेट र कार्यविधि प्रदान भएकोमा कार्यस्थलमा सुपरिवेक्षण र प्रतिवेदन कार्य ज्यादै न्यून मात्रामा भएको छ ।

९. असल अभ्यास र अनुभूति पदम बहादुरको सपना

पम्फा घले
रोजगार संयोजक
त्रियुगा न.प.

त्रियुगा नगरपालिका नेपालको कोशी प्रदेशमा रहेको उदयपुर जिल्लाको एक नगरपालिका हो । उदयपुर जिल्लाको सदरमुकाम गाईघाट यस नगरपालिका भित्रको एक केन्द्रीय स्थल हो । १६ नं. वडा निवासी पदम बहादुर दमाई अति विपन्न दलित समुदाय भित्र पर्दछन् । पिता मंगल बहादुर दमाई तथा माता चौरासी माया दमाइको कोखबाट जेठो सन्तानको रूपमा पदम बहादुर दमाइको जन्म वि.स. २०३८/१०/१५ गते साविक चिलाउनेमा भएको हो । पदम बहादुरको ४ भाई छोराहरू गरि जम्मा ६ जनाको परिवार भएका पदमबहादुर दमाईको आफ्नो जग्गाले एक महिना पनि खान नपुग्ने र दैनिकी ज्याला मजदुरीमा पनि निरन्तर रूपमा काम गर्न नपाउँदा आफ्नो परिवारको जिविकापार्जन गर्न साह्रै गाह्रो भएको उँहा बताउछन । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत न्यूनतम रोजगारीमा संलग्न हुन रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत भई आ.व. २०७८/०७९ र २०७९/०८० मा पनि १०० दिनको रोजगारी प्राप्त हुँदा उँहालाई आफ्नो घर चलाउन निकै सहज भएको छ ।

जाल्पादेवी थान जाने बाटो सिढी निर्माण योजनामा संलग्न भई १०० दिनको रोजगारीको ज्याला वापतको रकम जम्मा रु ५७१२३/- ले घर खर्च चलाउन निकै सहज भएको उँहा बताउछन् । बैंक मार्फत सोझै आफ्नो खातामा रकम पाउँदा वहाँ निकै नै हर्षित भएको र उक्त रकमबाट एउटा बँगुर र ४ वटा बाख्रा किनेको वहाँ भन्नुहुन्छ । "बंगुर र बाख्राबाट नाफा आएको रकम बाट म मेरो यो सानो भत्केको घर बनाउछु", उक्त रकमबाट उँहाले आफ्नो घर बनाउने सपना साकार हुने भन्ने आशा बोकी निरन्तर रूपमा यस्ता काम पाए आफ्नो छोराछोरीलाई पनि गुणस्तरिय शिक्षा दिलाउथे भन्नुहुन्छ । लाभग्राही परिचय पत्र लिई काम गर्न

पाउँदा उहाँलाई आफ्नो आत्मसम्मान बढेको भन्नुहुन्छ, “अरु धेरै ठाउँमा ज्याला मजदुरी गर्दा कहिले पनि परिचय पत्र नदिएको र नेपाल सरकारबाट प्रमाणित परिचयपत्र पाउँदा म पनि नेपाल सरकारको कर्मचारी भए र नेपाल सरकारले मेरो जिवन बिमा पनि गरेकोले मलाई केही भयो भने मेरो परिवारलाई त्यसबाट प्राप्त हुने स्रोतले मेरो परिवारलाई जिवन निर्वाह गर्न सहज हुन्छ” । नेपाल सरकारले सूचिकृत बेरोजगारलाई रोजगारी दिने अभिप्रायले गरेको यस्ता कार्यले म जस्ता विपन्न अन्य व्यक्तिहरू पनि लाभान्वित हुँदा विपन्नको साथमा सरकार छ, भन्ने अनुभूति दिलाउन सकिन्छ भन्ने लागेको छ, भन्नु हुन्छ पदमबहादुर । साथै सूचीकृत कामदारलाई गरिने जिवन विमाले हाम्रो काम र जीवनको सुरक्षा पनि सरकारले गर्ने रहेको भन्ने आशा जागेको छ, भन्नु हुन्छ ।

Roadside Plantation: A 'Clean and Green" Model in Madhesh Province

Sandeep Kumar Sah
(E.C.)
Paroha Municipality, Rautahat

'Connecting People to Nature', the theme for World Environment Day 2017, is applicable ever and everywhere. The roadside plantation in Parhora municipality of Rautahat in Madhesh province has been established as a model in the province.

The first municipal assembly held after the local level election 2017 decided to keep the municipality clean and green. Accordingly, the municipality planted 12 thousand trees on both sides of .13 kilometres (kms) long road from the entry point of Paroha Municipality at Birendra Highway to the border of India covering 9 wards. Most of the plants were destroyed due to lack of water, lack of care and protection due to long distance planting, cattle grazing and uprooting by farmers.

In the fiscal year (FY) 2020/21 (Bikram Sambat 2077/78), the Prime Minister Employment Programme (PMEP) with the support from the Youth Employment Transformation Initiative (YETI) Project implemented under the subsidized loan agreement from The World Bank Group employed 40 registered unemployed persons to take care of plantation on both sides of 13 km long road including gap feeling plantation, weeding, watering and applying fertilizer. As a result, 80 percent trees survived. In the FY 2078/79, nine thousand trees more were planted along 10 km road (four thousand along five kms road from Bankul bordering with ward 7. to Rampur in ward number 9; two thousand on both sides of 2.5 km road from Motipur to Matsari; and two thousand on both sides of 2.5 km postal (Hulaki) highway within this municipality. Twenty one thousand trees were planted along on both sides of 23 kms road in a period of three years. The municipality continued maintenance at the plantation sites.

In the current FY 2022/23 the program employed 40 registered unemployed people were for 60 days on average to maintain plantation. As a result,, tree plantation has been a pride of this municipality. The living standards of the employed people have also improved. They have not taken loan from the money lender. Forced migration to places like Punjab, Haryana, and Gujarat in India for employment was reduced. Since the employment was available in the village, family relations have also been strengthened and children's school education also improved.

This tree plantation has not only cleaned the city and greenery has increased the beauty of the roads. The place has been famous for Tiktok video shoots. The plantation area has become a resting place for the farmers. The area gives a feeling of being in the forest. It will also contribute to reducing the climate change impact such as ground water recharge, biodiversity conservation, improving birds' habitat, and reducing natural disaster. With the success of tree plantation project, this municipality has been identified as a model in Madhesh province.

महिलाको नेतृत्वमा फेरियो गोरेटो बाटोको स्वरूप (बाग्मती प्रदेश)

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका स्थानीय तहहरूमध्ये पाँचपोखरी थाङ्पाल गाँउपालिका एक हो । यो गाँउपालिका पर्यटकीय तथा धार्मिक रूपमा समेत प्रख्यात रहेको छ ।

आ.व. २०७९/८० मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत **गैरीटोल देखि डाँडाटोलसम्म गोरेटो बाटो मर्मत** शिर्षकमा गाँउपालिकाको लागत साँझेदारी रु. ३४५०००/- र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम(नेपाल सरकार) रु. २२५०००/- गरी जम्मा रु. ५७०००० (अक्षेरेपी पाँच लाख सत्तरी हजार मात्र) विनियोजन भयो । यस गोरेटो बाटोको मुख्य उपभोक्ता दलित तथा पिछडिएका वर्गहरू पर्ने भएकोले सबै बेरोजगार सुचीमा सुचिकृत तथा काम गर्नको निमित्त छनौट भएका ७ जना कामदारहरू (२ जना महिला, ५ जना पुरुष)को बैठकले समुहको सल्लाह बमोजिम श्री कमला सार्कीलाई रोजगार उपभोक्ता समितिको संयोजक तोकी गोरेटोबाटो मर्मत तथा स्तरोन्नतीको कार्य मिति २०७९/०९/२० गते देखि सुचारु गरियो ।

गोरेटो बाटो मर्मत गर्ने क्रममा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत विनियोजन गरिएको रकम कामदारको ज्याला तथा गाँउपालिकाको साँझेदारी रकम कार्यस्थलमा आवस्यक पर्ने निर्माण सामाग्री खरिद तथा ढुवानी वापतको कार्यमा खर्च गरियो । गोरेटोबाटो निर्माण गर्ने स्थानमा ढुङ्गा नपाइने भएकोले कामदारहरूलाई ढुङ्गा फोर्नको निमित्त

पहिलेको अवस्था

अहिलेको अवस्था

केही दिन लगाएर गोरेटोबाटो निर्माण स्थलसम्म गाडि मार्फत ढुवानी गरी लगेर कार्य सम्पन्न गरियो। गाँउघरमा हिँड्ने बाटो बनाएर ज्याला वापत प्राप्त गरेको रकमले रोजगार उपभोक्ता समितिका संयोजक कमला सार्कीले आफ्नो छोराछोरीको विद्यालयमा शुल्क तिर्ने, पढाइको लागि किताब कापी तथा घर खर्चमा खर्चिएको बताउनुभयो। त्यसैगरी सोहि गोरेटो मर्मत को निमित्त काम गरेका अविनाश बोगटीले काम गेरर प्राप्त भएको रकममा केहि रकम थप गरी थोरे भैसी खरिद गरेको बताउनुभयो। गोरेटोबाटो मर्मतको काममा खटिएका अर्को कामदार बिन्दा अधिकारीले जिविकोपार्जन तथा घरको आर्थिक उपार्जनमा टेवा पुऱ्याउने सोच बनाई काम गरेर प्राप्त रकमले दुई माउ बाख्रा खरिद गर्नुभएको छ। यसरी प्रायः सबै कामदारले कुनै न कुनै उपलब्धिमुलक कार्यमा आफुले प्राप्त गरेको ज्याला वापतको रकम खर्च गरेको पाइन्छ।

गैरीटोलदेखि डाँडाटोलसम्म गोरेटो बाटो मर्मत रोजगार उपभोक्ता समितिका संयोजक श्री कमला सार्कीको भनाई अनुसार आफुले नेतृत्व लिएर काम गरिरहँदा जिम्मेवारी धेरै भएको, आफ्नो नेतृत्व विकास भएको र थोरै भए पनि आफुले काम गरेर प्राप्त ज्यालाले घर खर्च टार्न पाँउदा परिवार तथा अफुलाई पनि खुसी लागेको र महिलाले पनि नेतृत्व गरेर काम गर्न सकिने रहेछ भन्ने कुरा सिकेको बताउनु हुन्छ। गोरेटो बाटो बनेपछि हिँड्डुल गर्न, भारी बोकेर हिँड्न, मिल तथा खेतबारीमा आवतजावत गर्न धेरै सहज भएको छ। बाटोमा आउजाउ गर्दा लड्ने, चोटपटक लाग्ने जोखिमबाट पनि मुक्ति पाएकोले यो बाटो मर्मत गर्न रकम विनियोजन गर्ने पाँचपोखरी थाङ्पाल गाँउपालिका, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, रकम विनियोजनमा सहयोग गर्ने वडा कार्यालय तथा सबै सरोकारवाला निकायको सामुहिक प्रयासमा गोरेटो बाटोको स्वरूप फेरिएकोमा स्थानीय समेत खुसी व्यक्त गर्दछन्।

ग्याविन जाली भर्ने योजनाले रोकियो नदि कटान, जोगियो कृषकहरूको जीवन (गण्डकी प्रदेश)

सञ्जय दत्त ढकाल
रोजगार संयोजक
रूपा गाउँपालिका, कास्की

रूपा गाउँपालिका गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत कास्की जिल्लाको दक्षिण पूर्वी भागमा अवस्थित छ। रूपा गाउपालिका वडा नं ५ का केही उच्च जोखिममा रहेका दुई वस्तिहरू फेदी र सहेलाका बासिन्दाहरूलाई वर्षेनी वर्षा यामसंगै दु:ख दिने आपुखोला को नियन्त्रण गर्नका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम एक महत्वपूर्ण कार्यक्रमका रूपमा प्रभावकारी देखिएको छ।

आपुखोला प्रभावित क्षेत्रमा रहेको करिब २०० रोपनी उर्वर खेतियोग्य जमिनको संरक्षण गरी खोला कटानलाई रोक्न, पोखरा महानगरपालिकासँगको एकमात्र सम्पर्क स्थापित गर्ने पक्की मोटरवेल पुलको संरक्षण गर्न, तथा सहेला वस्तीसम्म पुग्नका लागि एक मात्र पुलको संरक्षण गर्नका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा सूचिकृत वेरोजगारहरूको परिचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी ग्याविन जाली भर्ने योजना आ.व. २०७९/०८० सञ्चालन गरिएको थियो।

पोखरा महानगरपालिकाको बाटो हुँदै जानु पर्ने, आपुखोला पारी शुक्लागण्डकी नगरपालिका तनहूँको सिमानासँग जोडिएर रहेको रूपा गाउपलिका वडा नं ५ मा अवस्थित सहेला गाँउ, कृषि पेशामा आश्रीत करिब ३० घरघुरी परिवारको रहेको क्षेत्र हो। जहाँ तरकारी खेती, ऊखुखेती,बंगुरपालन, भैंसी तथा गाई फर्म र कुखुराजन्य पेशा अगालेका कृषकहरू भेटिन्छन्। त्यस बस्तीको सबैभन्दा ठुलो समस्याको रूपमा रहेको आपुखोला रहेको छ। वर्षायामसँगै उनीहरू आफ्नै गाउँभित्र नै बन्धक बस्नुपर्ने अवस्था सिर्जना हुन्छ। गाँउलेको पहलमा बनेको एकमात्र अस्थायी पुल पनि वर्षेनी खोलाको कटानका कारण उच्च जोखिममा रहेको थियो। यसपाली सोही पुलको संरक्षणका लागि रूपा गाउपालिका मार्फत् प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमद्वारा पुलको वरपर खोलाले कटान गरेको क्षेत्रमा ग्याविन बक्स भरियो साथै पुलभन्दा केही तल प्राविधिकको सल्लाह बमोजिम चेकड्यामको समेत निर्माण गरियो। गाउँपलिकाको लागत साझेदारिमा सम्पन उक्त योजनामा रोजगार सेवा केन्द्र रूपा गाउँपलिकामा सुचिकृत बेरोजगार युवाहरूको परिचालन गरिएको थियो। अझ खुसिको खबर त के भने उक्त ग्याविन र चेक ड्यामका कारणले यस वर्षको वर्षायाममा पुलको कटानलाई निकै नै कम गराएको छ र ठुलो वर्षामा पनि पुल तर्नका लागि ठुलो साहस मिलेको त्यहाँक स्थानीयहरूले बताएका छन्।

यसैगरी आपुखोलाले कटान गरी उच्च जोखिममा रहेको पोखरा महानगरपालिका र रूपा गाउँपालिका जोड्ने (शिसुवा-पोल्याङटार) बाटोमा बनेको पुल वरपरको भागमा गरिएको छेकबाँध निर्माणले समेत करिव ५० रोपनी खेतियोग्य जमिन र सिङ्गो फेदी गाउँलाई खोलाको कटानबाट बचाउन एक महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ। यि विभिन्न कार्यका लागि रूपा गाउँपालिकाले करिब २०० थान ग्याविन वक्स तारजाली र सोका लागि आवश्यक ढुंगा र अन्य सामग्रीको लागत साझेदारी गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत प्राप्त सशर्त अनुदान रकम खर्च गरेको थियो।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाटबाट फेरिएको विद्यालयको स्वरूप (लुम्बिनी प्रदेश)

नरमाया सुवेदी
रोजगार संयोजक
सितगंगा नगरपालिका

शितगंगा नगरपालिका लुम्बिनी प्रदेशको अर्घाखाँची जिल्लाको दक्षिणी भूभागमा अवस्थित छ । यस शितगंगा नगरपालिकामा विगत ४ वर्षदेखि विभिन्न योजनाहरू सञ्चालन भएका छन । योजनाहरूमा गोरेटो बाटो, पक्की तथा कच्ची नाली निर्माण, मन्दिरहरू निर्माण, विद्यालय निर्माण तथा मर्मत, प्रतिक्षालयहरू निर्माण तथा सार्वजनिक पूर्वधारहरूको निर्माण तथा मर्मत गर्ने योजनाहरू सञ्चालन हुँदै आएका छन् र ती योजनाहरूमा सूचीकृत भएका व्यक्तिहरूले न्यूनतम् रोजगारी प्राप्त गर्ने गरेका छन्। शितगंगा नगरपालिकाको वडा नं. ११ को दुम्सी भन्ने स्थानमा गत आ.व. २०७८/०७९ र आ.व. २०७९/०८० मा दुम्सी आधारभुत विद्यालय भवन प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट निर्माण भएको छ । शितगंगा नगरपालिकाको कार्यालयदेखि पश्चिम दक्षिणमा करिब २२ किलोमिटरको दुरीमा रहेको र उक्त ठाउँ भौगोलिक हिसाबले धेरै विकट कच्ची बाटो भए तापनि गाडीहरूको पहुँच पुगेको छैनन् । दुम्सी आधारभूत विद्यालय भवन गत आ.व. २०७८/०७९ मा चार कोठे भवन निर्माणका लागि मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रमको लागत साझेदारीमा सञ्चालन भएको थियो । मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रमको रु. ३,००,००० (तीन लाख) रकमबाट निर्माण सामग्री र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट रु. ५,७७,००० (पाचँ लाख सत्तहत्तर हजार) श्रमिकको ज्यालामा खर्च हुने गरी कुल ८७७००० (आठ लाख सत्तहत्तर हजार) को लागतमा सञ्चालन भएको थियो । यो आयोजनामा १० जना सूचिकृत बेरोजगार व्यत्तिहरूले न्यूनतम १०० दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए ।

भौगोलिक रूपमा धेरै विकट अनि शिक्षाको पहुँचबाट वञ्चित रहने अवस्थामा रहेको विद्यालय प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट सुधार भएपछि धेरै राहत मिलेको सम्बन्धित सरोकारवालाले भने । आगामी दिनहरूमा पनि यस्तै कामहरू प्र.म.रो. कार्यक्रमले गर्दै जाओस् भनेर शुभकामना पनि व्यक्त गरे ।

शितगंगा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत झविन्द्र खनाल भनुहुन्छ **"नेपालकै सबैभन्दा ठुलो र भौगोलिक रूपमा धेरै विकट रहेको यस पालिका यहाँ विपन्न तथा पछाडी परेका वर्गहरू पनि रहेका छन् । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले शितगंगा नगरपालिकामा राहत लिएर आएको छ । स्थानीयमै भएका सामुदायिक संरक्षणका कार्यहरू पनि गर्न सकिने र स्थानीय तहमा रोजगारी**

पनि दिने हुनाले यसले शितगंगा नगरपालिकामा रहेका बेरोजगारलाई बरदान साबित भएको छ । त्यसैले पालिकाको योजनामा रोजगारमा सूचिकृत बेरोजगारलाई लगाउने गरी यसलाई विशेष पहल गरिनेछ । साथै आर्य आर्जन बढाउने र रोजगारी सृजना गर्न कुरामा विशेष पहल गरिनेछ ।"

श्रमिकको श्रमले जोगिने भयो विद्यार्थीको ज्यान (कर्णाली प्रदेश)

जुम्ला जिल्लाको कनकासुन्दरी गाउँपालिका वडा नं. ४ धोविघाट गाउँमा रहेको श्री आधारभुत विद्यालय धोविघाट सिंजा जुम्ला खोलाको किनारमै अवस्थित छ। धोविघाट खोलाको किनारमा रहेको यस विद्यालयको पर्खाल नहुँदा जोखिम थियो। हाल पर्खाल निर्माण भएपश्चात् विद्यालय परिसरमा खुसी छाएको छ।

साना साना विद्यार्थीहरू खोलाको किनारमा गई पानीमा खेलेर आउँदा भिजेर आउने, वर्षायाममा खोलो बढेको बेला अति जोखिम थियो। विद्यार्थीहरू खोलामा बग्ने पिरले अभिभावकहरूलाई सताइरहन्थ्यो। भलिबल तथा फुटबल खेल्दा बल खोलामा जाने हुनाले बल लिन गएका विद्यार्थी भिजेर आउने तथा बल बगेर जाने समस्या धेरै रहेको थियो। खोला बढेको बेला शिक्षकले टिफिन समयमा पनि विद्यार्थीहरू बग्ने डरले हेरचाह गरिरहनु पर्दथ्यो।

अभिभावकहरू आफ्ना बालबालिकाहरूलाई डराइ डराइ स्कुल पठाउने गर्थे। एक जना स्थानीय रन्नी बहादुर जिसीले भने-"यस विद्यालय आसपासका समुदायका मानिसले यस्तो खोलाको नजिक विद्यालय भएकाले पर्खाल निर्माणका लागि विभिन्न निकायमा विभिन्न समयमा अग्लो र बालबालिकाहरू माथि नआउन सक्ने पर्खाल निर्माणको माग गरे तर कुनै पनि निकायबाट पर्खाल बन्न सकेको थिएन। रोजगार संयोजकले हाम्रो समस्या बारे गाउँपालिकामा सहजीकरण गरिदिएर अहिले समस्या समाधान भयो।"

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष विर्ख बहादुर घर्तीले आफ्नो विद्यालयको पर्खाल नभएर समस्या रहेको गुनासो जब प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका संयोजक हंसराज न्यौपानेसँग राखे न्यौपानेले तत्काल सहमति जनाए र बजेटको व्यवस्थाका लागि पहल गरिदिए। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमवाट आ.व. २०७८। २०७९ मा चार लाख र आ.व २०७९।०८० चार लाख गरी जम्मा आठ लाख रूपैयाँ श्रमिकको ज्याला बापत् र उक्त विद्यालय पर्खाल निर्माणका लागि चाहिने निर्माण सामाग्री खरिदको लागि कनकासुन्दरी गाउँपालिका र वडा नं. ४ बाट चार लाख रूपैयाँ रकम विनियोजन भएको र विद्यालयको पर्खाल घेरावारको काम सम्पन्न भएको हो। विद्यालयको पर्खालको निर्माण कार्य सम्पन्न भए पश्चात् यहाँका अविभावक विद्यार्थी र शिक्षक खुसी भएका छन।

यस विद्यालयका प्रधानाध्यापक श्री मान बहादुर बुढाले भनेका छन् - "पर्खाल निर्माण नहुँदा जुनसुकै बेला आफ्नो व्यक्तिगत फाइदाका लागि समुदायका मानिसहरू विद्यालयका हाताभित्र प्रवेश गरी पठन पाठनमा वाधा पुऱ्याउने काम गर्थे तर प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट प्रर्खाल निर्माण भएपछि विद्यालय क्षेत्र हाल सुरक्षित भएको छ। यस कार्यक्रमले गर्दा यहाँका विपन्न बेरोजगारले पर्खाल निर्माणमा काम गरे बापत ज्याला रकम बुझेर घर खर्च चलाएका छन। विद्यार्थीहरू खोलामा बग्ने समस्या हटेको छ।"

भजनी नगरपालिका नवलपुर कृषि सडक (सुदूरपश्चिम प्रदेश)

इरसाद खाँ
रोजगार संयोजक
भजनी नगरपालिका

सुदूरपश्चिम प्रदेशको कैलाली जिल्लाको मध्य दक्षिणी क्षेत्रमा रहेको यस भजनी नगरपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेशमा अवस्थित रहेको छ । विश्वमा नै लोपोन्मुख जलचर प्राणी डल्फिन यस नगरपालिकाको वडा नं. ३ र ८ को दक्षिणी भागमा रहेको मोहना नदीमा दृश्यावलोकन गर्न सकिने भएकाले पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सकिने देखिन्छ । त्यस्तै नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका तालतलैया विशेष गरी वडा नं. ४ बिजुलियामा लौकहाभौकाहा ताललाई समेत पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ । कैलाली जिल्लाकै सबैभन्दा बढी बाढीको डुबान, कटान, पटानीबाट वर्षेनी सयौ बिगाहा खेतिबाली नोक्सान भई खाद्यान्न अभाव हुने र बस्तीहरू नै जोखिममा रहेका छन ।

नेपाल कृषि प्रधान देश हो । यहाँ अधिकांश मानिसहरू कृषिमा निर्भर रहेका छन । यस नगरपालिकामा खेति योग्य जमिन प्रशस्त रहेको र खेतहरूमा समय समयमा खनजोत र सिंचाईका गर्न आवतजावतका लागि मुख्य सडक बाहेक अरु शाखा सडक नरहेको अवस्थामा कृषि गर्न समस्या परिरहेको, समयमा खेती गर्न नसकी कृषि उत्पादनमा कमी आउने कारणलाई मध्ये नजर गरी सो सडक विस्तार गरि कृषि क्षेत्रमा योगदान पुग्ने देखिन्छ । त्यसैले यो सडक यातायात आयोजना छनौट गरिएको थियो । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत भजनी नगरपालिकामा वडा नं. ६ मा बेहरवा पुलदेखि दक्षिण बेहरवा नालाको दुवै ढिक हुँदै गोडचौरा नर्सरीसम्म नयाँ सडक निकाल्ने, नवलपुरमा यो आयोजना सञ्चालन गरिएको थियो । यस आयोजनामा २२ जना बेरोजगार व्यक्तिहरू संलग्न रहेका थिए । यस आयोजनाको लम्बाई करिब १५०० मि. रहेको थियो । कुल लागत रकम छ लाख अन्ठानब्बे हजार एक सय सत्तरी रूपैयाँ रहेको यो आयोजनाको काम ५५ दिनसम्म सञ्चालन भई सम्पन्न भएको थियो ।

वडा नं. ६ मा बेहरवा पुलदेखि दक्षिण बेहरवा नालाको दुवै ढिक हुँदै गोडचौरा नर्सरीसम्म नयाँ सडक निकाल्ने आयोजना सम्पन्न पश्चात् त्यहाँका समुदायलाई खेतहरूमा समय समयमा खनजोत सिंचाईका लागि आवतजावत गर्न निकै सहज भएको छ । जसको परिणाम समुदायको विभिन्न समयमा गरिने मौसमी तथा बेमौसमी खेतीतिर आकर्षण बढ्ने देखिन्छ । आयोजनाबाट लाभान्वित हुने समुदायका मानिसहरू कृषिमा आश्रित हुनुका साथै रोजगारीको खोजीमा प्राय: पुरुषहरू मित्र राष्ट्र भारतमा जाने गरेका छन । यस्तो आर्थिक मन्दीको समयमा विपन्न, पिछिडिएको समुदाय, एकल महिला र जो घरबाट बाहिर काम गर्न पनि जान नसक्ने

अवस्थाका व्यक्तिहरूका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम वरदान सावित भएको छ। यस कार्यक्रमबाट रोजगारी सृजना हुनुका साथै न्यूनतम रोजगारी सिर्जनाले अति विपन्न परिवारलाई सामाजिक संरक्षण भएको छ भने अर्कोतिर सार्वजानिक निर्माणका कार्यहरूमा सहभागिता बढी श्रमको सम्मान गर्ने र आफ्नो ठाउँ आफै बनाउँ भन्ने भावनाको विकास हुँदै गएको छ।

अनुसूचि १: प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको नतिजाको खाका

दिर्घकालिन सोचः सबैका लागि रोजगारीको प्रत्याभूति मार्फत नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार

लक्ष्यः आन्तरिक रोजगारीका अवसरमा वृद्धि र सामाजिक संरक्षणको प्रवर्धन गर्ने

सूचकांकहरू

१) बेरोजगार र अर्धबेरोजगारीको दर घटेको हुनेछ।

२) लक्षित परिवारको गरिबी घटेको हुनेछ।

उपलब्धी १: उत्पादनशील रोजगारीमा वृद्धि

१.१) कार्यक्रमका कारण सिर्जना भएका रोजगारी वा स्वरोजगारीको संख्या (नियमित र न्यूनतम)

२.२) सूचिकृत बेरोजगारहरू रोजगारी वा स्वरोजगारीमा संलग्न भएको संख्या (प्रतिशतमा)

१.३) क्षमता अभिवृद्धिका कारण थप रोजगारी/ स्वरोजगारीमा संलग्न भएको संख्या।

१.४) रोजगारी वा स्वरोजगारी सिर्जनाका लागि गरिएको नीतिगत निर्णयहरूको संख्या।

उपलब्धी २: न्यूनतम रोजगारीको सुनिश्चितता मार्फत सामाजिक संरक्षणको प्रवर्धन

२.१) रोजगारीमा संलग्न भएका लक्षित घरधूरीहरूको संख्या (नियमित र न्यूनतम)।

२.२) स्वरोजगारीमा संलग्न भएका लक्षित घरधुरीहरूको संख्या (नियमित र न्यूनतम)।

२.३) लक्षित परिवारको रोजगारी वा स्वरोजगारीबाट भएको आय वृद्धि।

२.४) न्यूनतम रोजगारी प्राप्त नगरेका लक्षित घरधूरीले निर्वाह भत्ता प्राप्त गरेको प्रतिशत।

परिणाम १: रोजगारी र सामाजिक सुरक्षामा पहुँच वृद्धि

- रोजगारीको हक र कार्यक्रम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत
- रोजगारी, स्वरोजगारी तथा बेरोजगारहरूको लगत अद्यावधिक भएको
- रोजगारी, स्वरोजगारीका लागि सहायता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या
- रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत आपुर्ति भएको श्रमिकको संख्या
- स्वरोजगारीका लागि सहुलियतपूर्ण ऋण प्राप्त गर्नेको संख्या

परिणाम २: बेरोजगार व्यक्तिको सीप र क्षमतामा वृद्धि

- रोजगारमूलक सीप प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या
- रोजगारदाताको माग अनुसारको सीप तथा क्षमताको विकास भएको श्रमिकको संख्या
- स्वरोजगारको लागि सहायता प्राप्त गर्ने बेरोजगार व्यक्तिको संख्या
- तालिम पश्चात रोजगारी वा स्वरोजगारीमा संलग्न भएका बेरोजगार व्यक्तिको संख्या

परिणाम ३: रोजगारी सिर्जनामा समन्वय र सहकार्यमा अभिवृद्धि

- संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि भएको संलग्न संस्थाहरूको संख्या
- रोजगार सेवा केन्द्र र रोजगारदाता बीच भएको छलफल संख्या
- रोजगार सेवा केन्द्रको काम प्रति सन्तुष्ट भएको सेवाग्राहीको प्रतिशत
- रोजगारी र स्वरोजगार सिर्जना गर्ने सम्बन्धमा भएको रोजगार सम्बाद मञ्चको बैठक तथा छलफलको संख्या
- सहकार्य र समन्वयबाट परिचालन भएको थप बजेटको रकम
- विभन्न तहका सरकारबाट सञ्चालित विकास कार्यक्रम / आयोजनाका बीचमा समन्वयका लागि भएका बैठकको संख्या

अनुसूचि २: स्थानीय तहगत तथ्याङ्क
कोशी प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	ताप्लेजुङ	फुङलिङ नगरपालिका	५,०७४	४,२१८	९,२९२	४,८३०	३,६८०	८,५१०	२९	१२१	११४२४	९४	
२	ताप्लेजुङ	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	२,४७४	४,२१८	६,६९२	२,२९६	३,७१८	६,०१५	५	६९	६९००	१००	
३	ताप्लेजुङ	फक्ताङ्लुङ्ग गाउँपालिका	१,८७४	४,१००	५,९७४	१,०८०	३,३४६	४,४२६	४४	७७	६१८८	८०	
४	ताप्लेजुङ	मिक्वाखोला गाउँपालिका	१,४५९	४,२१८	५,६७७	१,३०५	३,९७२	५,२७७	७	५५	५४२०	९९	
५	ताप्लेजुङ	मेरिङ्गदेन गाउँपालिका	२,५३१	४,२१८	६,७४९	२,३७५	३,९६०	६,३३५	१४	७१	७१००	१००	
६	ताप्लेजुङ	मैवाखोला गाउँपालिका	३,५७४	४,२१८	७,७९२	३,४४२	३,८२७	७,२६९	२०	८९	९१००	१०२	
७	ताप्लेजुङ	पाथीभरा याङ्वरक गाउँपालिका	३,२७४	४,२१८	७,४९२	३,०४९	३,८३६	६,८८६	१३	८२	८२००	१००	
८	ताप्लेजुङ	सिदिङ्गवा गाउँपालिका	२,९७४	४,२१८	७,१९२	२,६२९	३,५५६	६,१८५	१८	७८	७८००	१००	
९	ताप्लेजुङ	सिरीजङ्गा गाउंपालिका	२,६७४	४,२१८	६,८९२	२,०९४	३,७८१	५,८७५	११	७८	६८९८	८८	
१०	पाँचथर	फिदिम नगरपालिका	९,१७४	४,०१८	१३,१९२	९,०४७	३,७७६	१२,८२३	२७	१८७	१८६५१	१००	
११	पाँचथर	कुम्मायक गाउँपालिका	२,७७४	४,०१८	६,७९२	२,५७४	३,५१९	६,०९२	९	७६	७५५९	९९	
१२	पाँचथर	तुम्बेवा गाउँपालिका	३,१७४	४,०१८	७,१९२	२,९४४	३,४२६	६,३७०	१०	८२	८०५१	९८	
१३	पाँचथर	फालेलुङ्ग गाउँपालिका	४,५४५	३,९९०	८,५३५	४,३२४	३,७११	८,०३५	८	१३६	१३६००	१००	
१४	पाँचथर	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	७,७७४	४,०१८	११,७९२	७,३८५	३,३२५	१०,७११	७८	१७९	१५४४५	८६	
१५	पाँचथर	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	१,४७४	४,०१८	५,४९२	१,३४९	३,५७१	४,९२०	८	५४	५३०२	९८	
१६	पाँचथर	याङवरक गाउँपालिका	६,४७४	४,०१८	१०,४९२	६,३४८	३,२५७	९,६०५	१५	१४३	१३५२३	९५	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१७	पाँचथर	हिलिहाङ्ग गाउँपालिका	३,५७४	४,०१८	७,५९२	३,४२१	३,३३६	६,७५८	१७	१३६	१३४६०	९९	
१८	इलाम	ईलाम नगरपालिका	४,५५७	३,९१८	८,४७५	४,४९१	३,७२१	८,२१२	२५	१७८	१०८६६	६१	
१९	इलाम	देउमाई नगरपालिका	२,४५७	३,८५९	६,३१६	२,४२६	३,०१०	५,४३६	१०	७८	६८९५	८८	
२०	इलाम	माई नगरपालिका	५,८५७	३,९१८	९,७७५	५,७८६	२,८७५	८,६६१	१६	२१०	१२३४७	५९	
२१	इलाम	सूर्योदय नगरपालिका	४,३५७	३,९०४	८,२६१	४,००५	३,६४६	७,६५१	९	१०५	१००३४	९६	
२२	इलाम	चुलाचुली गाउँपालिका	३,२५७	३,९१८	७,१७५	२,३८०	२,७९१	५,१७१	१६	१४७	५५०९	३७	
२३	इलाम	फाकफोकथुम गाउँपालिका	३,२५७	३,९१८	७,१७५	२,९६७	३,४४१	६,४०८	१६	१९१	८५५१	४५	
२४	इलाम	माई जोगमाई गाउँपालिका	९,३५७	३,८८३	१३,२४०	९,२९१	३,६६६	१२,९५७	४२	१८७	१८७००	१००	
२५	इलाम	माङसेबुङ गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,३०३	३,६६४	५,९६६	३०	७२	६९८८	९७	
२६	इलाम	रोङ गाउँपालिका	३,४५७	३,९१८	७,३७५	३,३०१	३,००२	६,३०३	३०	८६	८१३२	९५	
२७	इलाम	सन्दकपुर गाउँपालिका	६,८५७	३,९१८	१०,७७५	६,८४१	२,५४१	९,३८२	२७	१४२	१४२००	१००	
२८	संखुवासभा	खाँदबारी नगरपालिका	२,७७४	४,११८	६,८९२	२,५६६	३,४४३	६,००९	१६	७५	७५००	१००	
२९	संखुवासभा	चैनपुर नगरपालिका	२,४७४	४,११८	६,५९२	२,२९१	२,९८२	५,२७३	१६	६३	६२४०	९९	
३०	संखुवासभा	धर्मदेवी नगरपालिका	४,४७४	४,११८	८,५९२	४,२४६	३,७४९	७,९९५	२१	१०६	१०५००	९९	
३१	संखुवासभा	पाँचखपन नगरपालिका	३,०७४	४,११८	७,१९२	२,९२१	३,५३१	६,४५२	२४	८०	७९७३	१००	
३२	संखुवासभा	मादी नगरपालिका	२,१७४	४,११८	६,२९२	२,०२२	३,४३५	५,४५६	१०	६९	६४६०	९४	
३३	संखुवासभा	चिचिला गाउँपालिका	१,४५९	४,११८	५,५७७	१,३५३	३,९०२	५,२५५	६	५२	५२००	१००	
३४	संखुवासभा	भोटखोला गाउँपालिका	१,६५९	४,४१८	६,०७७	१,४०९	३,६९३	५,१०१	६	५३	५२८२	१००	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३५	संखुवासभा	मकालु गाउँपालिका	४,६७४	४,११८	८,७९२	४,५७५	३,४७८	८,०५३	१८	१०८	१०७९०	१००	
३६	संखुवासभा	सभापोखरी गाउँपालिका	२,५७४	४,११८	६,६९२	२,४४३	३,५९०	६,०३३	६	७७	७७००	१००	
३७	संखुवासभा	सिलीचोङ गाउँपालिका	१,१७४	४,११८	५,२९२	९६८	३,३१९	४,२८६	१२	४६	४४९२	९८	
३८	तेह्रथुम	म्याङ्गलुङ्ग नगरपालिका	३,५७४	४,०१८	७,५९२	३,२७९	३,१०४	६,३८३	१२	२४	२४००	१००	
३९	तेह्रथुम	लालीगुराँस नगरपालिका	५,५७४	३,९५९	९,५३३	५,४१४	३,३३८	८,७५२	१८	१२३	१२३००	१००	
४०	तेह्रथुम	आठराई गाउँपालिका	३,५७४	४,०१८	७,५९२	३,४७३	२,६७३	६,१४५	७	९०	९०००	१००	
४१	तेह्रथुम	छथर गाउँपालिका	१,३७४	४,०१८	५,३९२	१,२७९	३,०२०	४,२९९	६	४९	४१७७	८५	
४२	तेह्रथुम	फेदाप गाउँपालिका	३,३७४	४,०१८	७,३९२	२,७४९	३,३१३	६,०६३	८	८७	८२७२	९५	
४३	तेह्रथुम	मेन्छयायेम गाउँपालिका	१,९५९	४,०१८	५,९७७	१,३०१	३,६०१	४,९०१	५	५२	५२००	१००	
४४	धनकुटा	धनकुटा नगरपालिका	२,१७४	३,९१८	६,०९२	२,०८८	३,३४५	५,४३४	५	६५	६५००	१००	
४५	धनकुटा	पाख्रिबास नगरपालिका	१,३७४	३,९१८	५,२९२	९९३	२,७२९	३,७२२	९	४९	४५४९	९३	
४६	धनकुटा	महालक्ष्मी नगरपालिका	२,५७४	३,९१८	६,४९२	२,४४७	३,६८२	६,१३०	९	७२	७२००	१००	
४७	धनकुटा	सहीदभूमि गाउँपालिका	६,५७४	३,९१८	१०,४९२	६,४४५	३,३९६	९,८४१	२७	१४२	१४०९६	९९	
४८	धनकुटा	चौविसे गाउँपालिका	२,६७४	३,८६६	६,५४०	२,४९८	३,७५४	६,२५२	८	७३	७३००	१००	
४९	धनकुटा	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	३,७७४	३,९१८	७,६९२	३,५९४	३,४१४	७,००८	१३	९२	९२००	१००	
५०	धनकुटा	साँगुरीगढी गाउँपालिका	२,७७४	३,९१८	६,६९२	२,६३०	३,४११	६,०४१	९	८५	७३०१	८६	
५१	भोजपुर	भोजपुर नगरपालिका	३,२७४	४,०५९	७,३३३	३,१८०	३,८०२	६,९८२	५४	९२	८८५८	९६	
५२	भोजपुर	षडानन्द नगरपालिका	३,४७४	४,०००	७,४७४	३,३७२	३,३८९	६,७६१	१४	१३५	१२७९२	९५	

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५३	भोजपुर	अरुण गाउँपालिका	४,०७४	४,११८	८,१९२	३,५१०	३,७०१	७,२१२	१३	९०	९०००	१००	
५४	भोजपुर	आमचोक गाउँपालिका	४,८७४	४,०१८	८,८९२	४,६८०	३,८०७	८,४८७	१८	१३०	११०२७	८५	
५५	भोजपुर	ट्याम्के मैयुम गाउँपालिका	३,७७४	४,०१८	७,७९२	३,५२०	३,६८७	७,२०८	९	९३	९३००	१००	
५६	भोजपुर	पौवा दुङ्गा गाउँपालिका	१,९७४	३,९८३	५,९५७	१,८७७	३,७८०	५,६५७	१०	६९	६१३९	८९	
५७	भोजपुर	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	१४,१७४	४,११८	१८,२९२	१४,०५४	३,४११	१७,४६५	३४	२७३	२७२७४	१००	
५८	भोजपुर	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	२,२७४	३,९००	६,१७४	२,१७९	३,३९०	५,५६९	७	६७	६५५३	९८	
५९	भोजपुर	हतुवागढी गाउँपालिका	३,८७४	४,११८	७,९९२	३,४५८	३,७४९	७,२०६	१९	१०३	९३६७	९१	
६०	खोटाङ	रूपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	३,३७४	४,२१८	७,५९२	३,२७७	३,५५७	६,८३४	१६	१०३	७५४६	७३	
६१	खोटाङ	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	५,७७४	४,२१८	९,९९२	५,५०७	३,९५४	९,४६०	१८	१४५	११८९५	८२	
६२	खोटाङ	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	३,६७४	४,२१८	७,८९२	३,५३९	३,८८७	७,४२५	३२	१४६	९४३२	६५	
६३	खोटाङ	केपिलासगढी गाउँपालिका	२,३७४	४,२१८	६,५९२	२,२५१	३,३४८	५,५९९	७	७१	७१००	१००	
६४	खोटाङ	खोटेहाङ गाउँपालिका	३,२००	४,२१८	७,४१८	२,७७४	३,५३१	६,३०४	६	८०	८१००	१०१	
६५	खोटाङ	जन्तेढुङ्गा गाउँपालिका	३,९७४	४,२१८	८,१९२	३,८७७	३,७८८	७,६६५	१०	८९	८२३७	९३	
६६	खोटाङ	दिप्रुङ्ग चुईचुम्मा गाउँपालिका	४,२७४	४,२१८	८,४९२	४,१७८	३,७७२	७,९५०	९	१०२	९८१८	९६	
६७	खोटाङ	बराहपोखरी गाउँपालिका	१,६७४	४,२१८	५,८९२	१,५७९	३,१७९	४,७५९	६	५७	५६९९	१००	
६८	खोटाङ	रावाबेसि गाउँपालिका	३,५७४	४,२१८	७,७९२	३,४८२	३,८६८	७,३५१	१४	८७	८६३३	९९	
६९	खोटाङ	साकेला गाउँपालिका	३,१००	४,२१८	७,३१८	२,४५४	३,८००	६,२५४	६	६९	६४१७	९३	
७०	सोलुखुम्बु	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	५,९७४	४,२१८	१०,१९२	५,८४१	४,३६९	१०,२०९	१०	११०	११०००	१००	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७१	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१,०५९	४,२१८	५,२७७	५६८	५,३९१	५,९५९	३	४१	४१००	१००	
७२	सोलुखुम्बु	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	३,४७४	४,२१८	७,६९२	३,९२९	४,४०७	८,३३६	९	७८	७६०३	९७	
७३	सोलुखुम्बु	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	३,८७४	४,२१८	८,०९२	३,७५०	४,६६९	८,४१९	९	८१	८१००	१००	
७४	सोलुखुम्बु	नेचासल्यान गाउँपालिका	१,६७४	४,२१८	५,८९२	१,४०४	३,७५३	५,१५७	१४	६६	५२१७	७९	
७५	सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ गाउँपालिका	४,६७४	४,२१८	८,८९२	४,६३६	४,३५४	८,९९१	११	९२	९२००	१००	
७६	सोलुखुम्बु	लिखु पिके गाउँपालिका	३,९५९	४,२१८	८,१७७	३,८२८	४,६८८	८,५१६	८	८४	८४००	१००	
७७	सोलुखुम्बु	सोताङ गाउँपालिका	४,५५९	४,२१८	८,७७७	४,४८५	४,३०४	८,७८९	१०	९५	९२५०	९७	
७८	ओखलढुङ्गा	सिद्धिचरण नगरपालिका	१३,४००	४,२१८	१७,६१८	१३,१२२	३,८८६	१७,००८	७६	४५८	२१६९३	४७	
७९	ओखलढुङ्गा	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	३,६७४	४,२१८	७,८९२	३,६७३	४,००२	७,६७५	१६	२७९	८००७	२९	
८०	ओखलढुङ्गा	चम्पादेवी गाउँपालिका	३,५७४	४,२१८	७,७९२	३,३९६	३,६६४	७,०६०	६	७६	७६००	१००	
८१	ओखलढुङ्गा	चिशंखुगढी गाउँपालिका	४,२७४	४,२१८	८,४९२	४,११०	४,०३३	८,१४३	८	८८	८६६०	९८	
८२	ओखलढुङ्गा	मानेभन्ज्याङ्ग गाउँपालिका	२,२७४	४,२१८	६,४९२	२,०७५	३,९३८	६,०१४	११	६१	५७६५	९५	
८३	ओखलढुङ्गा	मोलुङ्ग गाउँपालिका	६,०७४	४,२१८	१०,२९२	५,६०४	१,९७५	७,५७९	४८	१९५	८९६८	४६	
८४	ओखलढुङ्गा	लिखु गाउँपालिका	२,९७४	४,२१८	७,१९२	२,८७९	३,७३८	६,६१७	९	७५	७५००	१००	
८५	ओखलढुङ्गा	सुनकोशी गाउँपालिका	४,८७४	४,२१८	९,०९२	४,७६४	३,९२२	८,६८६	१८	१२६	९६८९	७७	
८६	उदयपुर	कटारी नगरपालिका	६,२५७	३,८८६	१०,१४३	५,७१९	३,७२७	९,४४६	१९	१४१	१२९१०	९२	
८७	उदयपुर	चौदण्डीगढी नगरपालिका	६,२५७	३,९१८	१०,१७५	३,२२६	३,४३६	६,६६२	१५	८६	८५९३	१००	
८८	उदयपुर	त्रियुगा नगरपालिका	५,४५७	३,९१८	९,३७५	५,४३६	३,४१७	८,८५२	३३	२७०	१२३५९	४६	

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
८९	उदयपुर	बेलका नगरपालिका	३,६५७	३,८००	७,४५७	१,३६८	१,९५४	३,३२३	२२	५६	३२९४	५९	
९०	उदयपुर	उदयपुरगढी गाउँपालिका	२,०५७	३,८८७	५,९४४	२,०२६	३,३३७	५,३६२	१६	६६	६४९५	९८	
९१	उदयपुर	ताप्ली गाउँपालिका	१,७५७	३,८८३	५,६४०	१,६१०	३,६७८	५,२८८	२३	५७	५७००	१००	
९२	उदयपुर	रौतामाई गाउँपालिका	२,११४	३,८५९	५,९७३	१,९३५	३,६५४	५,५९०	१२	६६	६६००	१००	
९३	उदयपुर	लिम्चुङबुङ गाउँपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	८७२	३,७६६	४,६३७	६	५७	४५१४	७९	
९४	झापा	अर्जुनधारा नगरपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	१,४८३	२,२७१	३,७५५	८	६७	३२३२	४८	
९५	झापा	कन्काई नगरपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	२,२००	४,५८०	६,७८०	३	५४	५४००	१००	
९६	झापा	गौरादह नगरपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	१,२००	३,४८२	४,६८२	२०	९६	६७९३	७१	
९७	झापा	दमक नगरपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	१,८०१	३,७९४	५,५९५	७	७०	५१७६	७४	
९८	झापा	बिर्तामोड नगरपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,२५६	३,३३४	५,५९०	३३	७४	५८०३	७८	
९९	झापा	भद्रपुर नगरपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,५२५	३,८२८	५,३५२	३६	६८	५७०५	८४	
१००	झापा	मेचीनगर नगरपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,२९१	२,७१९	४,०११	११	९०	५२७७	५९	
१०१	झापा	शिवशताक्षी नगरपालिका	१,४५७	३,९१८	५,३७५	१,४४०	३,८९१	५,३३१	४१	६४	५६९५	८९	
१०२	झापा	कचनकवल गाउँपालिका	१,६५७	३,८५९	५,५१६	१,५७०	२,८९२	४,४६२	१९	६९	५५६५	८१	
१०३	झापा	कमल गाउँपालिका	२,८५७	३,९१८	६,७७५	२,६२२	२,२०७	४,८२९	२७	७६	५५३८	७३	
१०४	झापा	गौरिगञ्ज गाउँपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	१,१५३	२,६४६	३,७९९	१६	६०	४१४४	६९	
१०५	झापा	झापा गाउँपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	१,११४	३,२५४	४,३६८	२५	५३	५१००	९६	
१०६	झापा	बाहदशी गाउँपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	१,०४७	३,५६५	४,६१२	२१	७१	५११२	७२	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१०७	झापा	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,५३७	३,७१३	६,२५०	४०	८०	७४००	९३	
१०८	झापा	हल्दीबारी गाउँपालिका	१,१५७	३,९१८	५,०७५	१,११४	३,७८५	४,८९९	५	५०	५०००	१००	
१०९	मोरङ	बिराटनगर महानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	५,५५५	४,७११	१०,२६६	५१	१३४	१३१०२	९८	
११०	मोरङ	उर्लाबारी नगरपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	३,००४	३,०४५	६,०४९	२१	१५५	७१६८	४६	
१११	मोरङ	पथरी शनिश्चरे नगरपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	१,६१२	२,७२७	४,३३८	८	५२	३६१५	७०	
११२	मोरङ	बेलबारी नगरपालिका	३,८००	३,८००	७,६००	३,२०१	२,८९३	६,०९४	१०	१७४	८९१४	५१	
११३	मोरङ	रंगेली नगरपालिका	३,०५७	३,९१८	६,९७५	३,०४८	३,२७०	६,३१८	१८	११४	७९३४	७०	
११४	मोरङ	रतुवामाई नगरपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	१,९२५	३,२५७	५,१८२	९	६५	६२०१	९५	
११५	मोरङ	लेटाङ नगरपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	४,२९१	३,३६५	७,६५६	२०	१४१	१०४८२	७४	
११६	मोरङ	सुनवर्षी नगरपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	२,३८८	३,२४०	५,६२८	६९	७४	७१४०	९६	
११७	मोरङ	सुन्दरहरैंचा नगरपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	८९५	२,६३६	३,५३१	८	७३	२८०३	३८	
११८	मोरङ	कटहरी गाउँपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	४,१२५	३,६४४	७,७६९	६४	१०४	१०२७६	९९	
११९	मोरङ	कानेपोखरी गाउँपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	१,२१४	३,२३६	४,४४९	१८	८२	४०७२	५०	
१२०	मोरङ	केराबारी गाउँपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,९३६	२,३५६	४,२९२	८	८७	४०३३	४६	
१२१	मोरङ	ग्रामथान गाउँपालिका	२,९५७	३,८५९	६,८१६	२,७६३	२,१०३	४,८६६	१६	१९८	५२८३	२७	
१२२	मोरङ	जहदा गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	१,३४४	३,०८१	४,४२५	४	२६२	४८७२	१९	
१२३	मोरङ	धनपालथान गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	५२६	३,४६३	३,९८९	८	६७	४५००	६७	
१२४	मोरङ	बुढीगंगा गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	१,६४२	२,४४६	४,०८९	२३	७४	४३९०	५९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१२५	मोरङ	मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	२,२५३	३,३०१	५,५५५	१९	७५	६२४०	८३	
१२६	सुनसरी	ईटहरी उपमहानगरपालिका	२,८५७	३,९१८	६,७७५	२,८२५	३,६८८	६,५१२	२७	८५	८३४६	९८	
१२७	सुनसरी	धरान उपमहानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	३,०९५	३,८२४	६,९१९	१६	१०१	७५८६	७५	
१२८	सुनसरी	इनरुवा नगरपालिका	३,४५७	३,९१८	७,३७५	७६५	३,३९२	४,१५७	१०	८६	७७९६	९१	
१२९	सुनसरी	दुहबी नगरपालिका	२,८५७	३,९१८	६,७७५	२,३६४	३,०२७	५,३९१	२३	९२	६५८२	७२	
१३०	सुनसरी	बराह नगरपालिका	३,११४	३,९१८	७,०३२	२,९१४	३,६६४	६,५७८	३४	८२	८०५२	९८	
१३१	सुनसरी	रामधुनी नगरपालिका	१२,२५७	३,९१८	१६,१७५	११,२४९	३,२१२	१४,४६१	१२	२५७	२२१७४	८६	
१३२	सुनसरी	कोशी गाउँपालिका	३,४५७	३,८५९	७,३१६	१,६००	१,८४२	३,४४३	७	७९	२९७५	३८	
१३३	सुनसरी	गढी गाउँपालिका	१,२५७	३,८५९	५,११६	१,१२१	१,६०७	२,७२९	९	३८	३०३१	८०	
१३४	सुनसरी	देवानगन्ज गाउँपालिका	३,३५७	३,८७१	७,२२८	३,२८३	३,५०९	६,७९२	१६	१११	८५९६	७७	
१३५	सुनसरी	बर्जु गाउँपालिका	७,५५७	३,९१८	११,४७५	६,७१३	३,७९९	१०,५१२	३१	१५८	१३१६२	८३	
१३६	सुनसरी	भोक्राहा गाउँपालिका	५,३५७	३,८५९	९,२१६	४,३१८	३,७६५	८,०८३	१७	१२४	१०७१८	८६	
१३७	सुनसरी	हरिनगरा गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	१,८७८	३,०९७	४,९७५	८	६७	५९२८	८८	
जम्मा			४,८५,९४२	५,५४,१३६	१०,४०,०७८	४,३८,४७५	४,७४,४७७	९१२,९५२	२,४३५	१३,८९९	११,१७,७८४	११,७०७	

मधेश प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	सप्तरी	कन्चनरूप नगरपालिका	५६५७	३९१८	९५७५	५६२८.८७	३५६५.१	९१९३.९६	६३	१८०	१२८००	७१.११	
२	सप्तरी	खडक नगरपालिका	८,५५७	३,९१८	१२,४७५	४,७०१	३,६३९	८,३४०	९	२३९	११६२२	४९	
३	सप्तरी	डाक्नेश्वरी नगरपालिका	५००	१,४००	१,९००	-	५२२	५२२	०	०	०	०	
४	सप्तरी	बोदेबरसाईन नगरपालिका	५,६५७	३,९१८	९,५७५	५,३२१	१,३६५	६,६८६	७	१११	९०१९	८१	
५	सप्तरी	राजविराज नगरपालिका	३,६५७	३,९१८	७,५७५	२,८९२	१,७८८	४,६७९	५	१३७	५६२५	४१	
६	सप्तरी	शम्भुनाथ नगरपालिका	४,५००	३,९१८	८,४१८	३,३२६	१,५०८	४,८३५	१३	२१५	६८५३	३२	
७	सप्तरी	सप्तकोशी नगरपालिका	२,८५७	३,८५९	६,७१६	२,४८८	३,२८३	५,७७१	१८	७९	७५८९	९६	
८	सप्तरी	सुरुङ्गा नगरपालिका	६,४५७	३,९१८	१०,३७५	३,३६५	२,५३९	५,९०४	१४	१२९	७८५३	६१	
९	सप्तरी	हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका	४,८५७	३,८००	८,६५७	२,०६७	१,२५९	३,३२५	४	३७	२९९५	८१	
१०	सप्तरी	अग्निसाइर कृष्ण सवरन गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,४८१	३,२७९	५,७६१	१०	७९	७१३५	९०	
११	सप्तरी	छिन्नमस्ता गाउँपालिका	२,०५७	३,८००	५,८५७	५०४	६३९	१,१४३	०	०	०	०	
१२	सप्तरी	तिरहुत गाउँपालिका	३,६५७	३,९१८	७,५७५	२,८६२	३,४६२	६,३२३	६	९०	९०००	१००	
१३	सप्तरी	तिलाठी कोईलाडी गाउँपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	२,११६	२,७१८	४,८३३	८	७२	५५९२	७८	
१४	सप्तरी	बलान बिहुल गाउँपालिका	७,०५७	३,९१८	१०,९७५	५,२४१	३,३०७	८,५४७	११	२०४	१२३३२	६०	
१५	सप्तरी	बिष्णुपुर गाउँपालिका	७,१५७	३,९१८	११,०७५	७,१००	३,६८३	१०,७८३	३०	१५४	१४३२८	९३	
१६	सप्तरी	राजगढ गाउँपालिका	१५,४५७	३,९१८	१९,३७५	११,४२४	२,७४१	१४,१६५	१८	२९७	२१८५७	७४	
१७	सप्तरी	महादेवा गाउँपालिका	१,२५७	३,९१८	५,१७५	६७५	१,३०२	१,९७७	२	६६	२९७०	४५	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१८	सप्तरी	रूपनी गाउँपालिका	७,३५७	४,११८	११,४७५	७,३१३	९६८	८,२८१	९	७१७	११६७२	१६	
१९	सिराहा	कर्जन्हा नगरपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	१,६८८	३,४७८	५,१६६	२८	७०	५९४१	८५	
२०	सिराहा	कल्याणपुर नगरपालिका	१,५००	३,९१८	५,४१८	६४८	९७१	१,६१९	७	२४	१५७०	६५	
२१	सिराहा	गोलबजार नगरपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,१५६	३,२१५	५,३७०	५	१३६	६९२१	५१	
२२	सिराहा	धनगढीमाई नगरपालिका	३,९५७	३,९१८	७,८७५	३,६७३	३,०८२	६,७५५	६	७२	५९९०	८३	
२३	सिराहा	मिर्चैया नगरपालिका	१४,४५७	३,९१८	१८,३७५	१४,३८१	३,६६७	१८,०४९	३९	३१३	२७११४	८७	
२४	सिराहा	लहान नगरपालिका	२,९५७	३,९५९	६,९१६	२,१२२	२,४०१	४,५२३	१५	७७	५५५९	७२	
२५	सिराहा	सिराहा नगरपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	-	७३७	७३७	१	०	०	०	
२६	सिराहा	सुखीपुर नगरपालिका	२,८५७	३,९५९	६,८१६	४९१	७५३	१,२४४	०	०	०	०	
२७	सिराहा	अर्नमा गाउँपालिका	१,६००	३,९१८	५,५१८	१,०७९	३,०७३	४,१५२	१३	०	०	०	
२८	सिराहा	औरही गाउँपालिका	१,४५७	३,९१८	५,३७५	१,२८०	१,३८५	२,६६५	३	४३	२६३५	६१	
२९	सिराहा	नरहा गाउँपालिका	२,१५७	३,९५९	६,११६	१,६८७	२,५६६	४,२५३	९	७३	५१९०	७१	
३०	सिराहा	नवराजपुर गाउँपालिका	५००	१,४००	१,९००	-	२९८	२९८	०	०	०	०	
३१	सिराहा	बरियारपट्टी गाउँपालिका	१,०५७	३,९१८	४,९७५	९८३	३,५८९	४,५७२	१०	५०	४८५०	९७	
३२	सिराहा	विष्णुपुर गाउँपालिका	२,४५७	३,८००	६,२५७	२,१२९	२,८१९	४,९४८	१२	७०	६८२६	९८	
३३	सिराहा	भगवानपुर गाउँपालिका	५,०५७	३,९१८	८,९७५	१,२४८	२,१८७	३,४३५	१५	६५	४०४२	६२	
३४	सिराहा	लक्ष्मीपुर पतारी गाउँपालिका	२,५५७	३,८५९	६,४१६	१,९४९	२,८७८	४,८२६	६	१०९	५८२०	५३	
३५	सिराहा	सखुवानान्कारकट्टी गाउँपालिका	१,२५७	३,८००	५,०५७	५६५	३६४	९२९	०	०	०	०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३६	धनुषा	जनकपुर उपमहानगरपालिका	६,३००	५,५१८	११,८१८	६९९	२,७८०	३,४७९	१२	४५	३०२४	६७	
३७	धनुषा	कमला नगरपालिका	२,६५७	३,८००	६,४५७	२,६५७	२,८३५	५,४९२	१५	१२४	७७४०	६२	
३८	धनुषा	क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका	२,५५७	३,८००	६,३५७	९१	-	९१	०	०	०	०	
३९	धनुषा	गणेशमान चारनाथ नगरपालिका	५००	१,४००	१,९००	-	२९८	२९८	०	०	०	०	
४०	धनुषा	धनुषाधाम नगरपालिका	५००	१,४००	१,९००	-	-	-	०	०	०	०	
४१	धनुषा	नगराइन नगरपालिका	५,२५७	३,९१८	९,१७५	३,३९०	१,८१२	५,२०२	८	१३४	५९६३	४५	
४२	धनुषा	मिथिला नगरपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	४४	४६१	५०५	०	०	०	०	
४३	धनुषा	बिदेह नगरपालिका	५,६५७	३,९१८	९,५७५	२,८८६	१,१९८	४,०८४	१९	१००	४०००	४०	
४४	धनुषा	शहीदनगर नगरपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	२,४८६	२,०३२	४,५१९	२४	१००	५०१७	५०	
४५	धनुषा	सबैला नगरपालिका	५००	१,४००	१,९००	८७	१५६	२४३	०	०	०	०	
४६	धनुषा	हंसपुर नगरपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	७२०	३,१११	३,८३१	२७	३३३	४३२४	१३	
४७	धनुषा	औरही गाउँपालिका	१,८००	३,९५९	५,७५९	३,६४२	२,२९६	५,९३७	२८	१८८	७६३४	४१	
४८	धनुषा	जनक नन्दिनी गाउँपालिका	२,३००	३,९१८	६,२१८	६६	१,४५५	१,५२०	२	१५	९२२	६१	
४९	धनुषा	धनौजी गाउँपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	५७८	५०६	१,०८४	५	३७	२०९८	५७	
५०	धनुषा	बटेश्वर गाउँपालिका	१,५००	३,९१८	५,४१८	-	३१६	३१६	०	०	०	०	
५१	धनुषा	मिथिला बिहारी नगरपालिका	८,२५७	३,८००	१२,०५७	८,२५७	२,७५६	११,०१३	२८	२०९	१६२८६	७८	
५२	धनुषा	मुखियापट्टी मुसहरमिया गाउँपालिका	३,३५७	३,८००	७,१५७	३,२७९	२,२६०	५,५३९	८	९३	६८६७	७४	
५३	धनुषा	लक्ष्मीनिया गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	१,८६९	३,०६६	४,९३६	२२	१३४	५८९०	४४	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५४	महोत्तरी	गौशाला नगरपालिका	९५७	३,८००	४,७५७	५७८	५५२	१,१३०	०	०	०	०	
५५	महोत्तरी	जलेश्वर नगरपालिका	४,७५७	३,९१८	८,६७५	४,०५६	३,५०३	७,५५९	२५	१३४	९९५६	७४	
५६	महोत्तरी	बर्दिबास नगरपालिका	१३,८५७	३,९१८	१७,७७५	१३,७४७	१,२४३	१४,९९०	१६	६२५	२०९५०	३४	
५७	महोत्तरी	बलवा नगरपालिका	१,१००	३,८००	४,९००	-	-	-	०	०	०	०	
५८	महोत्तरी	भँगाहा नगरपालिका	६,३५७	४,११८	१०,४७५	४,९८९	३,२०१	८,१९१	६	१२४	१२२३३	९९	
५९	महोत्तरी	मटिहानी नगरपालिका	१,७५७	३,९१८	५,६७५	१,१५५	३,१०४	४,२५९	१२	९४	४१९८	४५	
६०	महोत्तरी	मनरा शिसवा नगरपालिका	८५७	३,९१८	४,७७५	६२३	१,९८३	२,६०६	३	४७	२१७२	४६	
६१	महोत्तरी	राम गोपालपुर नगरपालिका	५५७	१,५१८	२,०७५	४६८	८५६	१,३२४	०	०	०	०	
६२	महोत्तरी	लोहरपट्टी नगरपालिका	१,२५७	३,८५९	५,११६	१,२३६	२,७१३	३,९५०	१५	६९	४५९२	६७	
६३	महोत्तरी	एकडारा गाउँपालिका	१,९००	३,९१८	५,८१८	१,१२३	३,४५२	४,५७५	६	७३	५९३२	८१	
६४	महोत्तरी	औरही नगरपालिका	४,०५७	३,९१८	७,९७५	८२२	८९७	१,७२०	४	११४	१४२५	७	
६५	महोत्तरी	पिपरा गाउँपालिका	१,०५७	३,९१८	४,९७५	१,३५४	२,३७४	३,७२९	६	५९	३६७१	६२	
६६	महोत्तरी	महोत्तरी गाउँपालिका	१,१५७	३,९१८	५,०७५	१,१७४	२,३२२	३,४९६	४	५३	३४३८	६५	
६७	महोत्तरी	साम्सी गाउँपालिका	५००	१,४००	१,९००	-	-	-	०	०	०	०	
६८	महोत्तरी	सोनमा गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	९८१	३९२	१,३७३	०	०	०	०	
६९	सर्लाही	ईश्वरपुर नगरपालिका	१,७५७	३,९१८	५,६७५	१,६१७	३,६४७	५,२६४	१२	७४	७३२९	९९	
७०	सर्लाही	कविलासी नगरपालिका	५५७	१,४००	१,९५७	-	४४३	४४३	०	०	०	०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७१	सर्लाही	गोडैटा नगरपालिका	९००	३,९१८	४,८१८	२८५	९९५	१,२८१	२	६	४९४	८२	
७२	सर्लाही	बरहथवा नगरपालिका	१,४००	३,९१८	५,३१८	५०५	३,४१०	३,९१५	८	१२८	४५९९	३६	
७३	सर्लाही	बलरा नगरपालिका	३,८५७	३,९१८	७,७७५	२,८२५	२,६१२	५,४३७	५	७६	७२९९	९६	
७४	सर्लाही	बागमती नगरपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	२,४५७	३,६३७	६,०९४	९	७२	७२००	१००	
७५	सर्लाही	मलंगवा नगरपालिका	३,०५७	३,९१८	६,९७५	४३२	१,८१७	२,२४९	४	३३	१८०५	५५	
७६	सर्लाही	लालबन्दी नगरपालिका	५००	१,४५९	१,९५९	३२४	५९४	९१८	०	०	०	०	
७७	सर्लाही	हरिपुर नगरपालिका	१,४५७	३,८८३	५,३४०	१,४५७	३,६७६	५,१३३	९	५५	५४७७	१००	
७८	सर्लाही	हरिपुर्वा नगरपालिका	१,७५७	३,८००	५,५५७	९६१	५८७	१,५४८	०	०	०	०	
७९	सर्लाही	हरिवन नगरपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	६९६	१,०९०	१,७८७	७	४०	९६५	२४	
८०	सर्लाही	कौडेना गाउँपालिका	२१,९५७	३,९१८	२५,८७५	१८,५२९	३,६४५	२२,१७४	१९	३८५	३४८०६	९०	
८१	सर्लाही	चक्रघट्टा गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,२५७	१,८०३	४,०६०	१३	१०५	३७४९	३६	
८२	सर्लाही	चन्द्रनगर गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	१,७२९	१,१७४	२,९०३	१४	२०४	२५५२	१३	
८३	सर्लाही	धनकौल गाउँपालिका	४,०५७	३,९१८	७,९७५	३,४२७	३,३३०	६,७५७	१६	८४	८१७५	९७	
८४	सर्लाही	पर्सा गाउँपालिका	७५७	३,९१८	४,६७५	७७९	२,७८५	३,५६४	१८	३९	२६७३	६९	
८५	सर्लाही	बसबरिया गाउँपालिका	३,५००	३,८००	७,३००	२,७२१	१,१२५	३,८४५	६	२४४	५६८७	२३	
८६	सर्लाही	ब्रह्मपुरी गाउँपालिका	१,१००	३,९१८	५,०१८	-	२,५८३	२,५८३	१	२१	२०८५	९९	
८७	सर्लाही	रामनगर गाउँपालिका	२,८५७	३,८५९	६,७१६	२,७५१	२,०३२	४,७८३	८	७०	२७९०	४०	
८८	सर्लाही	विष्णु गाउँपालिका	३,८५७	३,९१८	७,७७५	३,६९६	२,९०६	६,६०२	३१	१०६	८६९२	८२	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
८९	रौतहट	ईशनाथ नगरपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	२,६०३	२,६५३	५,२५६	१०	९१	७५१०	८३	
९०	रौतहट	कटहरिया नगरपालिका	९००	३,८००	४,७००	७३	४१८	४९१	०	०	०	०	
९१	रौतहट	गढीमाई नगरपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	२,०५७	३,७७८	५,८३५	५	६४	५८१०	९१	
९२	रौतहट	गरुडा नगरपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	१,६११	२,३०६	३,९१७	७	८६	३८१७	४४	
९३	रौतहट	गुजरा नगरपालिका	१,९५७	३,९१८	५,८७५	१,१८७	२,९०१	४,०८८	६	५६	३६९६	६६	
९४	रौतहट	गौर नगरपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	१,५८६	३,६७२	५,२५८	३३	५८	५८००	१००	
९५	रौतहट	चन्द्रपुर नगरपालिका	८,९५७	३,९१८	१२,८७५	७,६३०	३,७४६	११,३७६	१०	१८३	१६२२२	८९	
९६	रौतहट	देवाही गोनाही नगरपालिका	५,५००	३,९१८	९,४१८	१,९३६	९१७	२,८५३	१०	१३५	३३५१	२५	
९७	रौतहट	परोहा नगरपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	१,१२६	२,८२६	३,९५२	१२	५६	३९३९	७०	
९८	रौतहट	फतुवा बिजयपुर नगरपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,९५८	१,७२५	३,६८३	१२	२०७	३३५२	१६	
९९	रौतहट	बृन्दावन नगरपालिका	२,०५७	३,८००	५,८५७	२,०५५	२,५५४	४,६०९	१९	८१	६००७	७४	
१००	रौतहट	बौधीमाई नगरपालिका	१,१५७	३,९१८	५,०७५	१,१५७	२,८६०	४,०१७	५	५४	५१७२	९६	
१०१	रौतहट	माधव नारायण नगरपालिका	३,३५७	३,९१८	७,२७५	६८२	५६५	१,२४७	०	०	०	०	
१०२	रौतहट	मौलापुर नगरपालिका	१,१००	३,९१८	५,०१८	८९२	३,६२३	४,५१४	१४	१२६	५१४३	४१	
१०३	रौतहट	राजदेवी नगरपालिका	३,७५७	३,९१८	७,६७५	३,३१५	३,४४८	६,७६३	७	१३०	७३६६	५७	
१०४	रौतहट	दुर्गा भगवती गाउँपालिका	१,९५७	३,९१८	५,८७५	१,५१४	२,७७८	४,२९२	६	५२	४८४७	९३	
१०५	रौतहट	यमुनामाई गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	२,०५२	२,४३१	४,४८३	६	१०४	४८४७	४७	
१०६	रौतहट	राजपुर नगरपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	२,३६०	३,६३६	५,९९६	१४	१०४	५९७७	५७	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१०७	बारा	कलैया उपमहानगरपालिका	४,५५७	३,९१८	८,४७५	२,७०५	३,८००	६,५०५	२७	१३६	७८१९	५७	
१०८	बारा	जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	६,१८८	४,५८३	१०,७७१	१४	१३२	१२६१४	९६	
१०९	बारा	कोल्हवी नगरपालिका	४,८५७	३,९१८	८,७७५	४,०४१	१,०२९	५,०७०	९	२०३	६१०६	३०	
११०	बारा	निजगढ नगरपालिका	९५७	३,८००	४,७५७	९५६	२,२३४	३,१९१	३	४७	३७९६	८१	
१११	बारा	पचरौता नगरपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	५५६	१,०२५	१,५८१	१	२६	१५४	६	
११२	बारा	महागढीमाई नगरपालिका	६,८५७	३,८००	१०,६५७	६,८४०	१,८१४	८,६५४	१९	३७९	१२३७२	३३	
११३	बारा	सिम्रौनगढ नगरपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	७११	१,४६५	२,१७६	५	१९	७८८	४१	
११४	बारा	आदर्श कोटवाल गाउँपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	२,२०५	२,२३४	४,४३९	३४	८३	५६४२	६८	
११५	बारा	करैयामाई गाउँपालिका	६,३५७	३,९१८	१०,२७५	५,७३४	२,९२७	८,६६०	१६	१३८	१२३२०	८९	
११६	बारा	देवताल गाउँपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	१,८८५	३,२३४	५,११९	१२	६९	५७५९	८३	
११७	बारा	परवानीपुर गाउँपालिका	५००	१,४००	१,९००	२४०	८९६	१,१३६	०	०	०	०	
११८	बारा	प्रसौनी गाउँपालिका	४,७५७	३,८००	८,५५७	४३८	२,०३८	२,४७५	६	११५	१९६१	१७	
११९	बारा	फेटा गाउँपालिका	५५७	३,८००	४,३५७	४९०	२५३	७४३	०	०	०	०	
१२०	बारा	बारागढी गाउँपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	३,६४१	३,३०९	६,९४९	१४	९७	९२२२	९५	
१२१	बारा	विश्रामपुर गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	८८७	२,१७१	३,०५८	६	५६	२०८१	३७	
१२२	बारा	सुवर्ण गाउँपालिका	१,४५७	३,९१८	५,३७५	१,०७७	१,४११	२,४८८	५	४१	२३४०	५७	
१२३	पर्सा	बिरगन्ज महानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	३,३५६	३,४५५	६,८११	९	१४७	८१३६	५५	
१२४	पर्सा	पर्सागढी नगरपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,१७३	२,४९३	४,६६६	१३	११३	५१०९	४५	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१२५	पर्सा	पोखरिया नगरपालिका	७,३५७	३,९१८	११,२७५	७,३००	३,०३६	१०,३३६	५२	१५९	१५१२६	९५	
१२६	पर्सा	बहुदरमाई नगरपालिका	१,२५७	३,८००	५,०५७	६६६	१,४७३	२,१३९	११	३९	२०४३	५२	
१२७	पर्सा	कालिकामाई गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	१,९६९	३,२१७	५,१८६	१०	६७	६४३५	९६	
१२८	पर्सा	छिपहरमाई गाउँपालिका	२,४५७	३,९१८	६,३७५	१,६४७	१,३९५	३,०४१	८	४४	१८५३	४२	
१२९	पर्सा	जगरनाथपुर गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	२,१४४	३,७३०	५,८७३	२६	६७	६७००	१००	
१३०	पर्सा	जिराभवानी गाउँपालिका	१,४००	३,९१८	५,३१८	८७९	२,४६४	३,३४३	२०	४५	४०६६	९०	
१३१	पर्सा	ठोरी (सुवर्णपुर) गाउँपालिका	५००	१,५१८	२,०१८	३२०	१,२५२	१,५७२	०	०	०	०	
१३२	पर्सा	धोबीनी गाउँपालिका	२,९५७	३,९१८	६,८७५	२,७७०	२,३७६	५,१४६	४६	५०	४१५०	८३	
१३३	पर्सा	पकाहा मैनपुर गाउँपालिका	१,५५७	३,८००	५,३५७	१,२८८	५६५	१,८५३	९	१०७	१३४३	१३	
१३४	पर्सा	पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका	१,६००	३,९१८	५,५१८	-	३,१३१	३,१३१	५	६१	३०७१	५०	
१३५	पर्सा	बिन्दबासिनी गाउँपालिका	५५७	१,५१८	२,०७५	-	९८	९८	०	०	०	०	
१३६	पर्सा	सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका	१,४५७	३,९१८	५,३७५	९४५	३,१९३	४,१३८	३	४९	३८२९	७८	
जम्मा			४,३३,०१३	५,०५,७७८	९,३८,७९१	३,१५,९३३	२,८९,९९२	६,०५,९२६	१,४३२	१२,७१०	७,१४,०९६	६,९४६	

बागमती प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	दोलखा	जिरी नगरपालिका	२,५७४	४,६१८	७,१९२	२,४१४	३४८२	५,८९६	८	६५	६५००	१००	
२	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	११,७७४	४,६१८	१६,३९२	११,६३०	४,४७२	१६,१०२	२५	१९५	१८४२९	९५	
३	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	१७,६७४	४,६१८	२२,२९२	१७,५४७	४,२३३	२१,७८१	५१	२९२	२५८४८	८९	
४	दोलखा	गौरी शंकर गाउँपालिका	८,९७४	४,६१८	१३,५९२	८,६७४	४,३४९	१३,०२३	३१	१६४	१४६४४	८९	
५	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	६,३७४	४,६१८	१०,९९२	६,१४७	४,२७२	१०,४१९	१२	२५०	१५०५४	६०	
६	दोलखा	मेलुङ्ग गाउँपालिका	५,१४०	४,६१८	९,७५८	४,९३७	४,२८४	९,२२१	१०	१००	९८१७	९८	
७	दोलखा	विगु गाउँपालिका	४,९७४	४,६१८	९,५९२	४,७९९	४,०९८	८,८९८	१६	१००	९३९२	९४	
८	दोलखा	वैतेश्वर गाउँपालिका	३,८७४	४,६१८	८,४९२	३,६९१	४,३५०	८,०४१	२३	८८	८१०७	९२	
९	दोलखा	शैलुङ० गाउँपालिका	६,०७४	४,११८	१०,१९२	५,५६४	३,८१७	९,३८१	१०	१३८	१२५२२	९१	
१०	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	२,३७४	४,३१८	६,६९२	१,८५५	३,३८२	५,२३७	११	८२	५६११	६८	
११	रामेछाप	रामेछाप नगरपालिका	२,८००	४,३१८	७,११८	२,४३४	३,७२५	६,१६०	२१	९५	७५८४	८०	
१२	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	५,८७४	४,११८	९,९९२	५,५२१	३,९५२	९,४७३	२२	२१३	११३१८	५३	
१३	रामेछाप	खाँडादेवी गाउँपालिका	३,५७४	४,३१८	७,८९२	३,२८९	४,०००	७,२८९	१७	१०१	८१७४	८१	
१४	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	७,७७४	४,३१८	१२,०९२	७,०८९	४,४९२	११,५८१	३०	३०७	१४८१६	४८	
१५	रामेछाप	दोरम्बा गाउँपालिका	१,३७४	४,३१८	५,६९२	१,२४९	४,०५९	५,३०८	८	५१	५००३	९८	
१६	रामेछाप	सुनापती गाउँपालिका	६००	५,०१८	५,६१८	-	८११	८११	१८	५३	४८६४	९२	
१७	सिन्धुली	कमलामाई नगरपालिका	२,१७४	४,३१८	६,४९२	१,१९९	३,८४७	५,०४६	२०	११२	१०७९८	९६	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१८	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	५,३५७	४,०१८	९,३७५	५,०६०	३,८०५	८,८६५	२४	३२३	२२८७४	७१	
१९	सिन्धुली	गोलन्जोर गाउँपालिका	१२,५५७	४,०१८	१६,५७५	५,०५७	३,२७०	८,३२६	१०	१११	१०४८०	९४	
२०	सिन्धुली	घ्याङलेख गाउँपालिका	४,९५७	४,०१८	८,९७५	११,६१०	३,२४३	१४,८५२	१६	५५	४७२०	८६	
२१	सिन्धुली	तीनपाटन गाउँपालिका	१,८५७	३,९१८	५,७७५	४,८९८	३,२३८	८,१३६	१५	१५६	१४६२५	९४	
२२	सिन्धुली	फिक्कल गाउँपालिका	४,८४६	४,०१८	८,८६४	१,४७५	३,६३०	५,१०४	१०५	१९७	१६२७१	८३	
२३	सिन्धुली	मरिण गाउँपालिका	८,८५७	३,९५९	१२,८१६	६,६७३	३,५३४	१०,२०७	७१	२३६	१५६४४	६६	
२४	सिन्धुली	सुनकोशी गाउँपालिका	७,२५७	३,९१८	११,१७५	८,८४५	३,८०३	१२,६४८	१८	११२	११२००	१००	
२५	सिन्धुली	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	५,२००	४,२१८	९,४१८	६,७८२	३,६२१	१०,४०३	२१	७२	६८२८	९५	
२६	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका	२,६५७	४,२१८	६,८७५	५,११२	३,६७०	८,७८२	१५	११०	५८०६	५३	
२७	काभ्रेपलाञ्चोक	नमोबुद्ध नगरपालिका	२,१५७	३,९००	६,०५७	२,५५९	३,४२७	५,९८६	६	५९	५९००	१००	
२८	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	१,७५७	४,०१८	५,७७५	१,८७२	३,६८९	५,५६१	१४	१६२	८५११	५३	
२९	काभ्रेपलाञ्चोक	पाँचखाल नगरपालिका	४,५५७	४,०१८	८,५७५	१,७३३	३,८५६	५,५८९	११	५७	४९०२	८६	
३०	काभ्रेपलाञ्चोक	बनेपा नगरपालिका	२,०५७	४,०१८	६,०७५	३,४७४	२,८०७	६,२८१	३०	११५	५९०२	५१	
३१	काभ्रेपलाञ्चोक	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३,३५७	४,०१८	७,३७५	१,९०१	२,५५५	४,४५६	४२	७२	७२००	१००	
३२	काभ्रेपलाञ्चोक	खानीखोला गाउँपालिका	३,२५७	४,०१८	७,२७५	२,५५२	३,६३५	६,१८८	२८	८०	६८०१	८५	
३३	काभ्रेपलाञ्चोक	चौरीदेउराली गाउँपालिका	३,०१४	४,०१८	७,०३२	२,७७१	३,६५४	६,४२५	९	६९	६७७०	९८	
३४	काभ्रेपलाञ्चोक	तेमाल गाउँपालिका	२,४५७	४,०१८	६,४७५	२,०९३	३,४८७	५,५८०	१५	९०	६७१४	७५	
३५	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	३,४५७	४,०१८	७,४७५	२,३२९	३,२२१	५,५५०	२८	७४	७०२६	९५	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३६	काभ्रेपलाञ्चोक	भुम्लु गाउँपालिका	२,६५७	४,०१८	६,६७५	३,०९९	३,८२४	६,९२२	१२	८१	७६७३	९५	
३७	काभ्रेपलाञ्चोक	महाभारत गाउँपालिका	३,०५७	३,९८३	७,०४०	२,६४४	३,९०८	६,५५२	३४	११५	९०९६	७९	
३८	काभ्रेपलाञ्चोक	रोशी गाउँपालिका	४,२५७	४,०१८	८,२७५	२,५७९	३,२६७	५,८४६	२१	१२०	६८४०	५७	
३९	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नपा	२,४५७	४,०१८	६,४७५	४,११६	३,८८०	७,९९६	२५	१२३	१२३००	१००	
४०	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	६,१७४	४,०१८	१०,१९२	२,३८८	३,९७०	६,३५८	१२	१०३	९७९०	९५	
४१	सिन्धुपाल्चोक	बाहबिसे नगरपालिका	४,३७४	४,०१८	८,३९२	६,०६८	३,९८५	१०,०५३	११	११३	११३००	१००	
४२	सिन्धुपाल्चोक	ईन्द्रावती गाउँपालिका	५,५७४	४,०१८	९,५९२	५,४७५	४,२५१	९,७२७	१८	९१	९०३७	९९	
४३	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	३,८७४	४,०१८	७,८९२	३,८०७	३,५४७	७,३५४	१४	७६	७१९३	९५	
४४	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका	२,८७४	४,०१८	६,८९२	२,८७३	३,८२३	६,६९६	२३	८६	८६००	१००	
४५	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाङपाल गापा	३,७००	३,९५९	७,६५९	३,४१३	३,५८४	६,९९७	१८	१३०	११४९९	८८	
४६	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	४,३७४	४,०१८	८,३९२	४,३४२	३,८०४	८,१४६	८	१२९	१२८००	९९	
४७	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	६,४७४	४,०१८	१०,४९२	६,४३८	३,९०५	१०,३४३	८	५७	४७८०	८४	
४८	सिन्धुपाल्चोक	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	१,२७४	३,९५९	५,२३३	१,२३१	३,६७४	४,९०५	१५	११९	११३६०	९५	
४९	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	६,६७४	४,०१८	१०,६९२	६,२२५	३,३७८	९,६०४	१०	७९	७१००	९०	
५०	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	२,७७४	४,०१८	६,७९२	२,६९६	३,६१६	६,३१२	२२	२१८	१२५८१	५८	
५१	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	६,७०८	४,०१८	१०,७२६	६,३८७	३,२३८	९,६२५	७	७९	७९००	१००	
५२	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	३,५५९	४,१५९	७,७१८	३,२४३	२,९६२	६,२०५	१७	५९	५९००	१००	
५३	रसुवा	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका	१,९५९	४,१५९	६,११८	१,८०१	३,९३१	५,७३३	४	४६	४५४१	९९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५४	रसुवा	पार्वतीकुण्ड गाउँपालिका	८५९	४,७१८	५,५७७	७४२	३,६६३	४,४०५	०	०	०	०	
५५	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	१,५७४	४,२१८	५,७९२	१,४४८	३,५२७	४,९७५	७	५४	५३९७	१००	
५६	नुवाकोट	बेलकोटगढी नगरपालिका	५००	१,६००	२,१००	-	-	-	१४	६०	५८५६	९८	
५७	नुवाकोट	बिदुर नगरपालिका	१,७५७	४,०१८	५,७७५	१,७४०	३,४०४	५,१४४	३८	१३२	१०९९९	८३	
५८	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	६,६५७	४,०१८	१०,६७५	५,९७०	३,३९३	९,३६३	१४	६१	६०८०	१००	
५९	नुवाकोट	किस्पाङ गाउँपालिका	२,१५७	४,०१८	६,१७५	२,१००	३,७५१	५,८५१	१५	१०६	१०६००	१००	
६०	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	५,२५७	४,०१८	९,२७५	५,२४२	३,८८५	९,१२७	२०	६६	६६००	१००	
६१	नुवाकोट	तारकेश्वर गाउँपालिका	२,५५७	४,०१८	६,५७५	२,५३८	३,९४३	६,४८१	६२	६६	६६००	१००	
६२	नुवाकोट	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	२,५५७	४,०१८	६,५७५	२,४६४	३,६००	६,०६५	८	८०	७९५८	९९	
६३	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	३,४५७	४,०१८	७,४७५	३,४६४	३,५९६	७,०६०	१०	५९	५९००	१००	
६४	नुवाकोट	म्यागङ गाउँपालिका	१,७५७	४,०१८	५,७७५	१,७५५	३,८७४	५,६२९	१८	१२८	१२८००	१००	
६५	रामेछाप	लिखु गाउँपालिका	५,६५७	४,०१८	९,६७५	५,६५६	३,८६४	९,५२०	०	०	०	०	
६६	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	२,९५७	३,९८३	६,९४०	२,९५२	३,८४९	६,८०२	२७	७५	७२१२	९६	
६७	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	१,८५७	४,०१८	५,८७५	१,७७४	३,४०८	५,१८२	२२	७२	४८९५	६८	
६८	नुवाकोट	सुर्यगढी गाउँपालिका	२,९५७	४,०१८	६,९७५	२,९५१	३,३५३	६,३०४	३	८४	७८५९	९४	
६९	धादिङ	धुनीबेंशी नगरपालिका	४,५५७	४,०१८	८,५७५	३,९३६	३,७४७	७,६८२	२३	१०४	९१३६	८८	
७०	धादिङ	नीलकण्ठ नगरपालिका	१,८५७	४,०१८	५,८७५	१,५०३	३,४६३	४,९६६	१४	११०	४३२३	३९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७१	धादिङ	खनियाबास गाउँपालिका	१,७५७	४,०१८	५,७७५	१,६३२	३,६०१	५,२३३	९	५१	५०५३	९९	
७२	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	३,६५७	४,०१८	७,६७५	३,४९९	३,४६२	६,९६१	२३	१०८	७७७५	७२	
७३	धादिङ	गजुरी गाउँपालिका	२,२५७	३,९४८	६,२०५	२,२३१	३,८९६	६,१२७	१६	६०	६०००	१००	
७४	धादिङ	गल्छी गाउँपालिका	१,७५७	३,९८३	५,७४०	१,७२६	३,९०३	५,६२८	१४	५४	५४००	१००	
७५	धादिङ	ज्वालामुखी गाउँपालिका	७,८००	४,०१८	११,८१८	७,२५४	३,०३५	१०,२८९	५८	३३६	१५३२१	४६	
७६	धादिङ	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका	३,५५७	४,०१८	७,५७५	३,४९४	२,९५३	६,४४७	४७	१३६	७५९३	५६	
७७	धादिङ	थाक्रे गाउँपालिका	२,७५७	४,०१८	६,७७५	२,६८९	२,४८५	५,१७३	१९	१०६	५३५९	५१	
७८	धादिङ	नेत्रावती गाउँपालिका	२,६५७	४,०१८	६,६७५	१,८९७	३,७५२	५,६४९	३५	११८	४०२४	३४	
७९	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	१,८५७	३,९८७	५,८४४	१,८२१	३,७४२	५,५६३	९	६१	५८९०	९७	
८०	धादिङ	रुबी भ्याली गाउँपालिका	६,४४२	४,५१८	१०,९६०	६,२२६	४,३७०	१०,५९६	१३	११५	१००९३	८८	
८१	धादिङ	सिद्धलेक गाउँपालिका	२,२५७	४,०१८	६,२७५	२,२१८	३,७१९	५,९३७	६	६०	५९८४	१००	
८२	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	२,६५७	३,९१८	६,५७५	१,६६६	२,५८७	४,२५३	८	७८	५०७५	६५	
८३	चितवन	कालिका नगरपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	१,९६५	२,८५४	४,८१८	११	५८	५६९७	९८	
८४	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	१,८९०	३,१२४	५,०१४	१२	५९	५६९१	९६	
८५	चितवन	माडी नगरपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	१,३३९	३,३३५	४,६७४	९	५४	५१४४	९५	
८६	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	३,२५७	३,९१८	७,१७५	३,१६५	३,३३३	६,४९७	१२	८३	८०७६	९७	
८७	चितवन	राप्ती नगरपालिका	२,६५७	३,८००	६,४५७	१,२५६	२,४९४	३,७५०	१०	६४	५४२५	८५	
८८	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	२,५५७	३,८००	६,३५७	२,५५७	३,४२३	५,९८०	८	७१	६४८०	९१	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
८९	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	२,४३३	४,१३१	६,५६३	११	९६	६८०२	७१	
९०	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	७४१	३,२९९	४,०४०	१०	४२	४१६०	९९	
९१	मकवानपुर	ईन्द्रसरोवर गाउँपालिका	२,९५७	३,९१८	६,८७५	२,८८३	३,७१०	६,५९३	७	७९	७६६९	९७	
९२	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	३,४५७	३,९१८	७,३७५	३,५५२	३,४६२	७,०१४	१८	११६	८१५०	७०	
९३	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	७,७५७	३,९१८	११,६७५	७,५०४	३,७३५	११,२३९	२२	१६२	१४४६३	८९	
९४	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	५००	१,४५९	१,९५९	१६९	८९१	१,०६०	०	०	०	०	
९५	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	२,८५७	३,९१८	६,७७५	२,४७७	२,८३६	५,३१३	१३	७५	७३४०	९८	
९६	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	१,९९२	३,३०८	५,३००	७	८५	६१७३	७३	
९७	मकवानपुर	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,२८२	२,९६८	५,२५०	९	७४	६७४९	९१	
९८	मकवानपुर	बाग्मती गाउँपालिका	६,१५७	३,९१८	१०,०७५	६,०८०	३,२२९	९,३०९	५५	१४२	११८५०	८३	
९९	भक्तपुर	चाँगुनारायण नगरपालिका	३,७५७	४,४१८	८,१७५	३,७५६	४,१२७	७,८८२	१८	१३१	८२१८	६३	
१००	भक्तपुर	भक्तपुर नगरपालिका	१,४५७	४,७१८	६,१७५	१,३५८	४,१५८	५,५१६	१७	५१	४९७५	९८	
१०१	भक्तपुर	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	८५७	४,३००	५,१५७	८१४	१,१७३	१,९८७	२	१९	१४५२	७६	
१०२	भक्तपुर	सूर्यविनायक नगरपालिका	२,७५७	४,४१८	७,१७५	२,४४७	३,६२१	६,०६७	१५	१२८	५८२६	४६	
१०३	ललितपुर	ललितपुर महानगरपालिका	८,०५७	५,७१८	१३,७७५	७,४२८	५,१९२	१२,६१९	२१	१६६	१३३५३	८०	
१०४	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	१,५५७	४,११८	५,६७५	१,५५५	२,४२३	३,९७९	४	६२	२९७१	४८	
१०५	ललितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका	१,०५७	४,११८	५,१७५	१,०००	३,५३७	४,५३७	१३	५६	३८३५	६८	
१०६	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	१,२४२	४,११८	५,३६०	७२०	३,८८१	४,६०१	१२	५१	४५००	८८	

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१०७	ललितपुर	महाङ्काल गाउँपालिका	१,१४२	४,११८	५,२६०	८२५	३,६९८	४,५२३	२९	४६	४२४४	९२	
१०८	ललितपुर	बाग्मती गाउँपालिका	१,६५७	४,११८	५,७७५	१,६००	४,०६९	५,६६९	१५	८२	५२१५	६४	
१०९	काठमाडौं	काठमाडौं महानगरपालिका	३,५००	३,८५९	७,३५९	३,४८३	२,७३९	६,२२२	८	९२	९३००	१०१	
११०	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	१,०५७	४,११८	५,१७५	६६२	२,३८१	३,०४३	१४	४२	१७४७	४२	
१११	काठमाडौं	किर्तिपुर नगरपालिका	२,५५७	४,११८	६,६७५	२,१११	३,९७८	६,०८९	२३	६५	५८६५	९०	
११२	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	८५७	३,८००	४,६५७	५२१	२,०७७	२,५९८	८	३४	२३८०	७०	
११३	काठमाडौं	चन्द्रागिरी नगरपालिका	१,७५७	४,७१८	६,४७५	५७८	२,३८०	२,९५८	५	२३	१४२३	६२	
११४	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	१,४५७	४,०००	५,४५७	१,४३४	३,०६८	४,५०२	१४	५१	५०००	९८	
११५	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	१,२५७	४,११८	५,३७५	१,२४०	२,६७५	३,९१५	८	४७	४८७६	१०४	
११६	काठमाडौं	दक्षिणकाली नगरपालिका	५५७	४,११८	४,६७५	५५७	३,४१३	३,९७०	४	३८	२९९२	७९	
११७	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	९५७	४,११८	५,०७५	५२१	१,५७९	२,१००	५	२६	६३१	२४	
११८	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	१,५५७	४,११८	५,६७५	७७६	३,२५६	४,०३२	२४	६७	३१४७	४७	
११९	काठमाडौं	शंङ्खरापुर नगरपालिका	७५७	४,११८	४,८७५	५२४	१,९४९	२,४७३	२३	४०	१३३३	३३	
जम्मा			४,२४,८९३	४,८७,०९७	९,११,९९०	३,९२,४४७	४,०९,६४९	८,०२,०९५	२,१३८	११,४९७	९,१५,८७६	९,६२०	

गण्डकी प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	गोरखा	गोरखा नगरपालिका	१,५७४	४,२१८	५,७९२	१,५४७	३४५०	४,९९६	६	५१	४९१०	९६	
२	गोरखा	पालुङ्गटार नगरपालिका	६,६७४	४,२१८	१०,८९२	५,६८६	२,९१०	८,५९६	४७	१४०	१०१४१	७२	
३	गोरखा	अजिरकोट गाउँपालिका	२,५००	४,२१८	६,७१८	२,४२३	३,५५१	५,९७४	१७	७२	६१०६	८५	
४	गोरखा	आरुघाट गाउँपालिका	९,९७४	४,२१८	१४,१९२	९,६७७	४,१०९	१३,७८६	३७	२२२	२०३३१	९२	
५	गोरखा	गण्डकी गाउँपालिका	७,८००	४,२१८	१२,०१८	७,४५१	३,६७०	११,१२१	३२	२१६	१३८७७	६४	
६	गोरखा	चुमनुब्री गाउँपालिका	३,२५९	५,४१८	८,६७७	३,२४९	४,६९०	७,९३९	३	११५	६२६५	५४	
७	गोरखा	धार्चे गाउँपालिका	३,४७४	४,७१८	८,१९२	३,३१८	३,९३६	७,२५४	१४	९१	८५५१	९४	
८	गोरखा	भिमसेन थापा गाउँपालिका	३,७७४	४,२१८	७,९९२	३,०७५	२,५७३	५,६४८	३२	९६	५६५६	५९	
९	गोरखा	शहीद लखन गाउँपालिका	२,५७४	४,२१८	६,७९२	२,३२१	३,९३१	६,२५२	१९	८६	६४१७	७५	
१०	गोरखा	सिरानचोक गाउँपालिका	४,१७४	४,२१८	८,३९२	२,२८४	२,३९५	४,६७८	१४	५९	४७२५	८०	
११	गोरखा	बारपाक सुलीकोट गापा	१२,४७४	३,९१८	१६,३९२	१२,२८४	३,६६६	१५,९५०	४८	२८२	२२७४८	८१	
१२	लमजुङ	बेंसीशहर नगरापालिका	२,३७४	४,२१८	६,५९२	२,२५०	३,७८६	६,०३७	१९	८३	६०९४	७३	
१३	लमजुङ	मध्यनेपाल नगरपालिका	२,२३१	४,२१८	६,४४९	२,०५९	३,७१०	५,७६९	१६	६४	६०५३	९५	
१४	लमजुङ	राईनास नगरपालिका	२,२१४	४,२१८	६,४३२	२,०८६	३,८०३	५,८८९	३०	६५	५९३३	९१	
१५	लमजुङ	सुन्दरबजार नगरपालिका	२,९७४	४,२१८	७,१९२	२,९१४	३,२१९	६,१३२	१२	८१	६१५२	७६	
१६	लमजुङ	क्व्होलासोथार गाउँपालिका	२,१००	४,२१८	६,३१८	१,७६८	३,२९३	५,०६१	१३	५४	५१८७	९६	
१७	लमजुङ	दुधपोखरी गाउँपालिका	१,६७४	४,२१८	५,८९२	१,४२७	३,५२४	४,९५१	११	५३	५०२१	९५	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१८	लमजुङ	दोर्दी गाउँपालिका	६,२७४	४,२१८	१०,४९२	१,७७१	३,६४९	५,४२०	३	५८	५७३३	९९	
१९	लमजुङ	मर्स्याङ्दी गाउँपालिका	१,५५७	४,२१८	५,७७५	६,२००	३,४४८	९,६४८	९	१३८	१३७८९	१००	
२०	तनहुँ	भानु नगरपालिका	१,०५७	३,८००	४,८५७	९९६	२,४१३	३,४०९	१२	५२	३७५०	७२	
२१	तनहुँ	भिमाद नगरपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,०१५	३,४७९	४,४९४	१४	५३	४००९	७६	
२२	तनहुँ	ब्यास नगरपालिका	१,८५७	३,९१८	५,७७५	१,६६७	३,७४९	५,४१६	९	८७	५५६०	६४	
२३	तनहुँ	शुक्लागण्डकी नगरपालिका	१,१००	३,८५९	४,९५९	२७३	१,३७७	१,६५१	३	२७	१०१४	३८	
२४	तनहुँ	आँबुखैरेनी गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	१,९२६	३,३७०	५,२९६	३०	६४	५५१५	८६	
२५	तनहुँ	ऋषिङ्ग गाउँपालिका	१,१५७	३,९१८	५,०७५	१,०४१	३,५१७	४,५५८	१७	५१	४१४९	८१	
२६	तनहुँ	घिरिङ्ग गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	५८४	३,५४१	४,१२५	३१	४१	३७५७	९२	
२७	तनहुँ	देवघाट गाउँपालिका	१,४१४	३,९१८	५,३३२	१,२७१	३,४६१	४,७३३	२०	५६	४६११	८२	
२८	तनहुँ	बन्दिपुर गाउँपालिका	१,०५७	३,९१८	४,९७५	१,०१२	३,५९०	४,६०२	१२	५४	४२३१	७८	
२९	तनहुँ	म्याग्दे गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,४८८	३,४५८	४,९४७	२३	५६	५१२२	९१	
३०	कास्की	पोखरा महानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	५,४०८	३,३६०	८,७६८	२०	१२५	११२६५	९०	
३१	कास्की	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	१,५५७	४,११८	५,६७५	१,५०७	३,७८७	५,२९४	१७	५१	५१००	१००	
३२	कास्की	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	१,१५७	३,८५९	५,०१६	९९६	२,०३५	३,०३१	१७	३०	२५२९	८४	
३३	कास्की	मादी गाउँपालिका	२,०५७	४,११८	६,१७५	१,५७४	३,७६३	५,३३७	२६	६७	५४३७	८१	
३४	कास्की	रूपा गाउँपालिका	३,६५७	३,९१८	७,५७५	२,९९०	२,९७२	५,९६२	२५	११४	७४५८	६५	
३५	मनाङ	चामे गाउँपालिका	५००	१,७००	२,२००	४४	५८८	६३२	०	०	०	०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३६	मनाङ	नार्पा भूमि गाउँपालिका	५००	१,७००	२,२००	११८	१७४	२९२	०	०	०	०	
३७	मनाङ	नार्सों गाउँपालिका	१,४००	५,०००	६,४००	१,०८६	४,३३७	५,४२३	६	५२	५२००	१००	
३८	मनाङ	मनाङ डिस्याङ गाउँपालिका	१,२५९	५,११८	६,३७७	१,२५५	२,३७५	३,६३१	१२	८१	२९८८	३७	
३९	मुस्ताङ	घरपझोङ गाउँपालिका	१,२३१	४,४४०	५,६७१	१,०३७	३,९८९	५,०२६	१२	४८	४७२०	९८	
४०	मुस्ताङ	थासाङ गाउँपालिका	१,२३५	४,२००	५,४३५	५५४	३,१६६	३,७२०	१०	३५	३३३४	९५	
४१	मुस्ताङ	लो-घेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिका	१,०३५	४,८८२	५,९१७	१,४३५	४,१७३	५,६०८	८	४६	४१९१	९१	
४२	मुस्ताङ	वाह्रगाउँ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका	१,२३१	४,३९६	५,६२७	१,२१९	३,०३९	४,२५८	१५	४७	४१५६	८८	
४३	मुस्ताङ	लोमन्थाङ गाउँपालिका	१,१००	४,२५४	५,३५४	६८०	३,३३७	४,०१७	४	५०	४०४२	८१	
४४	पर्वत	कुश्मा नगरपालिका	४,०००	४,११८	८,११८	३,४८९	३,३५७	६,८४६	१४	१६९	८९०२	५३	
४५	पर्वत	फलेबास नगरपालिका	५,२७४	४,११८	९,३९२	५,०५८	३,८२३	८,८८१	२५	२११	१०५७८	५०	
४६	पर्वत	जलजला गाउँपालिका	२,१००	४,११८	६,२१८	१,५४८	३,४७३	५,०२१	१३	६२	५३८६	८७	
४७	पर्वत	पैयुं गाउँपालिका	१,४७४	४,११८	५,५९२	१,३२३	३,५०४	४,८२७	४५	४९	४१२३	८४	
४८	पर्वत	महाशिला गाउँपालिका	१,२५९	४,११८	५,३७७	१,१६१	३,३४५	४,५०६	७	४८	४८००	१००	
४९	पर्वत	मोदी गाउँपालिका	३,२७४	४,२१८	७,४९२	३,१४६	३,३९९	६,५४५	१२	१००	८१६३	८२	
५०	पर्वत	बिहादी गाउँपालिका	२,६७४	४,११८	६,७९२	२,४०८	२,७८८	५,१९६	२९	२१४	५६७९	२७	
५१	स्याङ्गजा	गल्याङ्ग नगरपालिका	३,९५७	४,२१८	८,१७५	३,४८६	३,४४८	६,९३४	२४	१११	७९७२	७२	
५२	स्याङ्गजा	चापाकोट नगरपालिका	१,७००	४,२१८	५,९१८	१,३५५	३,७६१	५,११६	१०	५९	५३६१	९१	
५३	स्याङ्गजा	पुतलीबजार नगरपालिका	३,४५७	४,१६६	७,६२३	३,१६३	४,०९६	७,२५९	५३	८५	७६६५	९०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५४	स्याङ्गजा	भीरकोट नगरपालिका	३,७५७	४,३१८	८,०७५	३,७२६	४,१६३	७,८८९	२८	१४३	८४९९	५९	
५५	स्याङ्गजा	वालिङ्ग नगरपालिका	६,०५७	४,२१८	१०,२७५	६,०२२	३,७१५	९,७३७	३२	२१४	११९७३	५६	
५६	स्याङ्गजा	अर्जुनचौपारी गाउँपालिका	१,२५७	४,२१८	५,४७५	१,२१२	३,७९२	५,००३	२२	५०	४४९८	९०	
५७	स्याङ्गजा	आँधिखोला गाउँपालिका	१,६५७	४,२१८	५,८७५	१,४२०	३,५५२	४,९७३	१८	५८	४९७१	८६	
५८	स्याङ्गजा	कालीगण्डकी गाउँपालिका	३,६५७	४,२१८	७,८७५	२,८६१	३,९४२	६,८०३	१७	८१	७४४२	९२	
५९	स्याङ्गजा	फेदीखोला गाउँपालिका	३,१००	४,२१८	७,३१८	२,२६२	३,८५२	६,११४	४४	८२	७४५७	९१	
६०	स्याङ्गजा	बिरुवा गाउँपालिका	१,२१४	४,१८३	५,३९७	१,१०७	३,३६४	४,४७१	२९	६८	४१०९	६०	
६१	स्याङ्गजा	हरिनास गाउँपालिका	१,१५७	४,२१८	५,३७५	१,११६	३,७७४	४,८९०	७	४८	४६९८	९८	
६२	म्याग्दी	बेनी नगरपालिका	२,४७४	४,३१८	६,७९२	२,४७१	४,१०१	६,५७२	१६	७४	६३०४	८५	
६३	म्याग्दी	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	२,८७४	४,३१८	७,१९२	२,७३१	४,११६	६,८४७	११	७४	७०४९	९५	
६४	म्याग्दी	धवलागिरी गाउँपालिका	३,९७४	४,२५९	८,२३३	३,९७३	३,९६८	७,९४१	२४	१४१	११५०५	८२	
६५	म्याग्दी	मंगला गाउँपालिका	४,२७४	४,३१८	८,५९२	४,१४५	३,९७४	८,१२०	१६	९८	८९००	९१	
६६	म्याग्दी	मालिका गाउँपालिका	३,८७४	४,३१८	८,१९२	३,७५१	३,३१२	७,०६३	१४	८९	७२६०	८२	
६७	म्याग्दी	रघुगंगा गाउँपालिका	३,३७४	४,२१८	७,५९२	३,२६०	४,०९५	७,३५६	१६	७९	७५१३	९५	
६८	बागलुङ	गल्कोट नगरपालिका	२,७७४	४,२१८	६,९९२	२,३५१	३,५०४	५,८५५	२५	७५	६७८०	९०	
६९	बागलुङ	जैमूनी नगरपालिका	३,४७४	४,२१८	७,६९२	३,४१९	३,८०१	७,२२०	१६	८३	७८५४	९५	
७०	बागलुङ	ढोरपाटन नगरपालिका	४,६७४	४,२१८	८,८९२	४,५८२	३,१७७	७,७५९	२७	१०३	९५८८	९३	
७१	बागलुङ	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	८७४	४,१००	४,९७४	२९०	४९८	७८७	०	०	०	०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७२	बागलुङ	काठेखोला गाउँपालिका	१,६७४	४,२१८	५,८९२	१,६०३	४,०८४	५,६८७	६	५६	५५४०	९९	
७३	बागलुङ	तमानखोला गाउँपालिका	३,७७४	४,२८३	८,०५७	३,७१३	४,०८८	७,८०१	३७	९२	८७६८	९५	
७४	बागलुङ	ताराखोला गाउँपालिका	३,४७४	४,२१८	७,६९२	३,३४०	४,०३४	७,३७४	२२	८८	७४८३	८५	
७५	बागलुङ	निसीखोला गाउँपालिका	८,१७४	३,९१८	१२,०९२	७,६२३	३,६७३	११,२९५	३३	२८२	१४९५४	५३	
७६	बागलुङ	वडिगाड गाउँपालिका	४,५३१	४,२१८	८,७४९	४,४५२	४,०८६	८,५३७	१२	१३५	१००१९	७४	
७७	बागलुङ	वरेङ गाउँपालिका	४,०७४	४,२१८	८,२९२	४,०४२	४,०००	८,०४२	१७	९४	९४००	१००	
७८	नवलपरासी-पूर्व	कावासोती नगरपालिका	३,५५७	३,९१८	७,४७५	१,९२२	३,१३९	५,०६१	७	७८	६२३५	८०	
७९	नवलपरासी-पूर्व	गैडाकोट नगरपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	२,१५७	३,४७४	५,६३१	१९	९०	६१८६	६९	
८०	नवलपरासी-पूर्व	देवचुली नगरपालिका	२,८५७	३,९१८	६,७७५	२,०७१	३,४९८	५,५६९	२२	६५	५९२४	९१	
८१	नवलपरासी-पूर्व	मध्यबिन्दु नगरपालिका	३,०५७	३,९१८	६,९७५	७२८	३,४७९	४,२०७	१८	४६	३६७७	८०	
८२	नवलपरासी-पूर्व	बौदीकाली गाउँपालिका	२,७५७	३,८५९	६,६१६	२,३४७	३,५०२	५,८४९	६	६८	६८००	१००	
८३	नवलपरासी-पूर्व	बुलिङ्गटार गाउँपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	२,६२१	३,२७२	५,८९३	१९	१३२	६८९७	५२	
८४	नवलपरासी-पूर्व	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,८९७	३,७३१	५,६२८	२५	७२	६१०२	८५	
८५	नवलपरासी-पूर्व	हुप्सेकोट गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,२९५	३,५९२	५,८८६	१४	१४५	६७३७	४६	
जम्मा			२,४९,९१७	३,५१,९६४	६,०१,८८१	२,२२,६१५	२,९१,७०७	५,१४,३२२	१,५७६	७,४२४	५,६५,५७५	६,६३४	

लुम्बिनी प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	नवलपरासी-पश्चिम	बर्दघाट नगरपालिका	२,६५७	३,९१८	६,५७५	२,५९३	३२७५	५,८६८	२४	८५	६९७२	८२	
३	नवलपरासी-पश्चिम	सुनवल नगरपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	९८४	२,९९८	३,९८२	११	६९	३६२८	५३	
४	नवलपरासी-पश्चिम	सुस्ता गाउँपालिका	१,४१४	३,९१८	५,३३२	६९३	२,९१५	३,६०८	५	७५	३५७४	४८	
५	नवलपरासी-पश्चिम	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	३,०५७	३,८००	६,८५७	२,७२२	३,०२६	५,७४८	६	७९	७७१४	९८	
६	नवलपरासी-पश्चिम	प्रतापपुर गाउँपालिका	२,७००	३,९१८	६,६१८	२,००७	३,२२४	५,२३०	८	८३	७२७०	८८	
७	नवलपरासी-पश्चिम	सरावल गाउँपालिका	१,९५७	३,९१८	५,८७५	१,८८३	२,८३९	४,७२२	६	५५	५४३८	९९	
८	रूपन्देही	बुटवल उपमहानगरपालिका	६,३५७	५,५१८	११,८७५	५,९५१	४,२०१	१०,१५२	११	२४७	१२८६७	५२	
९	रूपन्देही	तिलोत्तमा नगरपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	१,५६५	३,५४२	५,१०६	१६	५७	५४९३	९६	
१०	रूपन्देही	देबदह नगरपालिका	१,०५७	३,९१८	४,९७५	७६३	३,०५२	३,८१५	५	४२	४१८२	१००	
११	रूपन्देही	लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका	२,२५७	३,८००	६,०५७	२,१०३	३,०७०	५,१७३	४८	७२	६६०९	९२	
१२	रूपन्देही	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	५५७	३,३००	३,८५७	४३१	५६५	९९६	०	०	०	०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१३	रूपन्देही	सैनामैना नगरपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	५२१	२,१६४	२,६८५	१२	३९	१५२०	३९	
१४	रूपन्देही	ओमसतिया गाउँपालिका	१,८५७	३,९१८	५,७७५	१,१८७	३,४३८	४,६२६	११	६२	६०२४	९७	
१५	रूपन्देही	कन्चन गाउँपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	४९१	२,९२०	३,४१०	५	४०	२९७९	७४	
१६	रूपन्देही	कोटहीमाई गाउँपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	१,११६	२,७१४	३,८३०	११	४९	४०८१	८३	
१७	रूपन्देही	गैडहवा गाउँपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	१,७२६	३,३६०	५,०८६	९	७२	६६९५	९३	
१८	रूपन्देही	मर्चवारी गाउँपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	२,२५७	२,८८४	५,१४२	१०	७०	६६२०	९५	
१९	रूपन्देही	मायादेवी गाउँपालिका	२,२५७	३,९१८	६,१७५	२,३२४	३,८९८	६,२२२	१०	७४	७१९६	९७	
२०	रूपन्देही	रोहिणी गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,२८८	३,२४२	४,५३०	१७	५३	४९१२	९३	
२१	रूपन्देही	सम्मरीमाई गाउँपालिका	२,२००	३,९१८	६,११८	५५१	३,४३६	३,९८७	४	७०	७०००	१००	
२२	रूपन्देही	सियारी गाउँपालिका	१,३५७	३,९१८	५,२७५	१,२८९	३,३८३	४,६७२	८	५०	४७५६	९५	
२३	रूपन्देही	सुद्धोधन गाउँपालिका	१,९५७	३,९१८	५,८७५	१,६५२	३,३०७	४,९६०	४	६०	५९९३	१००	
२४	कपिलवस्तु	कपिलबस्तु नगरपालिका	२,१००	३,९१८	६,०१८	१,३३८	३,५७१	४,९०९	१८	६२	५६९६	९२	
२५	कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	७४६	१,२७६	२,०२२	५	२८	११९९	४३	
२६	कपिलवस्तु	बाणगंगा नगरपालिका	३,५००	३,९१८	७,४१८	२,२९७	१,७८८	४,०८४	७	१४६	४७८६	३३	
२७	कपिलवस्तु	बुद्धभूमी नगरपालिका	३,४५७	३,९१८	७,३७५	२,८८०	३,११७	५,९९८	९	१८१	७०४९	३९	
२८	कपिलवस्तु	महाराजगन्ज नगरपालिका	१,८५७	३,९१८	५,७७५	१,२२५	२,९६२	४,१८७	७	५३	४६८१	८८	
२९	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका	४,३५७	३,९१८	८,२७५	४,२२०	३,१५९	७,३७९	१०	५७४	१२०२६	२१	
३०	कपिलवस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	४,८५७	३,९१८	८,७७५	४,८१४	३,२८८	८,१०२	३७	११६	११३९३	९८	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३१	कपिलवस्तु	यसोधरा गाउँपालिका	४,३५७	३,९१८	८,२७५	४,१९९	२,०२१	६,२२१	२७	१२८	८७५१	६८	
३२	कपिलवस्तु	बिजयनगर गाउँपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	२,०१९	३,५६२	५,५८१	६	६५	६४६०	९९	
३३	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,३६७	२,३६३	३,७२९	८	०	०	०	
३४	पाल्पा	तानसेन नगरपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	२,५३४	३,०८०	५,६१४	१३	७७	७१०७	९२	
३५	पाल्पा	रामपुर नगरपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	२,८०१	३,१८९	५,९९०	१७	८४	८४००	१००	
३६	पाल्पा	तिनाउ गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,३११	३,२००	५,५११	१२	७४	६७७०	९१	
३७	पाल्पा	निस्दी गाउँपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,५१३	३,५२०	६,०३३	७	७३	७२१९	९९	
३८	पाल्पा	पूर्वखोला गाउँपालिका	२,९५७	३,९१८	६,८७५	२,९२२	३,६२९	६,५५०	२१	८१	८०६९	१००	
३९	पाल्पा	बगनासकाली गाउँपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,९८५	३,२९०	५,२७५	२२	६५	६३१५	९७	
४०	पाल्पा	माथागढी गाउँपालिका	१,५५७	३,९१८	५,४७५	१,५०१	३,३८१	४,८८२	६	५६	५४३०	९७	
४१	पाल्पा	रम्भा गाउँपालिका	२,०५७	३,९१८	५,९७५	१,६५२	३,५१५	५,१६७	९	६१	५९०८	९७	
४२	पाल्पा	रिब्दीकोट गाउँपालिका	४,९५७	३,९१८	८,८७५	४,९२८	३,६६८	८,५९६	१६	११६	११५३६	९९	
४३	पाल्पा	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१,६५७	३,९१८	५,५७५	१,६०५	३,३५२	४,९५८	१०	५८	५३१२	९२	
४४	अर्घाखाँची	भुमिकास्थान नगरपालिका	८,३५७	४,११८	१२,४७५	८,२३५	३,७७२	१२,००७	१४	१७२	१७१८७	१००	
४५	अर्घाखाँची	शितगंगा नगरपालिका	७,१७४	४,११८	११,२९२	६,९१७	३,५६६	१०,४८२	१७	१४०	१३८९५	९९	
४६	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क नगरपालिका	८,४७४	४,११८	१२,५९२	८,०८४	३,६२०	११,७०४	४४	१५८	१५४४७	९८	
४७	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	४,१७४	४,११८	८,२९२	३,९९८	३,३४२	७,३३९	६४	९९	९८९५	१००	
४८	अर्घाखाँची	पाणिनी गाउँपालिका	६,७७४	४,११८	१०,८९२	६,१०३	३,४४२	९,५४५	२०	१२६	१२११८	९६	

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
४९	अर्घाखाँची	मालारानी गाउँपालिका	९,१७४	४,११८	१३,२९२	८,९५३	३,६५३	१२,६०६	३७	१८६	१८४८८	९९	
५०	गुल्मी	मुसिकोट नगरपालिका	३,४७४	४,०१८	७,४९२	३,२५७	३,७४२	६,९९९	७०	१४२	८७६७	६२	
५१	गुल्मी	रेसुङ्गा नगरपालिका	७,६७४	४,०१८	११,६९२	७,५४७	३,६६५	११,२१२	१५	१५९	१६१००	१०१	
५२	गुल्मी	ईस्मा गाउँपालिका	३,१७४	४,०१८	७,१९२	२,७८६	३,४२२	६,२०८	१४	१५९	७९५०	५०	
५३	गुल्मी	कालिगण्डकी गाउँपालिका	३,५७४	४,०१८	७,५९२	३,४०३	३,४४४	६,८४७	२५	१४४	७५५२	५२	
५४	गुल्मी	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	३,७७४	४,०१८	७,७९२	३,५९८	३,९२०	७,५१७	७९	९३	९३००	१००	
५५	गुल्मी	चन्द्रकोट गाउँपालिका	१,२७४	४,०१८	५,२९२	१,१७९	३,६७७	४,८५६	३६	४८	४८००	१००	
५६	गुल्मी	छत्रकोट गाउँपालिका	४,८७४	४,०१८	८,८९२	४,६७३	३,८६९	८,५४३	३९	१२२	११२३३	९२	
५७	गुल्मी	धुर्कोट गाउँपालिका	३,५७४	४,०१८	७,५९२	३,१५२	३,५५८	६,७०९	७०	१५०	८३०३	५५	
५८	गुल्मी	मदाने गाउँपालिका	३,७७४	४,०१८	७,७९२	३,०९६	३,२४३	६,३३९	१०	०	०	०	
५९	गुल्मी	मालिका गाउँपालिका	८,५७४	४,०१८	१२,५९२	८,४४४	३,७३९	१२,१८२	३०	३११	१७५५०	५६	
६०	गुल्मी	रूरूक्षेत्र गाउँपालिका	२,९७४	४,०१८	६,९९२	२,८७९	३,५७८	६,४५७	३९	८०	७९६६	१००	
६१	गुल्मी	सत्यवती गाउँपालिका	८,७७४	४,०१८	१२,७९२	८,५१७	३,४२६	११,९४३	२०	१७९	१७८९०	१००	
६२	रुकुम-पूर्व	पुठा उत्तरगंगा गाउँपालिका	६,५७४	४,६१८	११,१९२	६,४५६	४,५२६	१०,९८२	१७	१४९	११९७१	८०	
६३	रुकुम-पूर्व	भूमे गाउँपालिका	२,४७४	४,११८	६,५९२	२,२४९	३,८५५	६,१०४	१४	७०	७१००	१०१	
६४	रुकुम-पूर्व	सिस्ने गाउँपालिका	६,२७४	४,११८	१०,३९२	६,२५५	३,८९०	१०,१४४	२८	१३६	१३५६३	१००	
६५	रोल्पा	रोल्पा नगरपालिका	६,९७४	४,११८	११,०९२	६,८४७	३,४६०	१०,३०७	६६	१५०	१४९४४	१००	
६६	रोल्पा	त्रिवेणी गाउँपालिका	४,५७४	४,११८	८,६९२	४,४३९	३,८१३	८,२५२	३४	१०८	१०८३२	१००	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
६७	रोल्पा	थबाङ्ग गाउँपालिका	२,८७४	४,११८	६,९९२	२,६४४	३,६९०	६,३३४	१५	८५	७३३६	८६	
६८	रोल्पा	परिवर्तन गाउँपालिका	७,९७४	४,११८	१२,०९२	७,७८९	३,३५६	११,१४५	५१	१६९	१६४९८	९८	
६९	रोल्पा	माडी गाउँपालिका	२,०७४	४,०८३	६,१५७	१,९६७	३,७८३	५,७५०	१५	६३	६२८४	१००	
७०	रोल्पा	रुन्टीगढी गाउँपालिका	४,६७४	४,११८	८,७९२	३,७६५	३,८३९	७,६०४	१०	९७	९६१०	९९	
७१	रोल्पा	लुङ्ग्री गाउँपालिका	३,९७४	४,११८	८,०९२	३,६६९	३,९००	७,५६९	१२	९७	९६०७	९९	
७२	रोल्पा	गङ्गादेवी गाउँपालिका	६,४७४	४,११८	१०,५९२	६,१७९	३,१२७	९,३०६	२०	१५८	१३०८५	८३	
७३	रोल्पा	सुनछहरी गाउँपालिका	५,२७४	४,११८	९,३९२	४,९३५	३,६८५	८,६२१	२२	११८	११४७०	९७	
७४	रोल्पा	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	४,६७४	४,११८	८,७९२	४,४३३	३,७४२	८,१७६	१६	१०६	१०६००	१००	
७५	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	५,८७४	४,०१८	९,८९२	५,६८३	३,५४४	९,२२७	२०	१२४	१२५००	१०१	
७६	प्यूठान	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	३,०७४	४,०१८	७,०९२	२,९७५	३,७८६	६,७६१	९	८१	८०७९	१००	
७७	प्यूठान	ऐरावती गाउँपालिका	३,९७४	४,०१८	७,९९२	३,८२८	३,५९२	७,४२०	१५	९२	९१२४	९९	
७८	प्यूठान	गौमुखी गाउँपालिका	६,५७४	४,०१८	१०,५९२	६,४७९	३,७६५	१०,२४५	३३	१४५	१३७५८	९५	
७९	प्यूठान	झिमरुक गाउँपालिका	९,०७२	४,०१८	१३,०९०	८,९७९	३,३३८	१२,३१७	३९	१७५	१७०७९	९८	
८०	प्यूठान	नौबहिनी गाउँपालिका	१४,८७४	३,९८३	१८,८५७	१४,७५०	३,५२६	१८,२७६	३५	२७६	२७६००	१००	
८१	प्यूठान	मल्लरानी गाउँपालिका	३,०७४	४,०१८	७,०९२	२,९६२	३,८४०	६,८०२	५०	८३	७८२३	९४	
८२	प्यूठान	माण्डवी गाउँपालिका	३,१७४	३,९८३	७,१५७	२,९२३	३,७९१	६,७१३	१६	१३०	७८८७	६१	
८३	प्यूठान	सरुमारानी गाउँपालिका	३,४७४	४,०१८	७,४९२	३,२१६	३,५२३	६,७३८	१२	८७	८०७६	९३	
८४	दाङ	घोराही उपमहानगरपालिका	६,५५७	५,५१८	१२,०७५	४,२५५	४,१८१	८,४३६	३४	१४८	९०२८	६१	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
८५	दाङ	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	२,९५७	३,९१८	६,८७५	१,७३५	३,६८४	५,४१९	७	६७	६००१	९०	
८६	दाङ	लमही नगरपालिका	३,३५७	३,९१८	७,२७५	३,१४१	३,१८४	६,३२५	५	८७	८४२८	९७	
८७	दाङ	गढवा गाउँपालिका	४,३५७	३,९१८	८,२७५	४,३२६	३,०३५	७,३६१	२३	३७१	१००३५	२७	
८८	दाङ	दंगीशरण गाउँपालिका	१,०५७	३,९१८	४,९७५	१,०२४	३,४९२	४,५१५	९	५१	४४८५	८८	
८९	दाङ	बंगलाचुली गाउँपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	२,५४७	३,३४५	५,८९२	१७	८२	७२९६	८९	
९०	दाङ	बबई गाउँपालिका	४,९५७	३,९१८	८,८७५	४,३५२	३,३०९	७,६६१	८	१०९	१०६४५	९८	
९१	दाङ	राजपुर गाउँपालिका	४,१५७	३,९१८	८,०७५	३,९५९	३,६१०	७,५६९	१०	१०४	९८८७	९५	
९२	दाङ	राप्ती गाउँपालिका	२,७५७	३,९१८	६,६७५	२,६२३	३,१८४	५,८०७	१०	९८	७५२९	७७	
९३	दाङ	शान्तिनगर गाउँपालिका	३,०५७	३,९१८	६,९७५	२,८४०	३,०८३	५,९२३	१२	८१	७८५१	९७	
९४	बाँके	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	६,३००	५,५१८	११,८१८	१,०७८	३,०९४	४,१७१	७	८८	२४१७	२७	
९५	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	१३,३५७	३,९१८	१७,२७५	८,५३१	१,३२५	९,८५६	२८	२३९	१३७४९	५८	
९६	बाँके	खजुरा गाउँपालिका	४,४५७	३,९१८	८,३७५	३,७७२	३,४२९	७,२००	१६	१०८	१०४१२	९६	
९७	बाँके	जानकी गाउँपालिका	१,४५७	३,९१८	५,३७५	१,१४९	३,१७९	४,३२९	९	५३	४०८२	७७	
९८	बाँके	डुडुवा गाउँपालिका	५५७	१,५१८	२,०७५	४७३	८३२	१,३०५	०	०	०	०	
९९	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका	३,९५७	३,९१८	७,८७५	३,१९०	३,००३	६,१९४	११	८९	८४५७	९५	
१००	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	७,८५७	३,९१८	११,७७५	७,७२१	२,७७३	१०,४९५	२०	१८२	१५५०९	८५	
१०१	बाँके	राप्ती सोनारी गाउँपालिका	१,५००	३,८००	५,३००	१,१५९	३,४३४	४,५९४	५	७५	३८३९	५१	
१०२	बर्दिया	गुलरीया नगरपालिका	२,६५७	३,९१८	६,५७५	२,२७५	३,३६५	५,६४०	११	७५	७४३४	९९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१०३	बर्दिया	ठाकुरबाबा नगरपालिका	५,५५७	३,९१८	९,४७५	५,५०९	२,८४०	८,३४९	२४	११६	११२२३	९७	
१०४	बर्दिया	बाँसगढी नगरपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	२,२८१	३,४५७	५,७३८	२४	१५७	६९४८	४४	
१०५	बर्दिया	बारबर्दिया नगरपालिका	१०,५५७	३,९१८	१४,४७५	१०,५२६	३,७९२	१४,३१८	३०	२१४	२१३३७	१००	
१०६	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका	९,१५७	३,९१८	१३,०७५	८,६४९	३,७१६	१२,३६५	९	१८८	१८५२७	९९	
१०७	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका	२३,३५७	३,८८३	२७,२४०	२१,७४४	३,४१७	२५,१६२	५१	५३८	४०७०१	७६	
१०८	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	३,१११	३,३५६	६,४६७	२५	१५०	८३८६	५६	
१०९	बर्दिया	बढैयाताल गाउँपालिका	४,३५७	३,९१८	८,२७५	३,२९९	३,८९४	७,१९४	९	९३	८९६५	९६	
जम्मा			४,६०,९८९	४,३४,७५०	८,९५,७३९	४,१०,९४५	३,६०,६२५	७,७१,५७०	२,१२१	१२,३८७	९,८३,३९८	८,९३२	

कर्णाली प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	रुकुम-पश्चिम	आठबिसकोट नगरपालिका	१७,८७४	४,६१८	२२,४९२	१७,२०३	४३०२	२१,५०६	३८	३३२	३३२००	१००	
२	रुकुम-पश्चिम	चौरजहारी नगरपालिका	१८,४७४	४,११८	२२,५९२	१८,४३८	३,३२५	२१,७६२	३६	३२७	३१५१८	९६	
३	रुकुम-पश्चिम	मुसिकोट नगरपालिका	१७,२७४	४,११८	२१,३९२	१६,७२४	३,९०५	२०,६२९	६७	३६७	२९५०२	८०	
४	रुकुम-पश्चिम	त्रिवेणी गाउँपालिका	९,२७४	४,११८	१३,३९२	९,१५३	३,८८०	१३,०३३	१०	१७१	१७१००	१००	
५	रुकुम-पश्चिम	बाँफिकोट गाउँपालिका	१२,२७४	४,११८	१६,३९२	१२,०५९	३,९७८	१६,०३७	२५	२३२	२१६४५	९३	
६	रुकुम-पश्चिम	सानीभेरी गाउँपालिका	९,६७४	४,०८३	१३,७५७	९,४७७	३,४२९	१२,९०७	४४	१८८	१७६०८	९४	
७	सल्यान	बनगाड कुपिण्डे नगरपालिका	१३,२००	४,०१८	१७,२१८	६,१५९	२,९६०	९,११९	१९	०	०	०	
८	सल्यान	बागचौर नगरपालिका	२६,२७४	४,०१८	३०,२९२	२३,६४९	३,७३५	२७,३८४	७२	९७६	५१५७०	५३	
९	सल्यान	शारदा नगरपालिका	११,२७४	४,०१८	१५,२९२	१०,१८१	३,०६३	१३,२४५	२१	२२३	१९९४६	८९	
१०	सल्यान	कपुरकोट गाउँपालिका	१०,३७४	४,०१८	१४,३९२	१०,१५४	३,७७०	१३,९२३	१८	२०७	२०५१३	९९	
११	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	१८,६७४	३,९४८	२२,६२२	८,६८३	१,९९७	१०,६८०	२७	३०३	१६६७४	५५	
१२	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	१३,८७४	४,०१८	१७,८९२	१३,२७५	३,७०१	१६,९७६	२३	२७१	२६४८७	९८	
१३	सल्यान	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	३,८७४	४,०१८	७,८९२	३,६६४	३,३०८	६,९७१	१४	९८	९८००	१००	
१४	सल्यान	सिद्ध कुमाख गाउँपालिका	९,३७४	४,०१८	१३,३९२	८,८९५	२,९११	११,८०६	१८	२१९	१७४१२	८०	
१५	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	१६,२००	४,०१८	२०,२१८	१५,७३५	३,६७९	१९,४१४	३२	३०९	३०९००	१००	
१६	सल्यान	दार्मा गाउँपालिका	२६,७७४	४,०१८	३०,७९२	२३,३७३	३,५८२	२६,९५४	३०	४७१	४०७९६	८७	
१७	डोल्पा	ठुलीभेरी नगरपालिका	५,६५९	४,५०९	१०,१६८	४,६८०	३,८३७	८,५१७	११	९७	८०४७	८३	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१८	डोल्पा	त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका	१४,३५९	४,६०९	१८,९६८	१३,२२२	४,२१५	१७,४३७	४	२०३	२०५८१	१०१	
१९	डोल्पा	काइके गाउँपालिका	३,६५९	४,११८	७,७७७	३,५९४	३,९९८	७,५९२	१४	२४७	२४८००	१००	
२०	डोल्पा	छार्का ताङसोङ गाउँपालिका	१,९५९	४,९१८	६,८७७	१,९५८	४,२४६	६,२०४	३	८८	४७४७	५४	
२१	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	३,३५९	४,५१८	७,८७७	३,३५८	३,४४०	६,७९८	१०	९०	८६३५	९६	
२२	डोल्पा	डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका	२,०५९	४,९१८	६,९७७	१,९६४	४,८०२	६,७६६	१०	६४	५९१०	९२	
२३	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	५,६५९	४,९१८	१०,५७७	५,५२९	३,६४८	९,१७८	१०	१३८	१२८२२	९३	
२४	डोल्पा	शे फोक्सुण्डो गाउँपालिका	२,८५९	४,४१८	७,२७७	२,७५९	३,३५५	६,११३	११	२२३	६०७८	२७	
२५	जुम्ला	चन्दननाथ नगरपालिका	३,१७४	४,२०९	७,३८३	२,८९५	३,७९५	६,६८९	१०	७२	७१३०	९९	
२६	जुम्ला	कनका सुन्दरी गाउँपालिका	८,३७४	४,२१८	१२,५९२	८,३३८	३,०५६	११,३९४	१६	२९९	१७२५५	५८	
२७	जुम्ला	गुठिचौर गाउँपालिका	४,३५९	४,२१८	८,५७७	४,३६०	३,७६१	८,१२१	५	२२०	१०७८९	४९	
२८	जुम्ला	तातोपानी गाउँपालिका	६,८७४	४,२१८	११,०९२	६,५०७	२,९८७	९,४९३	१४	१६२	११०५१	६८	
२९	जुम्ला	तिला गाउँपालिका	७,६७४	४,२१८	११,८९२	६,५०४	३,०६२	९,५६५	१३	१६४	१४४३५	८८	
३०	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	५,३७४	४,०००	९,३७४	५,१९१	३,६५१	८,८४२	७	१००	९९१४	९९	
३१	जुम्ला	सिंजा गाउँपालिका	६,६७४	४,२१८	१०,८९२	६,४१६	३,०४०	९,४५६	११	२९६	१४२०४	४८	
३२	जुम्ला	हिमा गाउँपालिका	९,२७४	४,२१८	१३,४९२	९,००९	३,८३८	१२,८४७	८	२१३	१८६२०	८७	
३३	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	७,०७४	४,१००	११,१७४	६,२३३	३,११५	९,३४८	१५	१८५	११९७४	६५	
३४	मुगु	मुगुमकार्मारोग गाउँपालिका	८००	४,२१८	५,०१८	६६४	३,६४३	४,३०६	१२	०	०	०	
३५	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	५,७००	४,११८	९,८१८	४,३१२	१,०२७	५,३३९	१०	२७२	७०९९	२६	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३६	मुगु	सोरु गाउँपालिका	५,७७४	४,८००	१०,५७४	५,६७३	३,६१२	९,२८५	१३	१३५	१२१७३	९०	
३७	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका	६,९५९	४,८१८	११,७७७	६,३०७	४,६३१	१०,९३८	२०	२६९	१३८५३	५२	
३८	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	३,४५९	४,८१८	८,२७७	३,४५७	४,३६५	७,८२१	५	९२	९०२५	९८	
३९	हुम्ला	चंखेली गाउँपालिका	१,९००	४,८१८	६,७१८	-	९१८	९१८	८	१७०	९६३६	५७	
४०	हुम्ला	ताँजाकोट गाउँपालिका	७,५५९	४,५१८	१२,०७७	७,३८०	२,९४८	१०,३२८	८	१६१	१६१००	१००	
४१	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	१,२००	४,७००	५,९००	७५२	४,६७८	५,४३०	२	४८	४१८१	८७	
४२	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	७,३५९	४,८१८	१२,१७७	६,००५	४,५९३	१०,५९८	८	१५०	१५००१	१००	
४३	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	१३,९७४	४,८१८	१८,७९२	१३,४२०	३,९९१	१७,४१२	१८	२००	१८६५१	९३	
४४	कालिकोट	खाँडाचक्र नगरपालिका	११,९७४	४,३०९	१६,२८३	११,२८३	३,५२२	१४,८०६	२१	२२७	२०१८६	८९	
४५	कालिकोट	तिलागुफा नगरपालिका	१९,५७४	४,३०९	२३,८८३	१८,१८१	३,९९३	२२,१७४	२३	३५३	३४७६२	९८	
४६	कालिकोट	रास्कोट नगरपालिका	१०,१७४	४,३१८	१४,४९२	१०,१३५	३,९५५	१४,०९०	१२	१७१	१७०६०	१००	
४७	कालिकोट	शुभकालिका गाउँपालिका	२०,८७४	४,११८	२४,९९२	१९,२४२	४,०६५	२३,३०७	४६	१०४०	३२८३२	३२	
४८	कालिकोट	नरहरिनाथ गाउँपालिका	१४,०७४	४,३१८	१८,३९२	१३,४६४	३,९३०	१७,३९४	१४	२२६	२१८४५	९७	
४९	कालिकोट	पचाल झरना गाउँपालिका	१२,१७४	४,३१८	१६,४९२	१२,१२३	४,३१२	१६,४३५	९	१९४	१९६८९	१०१	
५०	कालिकोट	पलाता गाउँपालिका	१७,२७४	४,११८	२१,३९२	१६,६०३	२,८३१	१९,४३४	२०	२७०	२४३४४	९०	
५१	कालिकोट	महावै गाउँपालिका	७,७५९	४,३१८	१२,०७७	७,५४८	३,८२०	११,३६८	११	१६६	१३७८४	८३	
५२	कालिकोट	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका	६,८७४	४,३१८	११,१९२	६,५४७	४,००८	१०,५५५	११	१३१	११७१४	८९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५३	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका	५,९७४	४,६१८	१०,५९२	५,८२०	४,०४४	९,८६४	२२	१२५	११०९०	८९	
५४	जाजरकोट	नलगाड नगरपालिका	१४,६७४	४,६१८	१९,२९२	१४,६००	४,२१७	१८,८१७	५८	३००	२९७३०	९९	
५५	जाजरकोट	भेरी नगरपालिका	११,१७४	४,६१८	१५,७९२	१०,३८०	१,१२८	११,५०८	३२	२२४	२५३००	११३	
५६	जाजरकोट	कुसे गाउँपालिका	१३,०००	४,६१८	१७,६१८	१०,२२८	८६२	११,०९१	१६	१७३	१७३००	१००	
५७	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	२०,९७४	४,६१८	२५,५९२	२०,९०२	४,१००	२५,००२	४९	३२७	३२६९०	१००	
५८	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका	८,९७४	४,६१८	१३,५९२	८,२६९	३,८३३	१२,१०२	३३	१८४	१७३२२	९४	
५९	जाजरकोट	शिवालय गाउँपालिका	१२,७००	४,६१८	१७,३१८	१२,३१०	३,८७०	१६,१८०	४४	२०५	२०३५०	९९	
६०	दैलेख	आठबीस नगरपालिका	४,२७४	४,०१८	८,२९२	३,२९५	३,६२५	६,९२०	८	८८	८३३७	९५	
६१	दैलेख	चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिका	१०,५७४	४,०१८	१४,५९२	१०,१५९	३,०१२	१३,१७१	१७	२२२	२१५०६	९७	
६२	दैलेख	दुल्लु नगरपालिका	१,१००	३,९००	५,०००	७७५	३,५८१	४,३५६	१९	४	१९५	४९	
६३	दैलेख	नारायण नगरपालिका	८,१७४	४,०१८	१२,१९२	७,४६८	३,५०८	१०,९७६	८	१६८	१५०५४	९०	
६४	दैलेख	गुराँस गाउँपालिका	१६,४७४	४,०१८	२०,४९२	१४,५१५	३,७०४	१८,२१९	३८	२८४	२८४००	१००	
६५	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	१४,९७४	४,०१८	१८,९९२	१३,५२१	३,०४३	१६,५६५	२५	२८२	२६३४३	९३	
६६	दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	१०,२७४	४,०१८	१४,२९२	११,०७१	३,३००	१४,३७१	१८	२०४	२०४००	१००	
६७	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	१६,६७४	४,०१८	२०,६९२	१६,३०५	३,६९८	२०,००३	७१	३४६	३१४५५	९१	
६८	दैलेख	भगवतीमाई गाउँपालिका	७,४७४	४,०१८	११,४९२	६,७७३	३,३८७	१०,१६०	१७	१५६	१४४८६	९३	
६९	दैलेख	भैरवी गाउँपालिका	६,५७४	४,०१८	१०,५९२	६,४३७	१,४२१	७,८५८	२९	२४५	९६४६	३९	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७०	दैलेख	महाबु गाउँपालिका	७,०३१	४,०१८	११,०४९	६,८७१	३,७१८	१०,५८९	४२	२३१	२३२०४	१००	
७१	सुर्खेत	गुर्भाकोट नगरपालिका	९५७	३,९१८	४,८७५	५७८	३,२२९	३,८०७	५	४५	४५००	१००	
७२	सुर्खेत	पञ्चपुरी नगरपालिका	१६,०५७	३,९१८	१९,९७५	१४,४४७	३,३६३	१७,८०९	१९	२८४	२८४००	१००	
७३	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	२,१५७	३,९१८	६,०७५	१,६६९	३,६१५	५,२८४	१०	६६	५८६७	८९	
७४	सुर्खेत	लेकबेशी नगरपालिका	११,५५७	३,९१८	१५,४७५	९,८३१	३,८४३	१३,६७४	३१	२११	१९०५५	९०	
७५	सुर्खेत	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	३,५७०	५,४००	८,९७०	३,०२९	३,०७८	६,१०८	१२	९५	९०९६	९६	
७६	सुर्खेत	चिङ्गगाड गाउँपालिका	१२,५७०	३,९१८	१६,४८८	६३३	२,८१३	३,४४६	७	४४	४४००	१००	
७७	सुर्खेत	चौकुने गाउँपालिका	१६,२५७	३,८५९	२०,११६	१५,१०४	३,५६१	१८,६६५	२७	३११	३०४८८	९८	
७८	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	१३,३५७	३,९१८	१७,२७५	११,५३९	३,६४७	१५,१८७	१८	२५९	२२७०४	८८	
७९	सुर्खेत	सिम्ता गाउँपालिका	७,८५७	३,९१८	११,७७५	६,४४९	३,४८६	९,९३५	२६	१५१	१३५४४	९०	
		जम्मा	**७,८४,०००**	**३,३७,८०५**	**११,२१,८०५**	**७,०५,४१२**	**२,७४,८९८**	**९,८०,३१०**	**१,६३८**	**१७,०६४**	**१३,८४,४५८**	**६,६०६**	

सुदूरपश्चिम प्रदेश

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१	बाजुरा	त्रिवेणी नगरपालिका	११,७७४	४,५१८	१६,२९२	११,६८४	४३५१	१६,०३५	२२	२१४	२०३३२	९५	
२	बाजुरा	बडीमालिका नगरपालिका	१४,२७४	४,५१८	१८,७९२	१४,१४७	४,३८०	१८,५२७	३२	२७४	२७४००	१००	
३	बाजुरा	बुढीगंगा नगरपालिका	१७,६००	४,४१८	२२,०१८	१६,७९६	४,००६	२०,८०२	३३	३३३	३२२३७	९७	
४	बाजुरा	बुढीनन्दा नगरपालिका	८,६७४	४,५१८	१३,१९२	८,६१६	४,३७६	१२,९९१	२१	१७७	१७७००	१००	
५	बाजुरा	गौमुल गाउँपालिका	७,३५९	४,५१८	११,८७७	७,२९३	३,३९९	१०,६९२	१३	१५७	१५७००	१००	
६	बाजुरा	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	२०,७७४	४,५१८	२५,२९२	२०,६६२	४,४२८	२५,०८९	४४	४०२	३९६३९	९९	
७	बाजुरा	जगन्नाथ गाउँपालिका	७,७५९	४,५१८	१२,२७७	७,७३४	३,९३२	११,६६७	२८	१६८	१६८००	१००	
८	बाजुरा	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	१३,५७४	४,५१८	१८,०९२	१३,५००	४,०२३	१७,५२३	१३	२६७	२६७००	१००	
९	बाजुरा	हिमाली गाउँपालिका	१६,८५९	४,५१८	२१,३७७	१६,३३१	३,६६६	१९,९९७	१७	३२०	३१२९४	९८	
१०	बझाङ	जयपृथ्वी नगरपालिका	५,०७४	४,३१८	९,३९२	४,७६९	३,६१४	८,३८३	१८	१००	९७६४	९८	
११	बझाङ	बुंगल नगरपालिका	४,९७४	४,३१८	९,२९२	४,६८६	१,२२२	५,९०८	११	१०५	१०२८०	९८	
१२	बझाङ	साइपाल गाउँपालिका	२,९५९	४,२००	७,१५९	२,९३५	४,०१९	६,९५४	२१	८६	८६००	१००	
१३	बझाङ	केदारस्यूँ गाउँपालिका	४,२७४	४,३१८	८,५९२	३,९७२	३,७६२	७,७३४	११	९६	९५०४	९९	
१४	बझाङ	खप्तडछान्ना गाउँपालिका	९,१७४	४,५१८	१३,६९२	९,१२६	३,९०८	१३,०३४	६१	१८९	१८९१८	१००	
१५	बझाङ	छबिस पाथिभरा गाउँपालिका	२,३७४	४,३१८	६,६९२	२,३००	४,२६४	६,५६४	७	७३	७३००	१००	
१६	बझाङ	तलकोट गाउँपालिका	७,९७४	४,३१८	१२,२९२	७,९३२	३,७११	११,६४३	७	१७०	१७०००	१००	
१७	बझाङ	थलारा गाउँपालिका	९,५१४	४,३१८	१३,८३२	८,४९४	२,६५५	११,१४९	९२	२०८	१४६१६	७०	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
१८	बझाङ	दुर्गाथली गाउँपालिका	६,१७४	४,११८	१०,२९२	५,९०९	३,५७८	९,४८७	७	१३३	१३३००	१००	
१९	बझाङ	मष्टा गाउँपालिका	४,७७४	४,३१८	९,०९२	४,६५७	४,०८६	८,७४३	१८	१८७	१०३४७	५५	
२०	बझाङ	बित्थडचिर गाउँपालिका	५,८७४	४,३१८	१०,१९२	५,७९७	३,८०९	९,६०७	११	१२८	१२८००	१००	
२१	बझाङ	सूर्मा गाउँपालिका	२,६५९	४,५१८	७,१७७	२,५७२	३,८५८	६,४३०	१५	८८	८४४५	९६	
२२	डोटी	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	७,८७४	४,०१८	११,८९२	७,७७७	३,६९०	११,४६६	३३	१६४	१६३६२	१००	
२३	डोटी	शिखर नगरपालिका	१२,१७४	४,०१८	१६,१९२	११,६२३	३,८२९	१५,४५२	३३	२५५	२३१०९	९१	
२४	डोटी	आदर्श गाउँपालिका	८,३७४	४,०१८	१२,३९२	७,८७७	३,५८१	११,४५८	३८	१७१	१७०९०	१००	
२५	डोटी	के.आई.सिं. गाउँपालिका	४,०७४	४,०१८	८,०९२	३,८११	३,१६७	६,९७८	१२	९८	९२९४	९५	
२६	डोटी	जोरायल गाउँपालिका	६,८७४	४,०१८	१०,८९२	६,६०३	३,८१७	१०,४२१	२५	१४६	१४६००	१००	
२७	डोटी	पुर्विचौकी गाउँपालिका	७,८७४	४,०१८	११,८९२	७,६६३	३,५७९	११,२४२	१९	१६४	१६४००	१००	
२८	डोटी	बडीकेदार गाउँपालिका	२,६७४	४,०१८	६,६९२	२,३६६	३,७३३	६,०९९	७	७४	७०७९	९६	
२९	डोटी	बोगटान फुडिसल गाउँपालिका	३,५००	४,०१८	७,५१८	२,९६२	३,५३३	६,४९६	१४	१४४	८६६७	६०	
३०	डोटी	सायल गाउँपालिका	८,८७४	४,०१८	१२,८९२	७,५६१	३,४७१	११,०३२	२२	१८४	१५५७०	८५	
३१	अछाम	कमलबजार नगरपालिका	१५,०७४	४,०१८	१९,०९२	१४,२०२	३,४५९	१७,६६०	३९	२८९	२८९००	१००	
३२	अछाम	पंचदेवल बिनायक नगरपालिका	११,९७४	४,०१८	१५,९९२	११,५७१	३,५७९	१५,१५०	२९	२११	२११००	१००	
३३	अछाम	मंगलसेन नगरपालिका	८,७७४	४,०१८	१२,७९२	८,७२३	३,५४७	१२,२७०	२२	१८०	१७९५०	१००	
३४	अछाम	साँफेबगर नगरपालिका	१२,४७४	४,०१८	१६,४९२	१२,०९९	३,५७३	१५,६७२	३३	२४३	२३७८४	९८	
३५	अछाम	चौरपाटी गाउँपालिका	८,४७४	४,०१८	१२,४९२	८,२८०	३,६०९	११,८९०	२३	१७४	१७४००	१००	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा वजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
३६	अछाम	ढकारी गाउँपालिका	६,१७४	४,०१८	१०,१९२	६,१०७	३,९१६	१०,०२४	१७	१३४	१३४००	१००	
३७	अछाम	तुर्माखाँद गाउँपालिका	९,५७४	४,०१८	१३,५९२	९,५१६	३,२२४	१२,७४०	८	१९३	१९३००	१००	
३८	अछाम	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	५,४७४	४,०१८	९,४९२	५,३३२	३,६०२	८,९३४	३०	१२२	१२१९३	१००	
३९	अछाम	मेल्लेख गाउँपालिका	५,४७४	४,०१८	९,४९२	५,२४७	३,३३०	८,५७७	२०	१२०	११८२७	९९	
४०	अछाम	रामारोशन गाउँपालिका	११,५७४	४,०१८	१५,५९२	११,४५०	३,९३९	१५,३८९	३१	२२८	२२८००	१००	
४१	दार्चुला	महाकाली नगरपालिका	८,४७४	४,११८	१२,५९२	७,४५६	३,५१०	१०,९६६	२३	१७३	१५६३५	९०	
४२	दार्चुला	शैल्यशिखर नगरपालिका	९,५७४	४,१३०	१३,७०४	९,४९०	३,६५१	१३,१४१	२२	१९२	१९२००	१००	
४३	दार्चुला	अपिहिमाल गाउँपालिका	४,७५९	४,२१८	८,९७७	४,६०१	३,९१५	८,५१६	३६	११४	१११८६	९८	
४४	दार्चुला	दुहुँ गाउँपालिका	९,०७४	४,०८३	१३,१५७	८,८८५	३,९५१	१२,८३६	२०	१८४	१८२०१	९९	
४५	दार्चुला	नौगाड गाउँपालिका	१२,५७४	४,०९३	१६,६६७	१२,५३८	४,०३५	१६,५७३	४९	२७६	२५३२९	९२	
४६	दार्चुला	मार्मा गाउँपालिका	६,३७४	४,११८	१०,४९२	६,२९४	४,०३३	१०,३२६	३०	१४५	१३८६२	९६	
४७	दार्चुला	मालिकार्जुन गाउँपालिका	७,०७४	४,११८	११,१९२	७,७१५	३,८०१	११,५१६	१९	१७०	१५९३४	९४	
४८	दार्चुला	लेकम गाउँपालिका	३,८००	४,१००	७,९००	३,१९०	१,६२८	४,८१८	१४	९०	६७७२	७५	
४९	दार्चुला	ब्याँस गाउँपालिका	९,४७४	४,२१८	१३,६९२	९,३६६	३,५७९	१२,९४५	१७	१९९	१८९९३	९५	
५०	बैतडी	दशरथचन्द नगरपालिका	९,३७४	४,११८	१३,४९२	९,०३७	३,९८६	१३,०२३	४०	१९८	१७२४९	८७	
५१	बैतडी	पाटन नगरपालिका	१३,२७४	४,११८	१७,३९२	११,२७८	३,१४०	१४,४१८	३८	२४०	२१८७९	९१	
५२	बैतडी	पुचौंडी नगरपालिका	२१,६७४	४,०१८	२५,६९२	२१,५७९	१,६३६	२३,२१५	२८	४०२	४०२०४	१००	
५३	बैतडी	मेलौली नगरपालिका	३,१३५	४,११८	७,२५३	२,५५९	३,२१४	५,७७३	८	८८	६३४३	७२	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
५४	बैतडी	डीलासैनी गाउँपालिका	५,१७४	४,०१८	९,१९२	५,०७९	३,७५६	८,८३५	२२	१६०	११५७३	७२	
५५	बैतडी	दोगडाकेदार गाउँपालिका	१३,७७४	४,११८	१७,८९२	१३,६७९	३,९०३	१७,५८२	९३	२८०	२८०००	१००	
५६	बैतडी	पन्चेश्वर गाउँपालिका	६,५७४	४,११८	१०,६९२	६,४०२	३,८७१	१०,२७२	१३	१३७	१३७००	१००	
५७	बैतडी	शिवनाथ गाउँपालिका	६,५७४	४,११८	१०,६९२	६,४१०	३,५९९	१०,००९	१८	१४१	१४१००	१००	
५८	बैतडी	सिगास गाउँपालिका	११,१७४	४,११८	१५,२९२	१०,६८३	३,२४२	१३,९२५	२१	२२१	२२१००	१००	
५९	बैतडी	सुर्नया गाउँपालिका	१८,०७४	४,११८	२२,१९२	१७,७०४	२,७९३	२०,४९७	४९	३२४	३२४००	१००	
६०	डडेल्धुरा	अमरगढी नगरपालिका	९,५७४	४,११८	१३,६९२	७,९७३	३,११३	११,०८७	२५	१७८	१५९६४	९०	
६१	डडेल्धुरा	परशुराम नगरपालिका	२०,६७४	३,९५९	२४,६३३	२०,१०८	३,७३६	२३,८४४	८२	३८६	३७६५८	९८	
६२	डडेल्धुरा	अजयमेरु गाउँपालिका	१४,२७४	४,०१८	१८,२९२	१४,१८२	३,२४१	१७,४२२	२४	२७१	२७१००	१००	
६३	डडेल्धुरा	आलिताल गाउँपालिका	९,७७४	४,०१८	१३,७९२	९,६७८	३,६३५	१३,३१३	३५	१९०	१८९८०	१००	
६४	डडेल्धुरा	गन्यापधुरा गाउँपालिका	९,६७४	४,०१८	१३,६९२	९,३३५	३,१६४	१२,४९९	५२	१९५	१८७३३	९६	
६५	डडेल्धुरा	नवदुर्गा गाउँपालिका	११,८७४	४,०१८	१५,८९२	११,०६६	३,५५६	१४,६२२	८२	३६५	२२१४१	६१	
६६	डडेल्धुरा	भागेश्वर गाउँपालिका	७,४७४	४,०१८	११,४९२	६,४६७	३,१९०	९,६५८	६४	१५६	१४०५३	९०	
६७	कञ्चनपुर	कृष्णपुर नगरपालिका	७,३५७	३,९१८	११,२७५	५,९४८	३,३४४	९,२९२	११	१५०	१३२३७	८८	
६८	कञ्चनपुर	पुनर्वास नगरपालिका	१२,१५७	३,९१८	१६,०७५	११,००४	३,७९२	१४,७९६	४४	४८३	२२००७	४६	
६९	कञ्चनपुर	वेदकोट नगरपालिका	४,५५७	३,९१८	८,४७५	४,३९२	३,५१२	७,९०४	३२	१०८	१०२११	९५	
७०	कञ्चनपुर	बेलौरी नगरपालिका	२,५५७	३,९१८	६,४७५	२,२३२	३,२७७	५,५०९	११	१२०	६१५१	५१	
७१	कञ्चनपुर	भिमदत्त नगरपालिका	५,३५७	३,९१८	९,२७५	४,४३२	३,७०७	८,१३९	२१	२६२	१०७२९	४१	

क्र. स.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित वजेट (रु. हजारमा)			विनियोजित वजेटको खर्च (रु. हजारमा)			आयोजना संख्या	रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	रोजगारीमा संलग्न दिन	औषत रोजगारी दिन	कैफियत
			नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा बजेट	नेपाल सरकार स्रोत	आई.डि.ए. स्रोत	जम्मा खर्च					
७२	कञ्चनपुर	दोधारा चाँदनी नगरपालिका	२,३५७	३,९१८	६,२७५	२,०६८	२,५०४	४,५७२	१५	९०	४४८१	५०	
७३	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	३,२५७	३,९१८	७,१७५	३,०१७	३,२०३	६,२२०	१४	८१	७३४२	९१	
७४	कञ्चनपुर	बेलडाँडी गाउँपालिका	३,१५७	३,९१८	७,०७५	३,०९९	३,१०६	६,२०५	२५	१०६	८४१७	७९	
७५	कञ्चनपुर	लालझाडी गाउँपालिका	३,५५७	३,८६२	७,४१९	३,२०३	३,२१५	६,४१८	१६	१२२	७५७४	६२	
७६	कैलाली	धनगढी उपमहानगरपालिका	८,१५७	५,५१८	१३,६७५	७,७२५	५,०७६	१२,८०१	१९	२६२	१६५९५	६३	
७७	कैलाली	गोदावरी नगरपालिका	६,४५७	३,९१८	१०,३७५	५,८०३	३,१५३	८,९५७	१४	१७१	१२९८३	७६	
७८	कैलाली	गौरीगंगा नगरपालिका	५,५५७	३,९१८	९,४७५	४,४२८	२,८४५	७,२७३	२६	१२४	९५३४	७७	
७९	कैलाली	घोडाघोडी नगरपालिका	९,५५७	३,९१८	१३,४७५	९,३६८	३,२६४	१२,६३२	४०	११६	११९५०	९८	
८०	कैलाली	टिकापुर नगरपालिका	५,७५७	३,९१८	९,६७५	५,६३६	३,५३९	९,१७५	१३	१२९	१२७३२	९९	
८१	कैलाली	भजनी नगरपालिका	१८,५००	३,८००	२२,३००	१०,७८७	२,०१४	१२,८०२	५५	३५०	२०४५८	५८	
८२	कैलाली	लम्कि चुहा नगरपालिका	१५,८५७	३,९१८	१९,७७५	१५,१२९	३,८७७	१९,००६	३५	२९५	२९५१८	१००	
८३	कैलाली	कैलारी गाउँपालिका	५,२५७	३,९१८	९,१७५	४,५०६	३,७२९	८,२३५	१०	११८	१०७०४	९१	
८४	कैलाली	चुरे गाउँपालिका	५,६५७	३,९१८	९,५७५	५,५७२	३,७०९	९,२८१	१५	१२७	१२७००	१००	
८५	कैलाली	जानकी गाउँपालिका	५,८५७	३,८६४	९,७२१	४,५४८	२,६१६	७,१६३	२०	१४३	१०४२१	७३	
८६	कैलाली	जोशीपुर गाउँपालिका	७,७५७	३,९१८	११,६७५	६,७४८	३,५११	१०,२५८	२८	१६७	१४४९३	८७	
८७	कैलाली	बर्दगोरिया गाउँपालिका	९,८५७	३,९१८	१३,७७५	९,७०३	३,७६७	१३,४६९	१६	२३८	१९७३९	८३	
८८	कैलाली	मोहन्याल गाउँपालिका	१०,७५७	३,९१८	१४,६७५	१०,६०३	३,७०१	१४,३०४	२७	२१८	२१४५०	९८	
	जम्मा		७,६४,३७०	३,६२,७१३	११,२७,०८३	७,२३,३८७	३,१०,५६४	१०,३३,९५१	२,३८८	१६,७०४	१४,१३,४१६	७,९३१	

अनुसूचि ३: श्रम तथा रोजगार सम्मेलनको निष्कर्ष

समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको राष्ट्रिय सोचलाई योगदान पुऱ्याउन उत्पादनशील रोजगार, हाम्रो सरोकार मूल नाराका साथ मिति २०७६ आषाढ १५ र १६ गते होटल याक एण्ड यति काठमाडौँमा सम्पन्न भएको राष्ट्रिय श्रम तथा रोजगार सम्मेलन २०७६ ले नेपालभित्र रोजगारीका अवसरका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी दिगो रोजगारी सृजना गर्न सरकार, निजीक्षेत्र, ट्रेड युनियन, श्रम तथा रोजगार विषयका व्यवसायी र विज्ञहरू, विकास साझेदार र गैरसरकारी संस्था तथा युवा विद्यार्थीसंग छलफल गरी देहायका राय सुझावहरू प्राप्त भएका थिए।

(क) **आन्तरिक रोजगारी सिर्जना**: नेपालको श्रम बजारमा वर्षेनी करिब ५ लाख अतिरिक्त व्यक्तिहरू प्रवेश गर्ने र निजहरूलाई रोजगारी तथा स्वरोजगारीको अवसरहरूको न्युनताका कारण नेपालको उत्पादनशील क्षेत्रहरूमा प्रयोग हुन नसकिएको अवस्था छ। गरिबी तथा रोजगारीको प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेको र समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली राष्ट्रिय सोचलाई साकार गर्न एवम् रोजगारीको हकसम्बन्धी ऐन, २०७५ कार्यान्वयन गर्न राज्यले यस विषयलाई प्राथमिकताका साथ हेर्नु पर्ने सम्मेलनको निष्कर्ष रहेको थियो। गरिबी निवारण र रोजगारी सृजना दुवै जटिल कार्य भएको हुनाले यसको कार्यान्वयन समेत जटिलता छ। पन्ध्रौं योजनाले अघि सारेको निरपेक्ष गरिबीलाई शतप्रतिशत हटाउने र बेरोजगारी दर तीन प्रतिशत कायम गर्ने लक्ष्य प्राप्ति चुनौतीपूर्ण भएको अवस्थामा रोजगारी सृजनाका लागि सरकारी, निजी तथा सरकारी सवैको महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नु पर्ने तथा यस सम्बन्धमा स्पष्ट रणनीति तथा कार्यनीतिहरू बनाई कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिएको छ। रोजगारी सृजनामा निजी क्षेत्रको उद्योग तथा प्रतिष्ठानहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुनाले राज्यका नीति निर्माण गर्दा निजी क्षेत्रसँग परामर्श गर्ने र लगानी योग्य वातावण निर्माण गर्न ढिलो गर्न नहुने सुझाव प्राप्त भएको छ।

(ख) **सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी:** अन्तर्राष्ट्रिय श्रम बजारमा कार्यरत नेपाली श्रमिकको हक र हितलाई ध्यानमा राख्दै सुरक्षित आप्रवासनका चुनौतीलाई क्रमशः हटाउदै जाने क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नु पर्ने सुझाव प्राप्त भएको छ। नेपालको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा करिब एक चौथाई योगदान गर्ने विप्रेषणलाई उपभोगमै सीमित हुने देखिएको अवस्थालाई परिवर्तन गरी उक्त विप्रेषणको प्रयोग उत्पादन तथा उत्पादनशील क्षेत्रमा परिचालन गर्न आवश्यक रणनीतिहरू बनाउनु पर्नेमा सम्मेलनले जोड दिएको छ। यसका लागि रोजगारी उपलव्ध गराउने देशको लागि आवश्यक पर्ने सीपको विकास गर्ने, श्रम कुटनीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउने एवम् विश्व श्रम बजारको मापदण्ड अनुसार नेपालको श्रम बजारलाई विस्तार गर्न देखिएको छ।

वैदेशिक रोजगारीले समृद्ध नेपालको परिकल्पनालाई साकार गर्न प्रत्यक्ष सहयोग नगरे तापनि वर्तमान अवस्थामा नेपालको रोजगारीका क्षेत्रमा परेको चापलाई व्यवस्थापन गर्न सहयोग गरेको छ। नेपालमा क्रमशः बाध्यकारी वैदेशिक रोजगारीलाई इच्छामा आधारित बनाउन सरकार प्रयत्नशील भएको सन्दर्भमा गन्तव्य मुलुकमा नेपाली श्रमिक हकहितलाई ध्यान दिन श्रम कुटनीतिलाई प्रभावकारी बनाउन सुझाव प्राप्त भएको छ।

(ग) सीप तथा क्षमताको विकासः नेपालमा रोजगारी सम्भावनाहरू भए तापनि नेपालको शैक्षिक प्रणाली तथा सीप विकासका क्रियाकलाप रोजगारमूलक तथा जीवनोपयोगी हुन नसक्दा नेपालीलाई श्रम बजारको माग बमोजिका रोजगारीमा संलग्न गराउन कठिन देखिएको छ। नेपालको रोजगारीका क्षेत्रमा व्याप्त चुनौतिलाई समाधान गर्ने क्रियाशील भएको अवस्थामा भविष्यमा रोजगारीको क्षेत्रको परिवर्तनलाई समेत वर्तमान मै चिन्ता गर्नु पर्ने अवस्था छ। एकातिर राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारको माग अनुसारको श्रमिकको क्षमता अभिवृद्धि नहुँदा उपलव्ध जनशक्तिहरूको प्रयोग न्यून भएको र अर्कोतिर नेपालमा समान्य कार्य गर्न समेत विदेशीलाई प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थालाई न्युनीकरण गर्न रोजगारदाता र सरकारको निरन्तर वार्ता गर्नु पर्ने देखिन्छ। निजी क्षेत्रको माग अनुसारको सीप तथा क्षमता विकास गर्न सकेको अवस्थामा नेपालमा यथेष्ट मात्रामा आर्थिक कृयाकलाप बढ्ने र सोबाट थप रोजगारी सृजना हुने देखिन्छ।

रोजगारी तथा स्वरोजगारीमा संलग्न हुन आवश्यक पर्ने शिक्षा तथा सीप विकासलाई प्रविधि, उपयोगी र रोजगारमूलक हुने गरी पाठ्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरी प्राप्त ज्ञान तथा सीपलाई कार्यस्थलमानै प्रयोग हुने वातावरणको सृजना गर्ने गरी कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक छ। भविष्यमा हुने रोजगारीको प्रकृति फरक हुने र श्रममा आधारित भन्दा पनि प्रविधिको प्रयोग बढ्ने हुनाले कार्यस्थलमा समेत निरन्तर सीप विकासका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

(घ) श्रमको सम्मानः श्रमिकको हकहितका लागि नेपालको संविधान लगायत विभिन्न नीति, ऐन तथा नियमावली तर्जुमा भईसकेको तर उक्त कानूनको कार्यान्वयनमा चुनौति देखा परेको अवस्थालाई मध्येनजगर आगामी नीति तथा कानूनलाई सापेक्षिक परिमार्जन गर्नु पर्ने अवस्था छ। सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक रूपान्तरमा सहायक श्रम तथा श्रमिकको सम्मान गर्न राज्यले थप कदमहरू चाल्नु पर्ने देखिएको छ। सम्मेलनले न्यूनतम मानवीय मर्यादालाई सवै क्षेत्रमा कायम राख्ने गरी सचेतना लगायतका उत्प्रेरणा जगाउने विषयहरूको सम्प्रेषण गर्न जोड दिएको छ।

(ङ) तथ्याङ्क सङ्कलन तथा विश्लेषणः नेपालमा अधिकांश नीति तथा कार्यक्रमहरू तथ्यसँग मेल नखाने र सञ्चालित भएका कार्यक्रमहरूको नतिजाहरूको मूल्याङ्कन गर्ने पद्धतिमा परिवर्तन गर्नु पर्ने राय

प्राप्त भएको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखिएका व्यवस्थापकीय कमजोरी तथा चुनौतीहरूलाई समाधान गर्न बनाइएका क्रियाकलापहरू समेत प्रभावकारी नदेखिनुमा तथ्याङ्कहरूको सङ्कलन र सोको विश्लेषणमा समस्या रहेको देखिन्छ । यसका लागि तेश्रो पक्षको संलग्नता हुने गरी तथ्यहरूको विश्लेषण गरी सरकारलाई सुझाव दिन आवश्यक देखिएको छ ।

(च) **थप अध्ययन:** रोजगारी सृजना गर्दा आगामी दिनका कस्तो प्रकारको उद्योग प्रतिष्ठानहरू आउन सक्छ र सो मा कस्तो प्रकारको सीप तथा क्षमता आवश्यक पर्ला भनेर अध्ययन गर्न जरुरी छ । रोजगारी सृजना तथा वैदेशिक रोजगारीमा भएका चुनौतीहरूको समाधानका लागि समेत थप अध्ययन गरी सोको आधारमा नीतिहरूको निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

कार्यक्रमका केही तस्विरहरू

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम, काठमाडौँ।

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम, मधेश प्रदेश, जनकपुर।

वार्षिक समिक्षा, बागमती प्रदेश।

समीक्षा कार्यक्रम सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश।

क्षमता विकास तालिम।

अन्तरक्रिया कार्यक्रम, काठमाडौँ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रम।

क्षमता विकास तालिम, बागमती प्रदेश।

क्षमता विकास तालिम, कोशी प्रदेश।

क्षमता अभिवृद्धि तालिम, पोखरा, गण्डकी प्रदेश।

अनुगमन, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश ।

अनुगमन, सुनकोशी गाउँपालिका, सिन्धुली, बागमती प्रदेश।

World Bank's Mission meeting.

वागमती न.पा. सर्लाही, मधेश प्रदेश।

वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम, गण्डकी प्रदेश।

जनप्रतिनिधिसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम, मधेश प्रदेश।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको सामूहिक तस्विर।

वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम, कोशी प्रदेश।

वार्षिक समिक्षा, मधेश प्रदेश।

क्षमता विकास तालिम।

वित्तिय अनुगमन, थाक्रे गाउँपालिका, बागमती प्रदेश।

वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम, कोशी प्रदेश।

सञ्चालित आयोजना अनुगमन, पनौती
बागमती प्रदेश।

रोजगार सेवा केन्द्र अनुगमन, मधेश प्रदेश।

क्षमता अभिवृद्धि तालिम, कोशी प्रदेश।

अन्तरक्रिया कार्यक्रम, मधेश प्रदेश।

आयोजना अनुगमन पञ्चकन्या, नुवाकोट, बागमती प्रदेश।

डोटी जिल्ला आदर्श गाउँपालिका वडा न ४ डोकट गोरेटो बाटो मल्लो सडकदेखि तल्लो सडकसम्म सडक बाटो निर्माण योजना।

शाही टोल चौतारा निर्माण आयोजना मोहन्याल-६ सोल्टा।

सिढि निर्माण, हतुवागढी गा.पा., भोजपुर।

घर निर्माण, हतुवागढी गा.पा., भोजपुर।

नाला व्यस्थापन, बेलकोटगढी न.पा., नुवाकोट।

चौतारा निर्माण, आँबुखैरेनी गा.पा., तनहुँ।

गोरेटो बाटो निर्माण, हतुवाग गा.पा., भोजपुर।

ढल निकास निर्माण, लिखु गा.पा., नुवाकोट।

खोला व्यवस्थापन, लोहारपटी न.पा., महोत्तरी।

नदीको बाध निर्माण, रूपा गा.पा., कास्की।

बाटो निर्माण, हरिहरपुरगढी गा.पा., सिन्धुली।

बाटो निर्माण, चौबिसे गा.पा., धनकुटा।

कृषि बाटो निर्माण, भजनी गा.पा., कैलाली।

पर्खाल निर्माण, तलकोट गा.पा., बझाङ।

कृषि सडक निर्माण, धनकौल गा.पा., सर्लाही।

तालको बाँध निर्माण, राजापर न.पा., बर्दिया।

गोरेटो बाटो निर्माण, पुचौडी न.पा., बैतडी।

पदमार्ग बाटो निर्माण, बेदकोट न.पा., कञ्चनपुर।

खानेपानी पाइप बिछाइरहेको, घरपोझङ गा.पा., मुस्ताङ।

गोरेटो बाटो निर्माण, चौतारा सा.न.पा., सिन्धुपाल्चोक।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट सम्पन्न भएका आयोजनाहरू

पुल निर्माण, रोङ गा.पा., इलाम।

सामुदायिक पुर्वाधार निर्माण, धुनिबेशी न.पा., धादिङ।

भवन निर्माण, छेडगाडा न.पा., जाजरकोट।

काठे पुल निर्माण, बारेकोट गा.पा. जाजरकोट।

भवन निर्माण, परिवर्तन गा.पा., रोल्पा।

खोला तटबन्ध निर्माण, मरिण गा.पा. सिन्धुली।

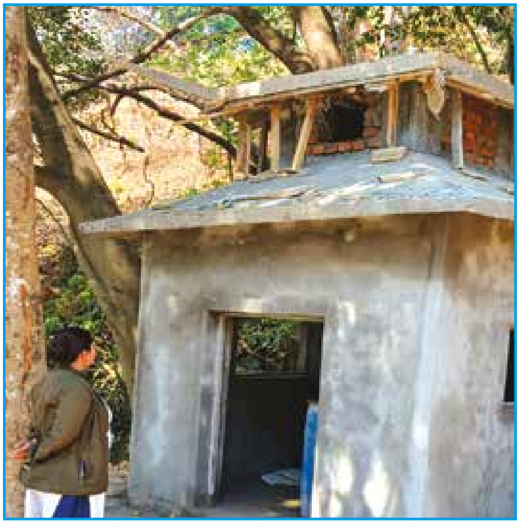

सुन्दरा देवि मन्दिर मर्मत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम साझेदारी लिखु ३ नुवाकोट।

माथिल्लो कुत्ताल छोर्देन निर्माण आयोजना धुलिखेल न.पा. वार्ड नम्बर ३।

सुन्दरा देवी मन्दिर मर्मत प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम साझेदारी लिखु ३ नुवाकोट।

ओखलढुंगा जिल्ला मानेभन्ज्याङ गाउँपालिका वडा नं. ४ मा केतुके सडक मर्मत प्रमरोका साझेदारी योजना अन्तर्गत पाँच जना विपन्न बेरोजगार श्रमिकद्वारा बनाइएको सिढी।

रानिडेरा शिशु भवन निर्माण, परिवर्तन ३, रोल्पा।

बार्जु तालमा वृक्षारोपण, बार्जु गाउँपालिका।

आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि

एकीकृत श्रम तथा रोजगारी ।
सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय
तहको जिम्मेवारी ।।

आफ्नै श्रम, आफ्नै पूँजी, हाम्रो मूलमन्त्र ।
दीगो विकास, आन्तरिक रोजगारी मजबुत अर्थतन्त्र ।।

रोजगारमूलक सेवाका लागि रोजगार सेवा
केन्द्रमा जाऔँ ।
सुरक्षित, भरपर्दो, मर्यादित एवं व्यवस्थित
रोजगार सेवा लिऔँ ।।

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम
सिंहदरबार, काठमाडौँ